

RP 139/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utlänningslagen och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att utlänningslagen, lagen om utlänningsregistret, aravabegränsningslagen, lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån, folkhälsolagen, lagen om specialiserad sjukvård, barnbidragslagen och lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn ändras.

Syftet med propositionen är att sätta i kraft direktivet om ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta i en medlemsstat samt därmed sammanhängande likabehandling i förhållande till medlemsstatens egna medborgare. Direktivet påverkar inte innehållet i tillståndsprövningen.

Genom de föreslagna lagarna införlivas de bestämmelser som direktivet kräver och som i övrigt främjar syftet med direktivet i lagstiftningen.

Utlänningslagen görs enklare och tydligare genom att definitioner dels av olika uppehållstillstånd som beviljas på grund av arbete, dels av rätten till arbete skrivs in. En ny bestämmelse om en längsta tillåtna tid på

fyra månader för behandling av ansökningar gällande uppehållstillstånd på grund av arbete fogas till lagen. I lagen om utlänningsregistret görs en teknisk ändring i paragrafhänvisningen.

Enligt direktivet ska de som har ett kombinerat tillstånd behandlas lika som medlemsstatens egna medborgare bl.a. på vissa områden inom den sociala tryggheten. I propositionen föreslås därför ändringar i folkhälsolagen, lagen om specialiserad sjukvård, barnbidragslagen och lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn.

Vad gäller likabehandling vid tillgång till bostad föreslås ändringar i aravabegränsningslagen och lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2014.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
1.1 Allmänt.....	4
1.2 Direktivet om kombinerade tillstånd.....	4
2 NULÄGE	5
2.1 Lagstiftning och praxis.....	5
Ansökan om och beviljande av uppehållstillstånd	5
Upphållstillstånd som beviljas på grund av arbete	6
Rätt att arbeta med stöd av eller utan uppehållstillstånd	7
Återkallande av uppehållstillstånd	7
Utländsk arbetstagares rättsliga ställning och likabehandling.....	8
Grunderna för likabehandling inom Europeiska unionen.....	9
2.2 Genomförandet av direktivet om kombinerade tillstånd i unionens övriga medlems- stater,	9
2.3 En analys av direktivet och nuläget	10
Allmänt.....	10
Personer som omfattas av direktivets krav på likabehandling	10
Artiklar i direktivet som föranleder ändringar i den gällande lagstiftningen	12
Direktivets artiklar som inte föranleder ändringar i den gällande lagstiftningen	24
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	26
3.1 Målsättning.....	26
3.2 De viktigaste förslagen.....	27
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	27
4.1 Ekonomiska konsekvenser	27
4.2 Konsekvenser för individernas rättsliga ställning	30
4.3 Samhälleliga konsekvenser	30
4.4 Konsekvenser för myndigheterna	30
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	31
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	31
DETALJMOTIVERING	33
1 LAGFÖRSLAG	33
1.1 Utlänningslagen	33
1.2 Lagen om utlänningsregistret.....	39
1.3 Aravabegränsningslagen	39
1.4 Lagen om räntestöd för hyresbo-stadslån och bostadsrättshuslån.....	39
1.5 Folkhälsolagen	39
1.6 Lagen om specialiserad sjukvård	40
1.7 Barnbidragslagen	40
1.8 Lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn	40
2 IKRAFTTRÄDANDE	41
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	41
LAGFÖRSLAG	43
Lag om ändring av utlänningslagen	43
Lag om ändring av 7 § i lagen om utlänningsregistret	52
Lag om ändring av 4 § i aravabegränsningslagen	53

Lag om ändring av 11 § i lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån.....	54
Lag om ändring av 14 § i folkhälsolagen	55
Lag om ändring av 3 § i lagen om specialiserad sjukvård.....	56
Lag om ändring av barnbidragslagen	57
Lag om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn.....	58
BILAGA	60
PARALLELLEXT	60
Lag om ändring av utlänningslagen	60
Lag om ändring av 7 § i lagen om utlänningsregistret	77
Lag om ändring av 4 § i aravabegränsningslagen	78
Lag om ändring av 11 § i lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån.....	79
Lag om ändring av 14 § i folkhälsolagen	80
Lag om ändring av 3 § i lagen om specialiserad sjukvård.....	81
Lag om ändring av barnbidragslagen	82
Lag om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn.....	83

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

1.1 Allmänt

Syftet med propositionen är att på nationell nivå sätta i kraft Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/98/EU om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredjeland som vistas lagligen i en medlemsstat, nedan *direktivet om kombinerade tillstånd*.

Direktivet måste genomföras på nationell nivå senast den 25 december 2013.

1.2 Direktivet om kombinerade tillstånd

Avsikten med direktivet om kombinerade tillstånd är att förenkla och förenhetliga förfarandena i samband med arbetstagares inresa från tredjeland. Genom direktivet ändras dock inte innehållet i tillståndsprövningen, det är inte heller meningen att ingripa i medlemsstaternas behörighet att besluta huruvida utländsk arbetskraft ska få tillträde till deras arbetsmarknad. För det andra säkerställer direktivet att arbetstagare från tredjeland får samma behandling som medlemsstatens egna medborgare inom områden som definierats i direktivet, exempelvis arbetslivet, utbildningen och den sociala tryggheten.

Ett kombinerat tillstånd har i direktivet definierats som ett av medlemsstatens myndigheter beviljat uppehållstillstånd, som berättigar tredjelandsmedborgare att vistas på medlemsstatens territorium för att arbeta. Den bärande tanken i direktivet om kombinerade tillstånd framgår tydligast av artikel 4, som konstaterar att det är frågan om ett administrativt dokument, som innehåller såväl uppehålls- som arbetstillstånd och det ska beviljas i ett enda ansökningsförfarande.

Ett kombinerat tillstånd innehåller utifrån begränsningar och villkor fastställda i den nationella lagstiftningen godkännande för personen att resa in, röra sig och vistas i det land som har beviljat tillståndet, arbeta med stöd av arbetstillstånd samt rätt att få information om de rättigheter som hör samman med tillståndet. Dessutom berättigar tillståndet till likabehandling jämfört med landets egna medborgare på de områden och i den utsträckning som definieras i direktivets artikel 12.

Direktivet är indelat i fyra kapitel: I Allmänna bestämmelser, II Ett enda ansökningsförfarande och ett kombinerat tillstånd, III Rätt till likabehandling samt IV Slutbestämmelser.

Kapitel 1 konstaterar att författningen inte påverkar medlemsstaternas behörighet att bevilja tredjelandsmedborgare tillträde till sin arbetsmarknad. Till den del beslutet bygger på en tvådelad prövning kan förfarandet för att få tillstånd för arbetstagare fortgå så som tidigare. Kapitlet definierar även de centrala begreppen samt tillämpningsområdet.

Kapitel 2 behandlar förfarandet då uppehållstillstånd beviljas på grund av arbete. Tillståndet ska beviljas i ett enda ansökningsförfarande och uppehållstillståndet liksom rätten att arbeta ska framgå av samma dokument. Beslutet på ansökan ska fattas inom en tidsfrist på fyra månader. Kapitlet föreskriver dessutom om de rättigheter som det kombinerade tillståndet för med sig när det gäller rätten till inresa och vistelse i landet, exempelvis fri rörlighet samt rättigheter att arbeta och få information.

I *kapitel 3* sägs att arbetstagare från tredjeland ska åtnjuta likabehandling med medborgare i den medlemsstat där de vistas. Rättigheten utsträcker sig till exempelvis sådana delområden som arbetsförhållanden och arbetsvillkor, utbildning, erkännande av yrkeskvalifikationer samt vissa grenar inom den sociala tryggheten. Kapitlet föreskriver även

om möjligheten att i vissa situationer göra avsteg från bestämmelsen om likabehandling.

Kapitel IV upptar de sedvanliga slutbestämmelserna.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Ansökan om och beviljande av uppehållstillstånd

De allmänna villkoren för inresa ingår i 2 kap. i utlänningslagen (301/2004). Lagens 4 kap. om vistelse, fri rörlighet och genomresa innehåller allmänna bestämmelser om olika slag av uppehållstillstånd och tiden de är i kraft, hur ett tillstånd söks, grunderna för tillstånd, behöriga myndigheter och uppehållstillståndskort samt en definition på laglig vistelse. Bestämmelserna om uppehållstillstånd som beviljas på grund av arbete ingår i lagens 5 kap.

Enligt 60 § 1 mom. i utlänningslagen ska uppehållstillstånd sökas på förhand utomlands i det land, där sökanden lagligen vistas. I vissa undantagssituationer som lagen nämner kan tillståndet sökas även i Finland. Utomlands lämnas ansökan in till en finsk beskickning och i Finland till den lokala polisen. Endast sökanden själv har rätt att lämna in ansökan, inte arbetsgivaren eller någon familjemedlem bosatt i Finland. I utlänningslagen 60 d § 1 mom. sägs att i samband med att ansökan lämnas in tas fingeravtryck av sökanden för uppehållstillståndskortet, därtill ska sökanden foga sin ansiktsbild till ansökan.

Utlänningslagens 36 § föreskriver om allmänna villkor för att bevilja uppehållstillstånd, som sökanden ska uppfylla oberoende av grunderna för ansökan. Uppehållstillstånd kan vägras om en utlänning kan anses äventyra allmän ordning eller säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser. Tillståndet kan också vägras om det finns grundad anledning att misstänka att utlänningen har för avsikt att kringgå bestämmelserna om inresa eller vistelse i landet. Upp-

hållstillstånd kan med stöd av 36 § vägras också i det fall att särskilda villkor i grunden för ansökan uppfylls.

I 39 § i utlänningslagen sägs att för att uppehållstillstånd ska beviljas förutsätts det att utlänningens försörjning är tryggad, om inte något annat bestäms i lagen. I enskilda fall är det möjligt att göra avsteg från försörjningsförutsättningen, i fall att det finns exceptionellt vägande skäl eller om ett barns bästa kräver det. Utlänningens försörjning anses vara tryggad om vederbörandes vistelse i landet bekostas med inkomster som anses sedvanliga, exempelvis från förvärvsarbete, så att personen i fråga inte kan antas bli beroende av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) eller av någon annan därmed jämförbar förmån. Migrationsverkets anvisning definierar riktgivande inkomstgränser och med hjälp av dessa är det möjligt att i enskilda fall bedöma huruvida förutsättningarna för utkomststöd uppfylls. Social- och hälsovårdsministeriets sakkunniga har bistått med att precisera inkomstgränserna.

Lagens 72 § i utlänningslagen föreskriver separat om försörjningsförutsättningarna för arbetstagare. Vid prövningen av att bevilja arbetstagare och näringsidkare uppehållstillstånd måste man säkerställa att utlänningens försörjning är tryggad genom förvärvsarbete, näringsverksamhet eller på annat sätt. Enligt motiveringen till bestämmelsen kan man som nedre gräns för tillräcklig utkomst av t.ex. deltidsarbete utgå ifrån att vederbörandes tid i arbete under tiden uppehållstillståndet är i kraft ska uppfylla det arbetsvillkor som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

Om arbetstagare har beviljats uppehållstillstånd har även deras familjemedlemmar möjlighet att få uppehållstillstånd: i så fall har arbetstagaren i ansökningsförfarandet ställning som anknytningsperson. Också för uppehållstillstånd på basis av familjeband är det en förutsättning att ovan nämnda allmänna villkor uppfylls. Enligt 37 § 1 mom. i utlänningslagen räknas som familjemedlemmar make och ogifta barn under 18 år, som anknytningspersonen eller maken har vårdnaden om. Definitionen för make omfattar äkta makar och partner i registrerade parförhållanden samt under vissa förutsättningar per-

soner som lever i äktenskapsliknande förhållanden. I fråga om en familjemedlems uppehållstillstånd är dess karaktär och giltighetstid beroende av vad slags uppehållstillstånd anknypningspersonen har beviljats. Om anknypningspersonen t.ex. har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd för ett år beviljas också familjemedlemmen kontinuerligt uppehållstillstånd för motsvarande tidsperiod. Uppehållstillstånd som har beviljats på basis av familjeband inbegriper alltid obegränsad rätt att förvärvsarbeta med stöd av 79 § 2 mom. i utlänningslagen.

På basis av 33 § i utlänningslagen kan ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas beroende på vistelsens karaktär antingen som kontinuerligt (A) eller som tillfälligt (B). Lagens 54 § innehåller bestämmelser om när en tillfällig vistelse ska tolkas ha ändrat till kontinuerlig. Exempelvis kan en utlänning, som har beviljats ett tillfälligt uppehållstillstånd på grund av arbete eller näringsidkande, beviljas kontinuerligt uppehållstillstånd efter två års oavbruten vistelse i landet om villkoren för att bevilja tillstånd fortfarande uppfylls. Permanent uppehållstillstånd på basis av 56 § i utlänningslagen (P) kan under vissa förutsättningar beviljas en utlänning, som efter att ha fått kontinuerligt uppehållstillstånd har vistats lagligt i landet i fyra år utan avbrott.

Uppehållstillstånd som beviljas på grund av arbete

Uppehållstillstånd för arbetstagare är ett uppehållstillstånd, som beviljas på grund av arbete och som berättigar att arbeta inom en yrkesbransch som nämns i tillståndet eller alternativt som anställd hos en viss arbetsgivare. Det är här frågan om att bevilja sökanden ett uppehållstillstånd på grund av arbete, som ska sökas i sådana fall då det inte är möjligt att arbeta med stöd av andra bestämmelser i lag. Uppehållstillståndet för arbetstagare skiljer sig från andra uppehållstillstånd som beviljas på grund av arbete genom att det omfattar ett tvådelat beslutsförfarande, trots att det för sökandens del är frågan om en enda ansökan.

I 72 § i utlänningslagen sägs att först ska arbets- och näringsbyrån i sitt delbeslut be-

döma de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för uppehållstillstånd för arbetstagaren, dvs. utreda om det på arbetsmarknaden inom rimlig tid finns tillgång på lämplig arbetskraft och säkerställa, att beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagaren inte hindrar en person, som är lämplig för arbetet och står till förfogande på arbetsmarknaden, att bli sysselsatt. När arbets- och näringsbyrån prövar beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagaren beaktar byrån de riksomfattande riktlinjerna för de allmänna villkoren beträffande anlitaandet av utländsk arbetskraft som statsrådet har utfärdat i sitt beslut samt närings-, trafik- och miljöcentralernas (*NTM-centralernas*) regionala riktlinjer, som har utarbetats i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna så som 71 § i utlänningslagen säger. Arbets- och näringsbyrån prövar härefter utifrån bestämmelserna i utlänningslagens 73 § de centrala förutsättningarna för arbetet, arbetsgivarens förmåga att fullgöra sina förpliktelser som arbetsgivare, utlänningens försörjningsförutsättning samt säkerställer så som 72 § anger, att uppehållstillståndet för arbetstagare beviljas endast en sådan person som uppfyller villkoren för det fall att arbetet kräver särskild kompetens eller godkänt hälsostillstånd. Enligt 83 § i utlänningslagen beviljar Migrationsverket efter att arbets- och näringsbyrån har fattat sitt positiva delbeslut det första uppehållstillståndet och polisinrättningen det kontinuerliga tillståndet om de allmänna villkoren för beviljande av uppehållstillstånd i 36 § uppfylls.

Till arbetsgivarens skyldigheter hör enligt 73 § 1 mom. i utlänningslagen att foga till ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare sådan information om de centrala villkoren i arbetet som avses i 2 kap. 4 § i arbetsavtalslagen (55/2001) samt en försäkran om att villkoren stämmer överens med gällande bestämmelser och kollektivavtal. Om det inte finns något kollektivavtal att tillämpa ska arbetsgivaren försäkra att de centrala villkoren svarar mot den praxis som gäller arbetstagare som är verksamma i motsvarande uppgifter på arbetsmarknaden. Arbets- och näringsbyrån kan dessutom kräva att arbetsgivaren lämnar en utredning om att arbetsgivaren har klarat och klarar att fullgöra sina förpliktelser som arbetsgivare också i fortsättningen.

År 2012 fattade arbets- och näringsbyråerna 3 827 delbeslut om ett första uppehållstillstånd för arbetstagare. De flesta tillstånden söktes för personer i trädgårds- och jordbruksarbete, för svetsare och för kökspersonal. Därtill fattades 4 851 avgöranden som gällde kontinuerligt tillstånd. De viktigaste yrkesbranscherna var transport och städning.

Förutom uppehållstillstånd för arbetstagare nämner utlänningslagen ytterligare andra uppehållstillstånd som beviljas på grund av arbete än uppehållstillstånd för arbetstagare. Enligt lagens 79 § 6 mom. har en utlänningsobegränsad rätt att arbeta om vederbörande har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd och exempelvis utför sakkunniguppdrag, är idrottare, arbetar för ett religiöst eller ideologiskt samfund eller inom en internationell organisation. Lagens 80 § 1 mom. 2—5 punkten säger att en utlänningsobegränsad rätt att arbeta när det är fråga om t.ex. gästlande lärare som arbetar under högst ett år, med vissa begränsningar personer som utför arbetspraktik och personer som utför arbete som ingår i ett leveransavtal, om arbetet pågår högst sex månader.

Om uppehållstillståndet beviljas med stöd av 79 § 6 mom. eller 80 § 1 mom. 2—5 punkten och den huvudsakliga orsaken till sökandens vistelse i landet är att utföra arbete är det fråga om ett tillstånd som kan tolkas att det beviljas på grund av arbete, trots att beviljandeprocessen inte är den samma som för det egentliga uppehållstillståndet för arbetstagare.

Rätt att arbeta med stöd av eller utan uppehållstillstånd

Utlänningslagens 79 § säger att alla utlänningspersoner som har beviljats permanent uppehållstillstånd eller tredjelandsmedborgare som har EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta samt personer som har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd på annan grund än arbete eller yrkesutövning har obegränsad rätt att arbeta. Ett uppehållstillstånd beviljat på basis av familjeband berättigar att arbeta utan begränsningar oberoende av vilken typ av tillstånd det är fråga om. Enligt lagens 80 § har studerande begränsad rätt att förvärvs-

arbeta. Därtill ingår rätten att arbeta i ett tillfälligt uppehållstillstånd som beviljas på grund av hinder för avlägsnande ur landet. Dessa uppehållstillstånd är emellertid inte tillstånd som beviljas på grund av arbete, med andra ord sådana kombinerade tillstånd som avses i direktivet.

Största delen av uppehållstillstånden inbegriper allmän rätt att arbeta enligt beskrivningen ovan. Rätten att arbeta i ett uppehållstillstånd för arbetstagare är begränsad till en viss yrkesbransch eller arbetsgivare och en studerandes rätt att arbeta är begränsad till en viss tid. Däremot har exempelvis näringsidkare samt personer som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd med stöd av 45 § 1 mom. 4 punkten i utlänningslagen av andra särskilda skäl inte allmän rätt att utföra arbete. I sådana situationer som nämns i utlänningslagens 79 § 6 mom. har dock alla som innehar ett tillfälligt uppehållstillstånd rätt att arbeta. Bland innehavarna av uppehållstillstånd finns det således enligt lagen ingen sådan kategori, som under inga omständigheter skulle ha rätt att arbeta.

Lagens 81 § i utlänningslagen nämner situationer, där utlänningspersoner får arbeta i Finland utan uppehållstillstånd. I praktiken är de här personer som rest in i landet med stöd av visum eller visumfritt. Bestämmelsen räknar upp anställningar för en period av högst tre månader på vissa områden, som omfattas av denna rätt. Sådana är exempelvis tolkar, lärare, idrottare, konstnärer, bärplockare och forskare inom vetenskap. Dessutom avser bestämmelsen t.ex. sjömän på fartyg som är inskrivna i handelsfartygsförteckningen samt tillfälligt leverans- eller underleveransarbete i syfte att tillhandahålla tjänster.

Återkallande av uppehållstillstånd

Uppehållstillstånd kan med stöd av 58 § 1 mom. i utlänningslagen återkallas om utlänningspersonen varaktigt har flyttat bort från Finland eller när utlänningspersonen i permanent syfte har vistats utanför landet i två år utan avbrott. EU-uppehållstillståndet för en varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare återkallas med stöd av 58 § 2 mom. när utlänningspersonen har vistats utanför EU:s territorium i två år utan av-

brott eller när utlänningen har vistats utanför Finland i sex år utan avbrott.

Även ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd eller ett EU-uppehållstillstånd för en varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare kan med stöd av 58 § 4 mom. återkallas om vid ansökan om uppehållstillstånd medvetet har lämnats oriktiga upplysningar om sökandens identitet eller annan oriktig information som har påverkat beslutet eller om något som hade kunnat hindra beviljandet av uppehållstillstånd har hemlighållits.

Ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd eller ett EU-uppehållstillstånd för en varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare kan med stöd av 58 § 6 mom. återkallas, om en Schengenstat begär att Finland återkallar ett uppehållstillstånd som Finland beviljat en utlänning och begäran anförs med motiveringen att utlänningen har meddelats inreseförbud i en annan Schengenstat och det har bestämts att han eller hon ska avlägsnas från Schengenområdet på liknande grunder som nämns i 149 § 1 mom. 2 och 3 punkten.

Likaledes kan ett tidsbegränsat uppehållstillstånd återkallas med stöd av 58 § 5 mom. i utlänningslagen, om de villkor på grund av vilka uppehållstillståndet beviljades inte längre uppfylls. T.ex. kan arbetstagarens tillfälliga eller kontinuerliga uppehållstillstånd återkallas om arbetstagaren inte har tillräcklig försörjning eller blir arbetslös. Varje enskilt fall genomgår alltid en prövning som beaktar helheten. Om det exempelvis blir fråga om att ta hjälp av utkomststöd beaktar man i praktiken om medellösheten helt eller delvis är en följd av en självförvårdad eller avsiktlig orsak. Återkallandet av uppehållstillstånd eller förvägrandet av ett kontinuerligt tillstånd kan anses bli orimligt exempelvis då, när de minskande inkomsterna beror på sjukdom, olyckshändelse eller moderskap, eller om innehavaren av uppehållstillståndet har blivit tillfälligt arbetslös av orsaker som inte beror på vederbörande själv. De förmildrande omständigheterna är betydelsefulla i synnerhet då, när utlänningen har varit varaktigt bosatt i landet. I så fall återkallas utlänningens uppehållstillstånd eller förvägras det fortsatta tillståndet nödvändigtvis inte, trots att vederbörande tillfälligt skulle ta hjälp av

utkomststöd. Även personens band till Finland beaktas som helhet vid prövningen. De kan också uppstå någon ny grund för utlänningens vistelse i landet, som gör det möjligt att bevilja uppehållstillstånd.

Utländsk arbetstagares rättsliga ställning och likabehandling

I grundlagens 6 § 2 mom. sägs att ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Lagen om likabehandling (21/2004) förbjuder i egenskap av allmän lag diskriminering i exempelvis anställningsgrunderna, arbetsvillkoren och utbildningen. Däremot nämner lagens 3 § att lagen inte tillämpas när utlänningar särbehandlas av orsak som förorsakas av deras rättsliga ställning. Dessutom har från lagens tillämpningsområde avgränsats situationer, där bestämmelserna om utlänningars inresa och vistelse i landet ska tillämpas.

Många faktorer som hör samman med arbetstagarens ställning är inte beroende av personens medborgarskap. Sådana är t.ex. rätten till arbets- och näringsbyråns rådgivningstjänster samt tillämpningen av lagarna om säkerhet i arbetet och arbetsavtal. Även bestämmelserna om beskattningen tillämpas huvudsakligen oberoende av medborgarskap. Däremot har det ställts krav i fråga om boendet för att arbetstagaren ska få tillträde till t.ex. det sociala trygghetssystemets olika delområden, det karakteristiska för andra staters medborgare är att de har svårare att uppfylla dessa villkor. Det är dock motiverat att förutsätta att det finns någon form av förbindelse mellan personen som omfattas av social trygghet och det samhälle som upprätthåller denna för att finansieringsgrunden ska vara tryggad.

EU:s sektorvisa lagstiftning har förutsatt att likabehandling kan säkerställas när det är frågan om vissa kategorier av arbetstagare. Ett rådets direktiv 2009/50/EG har utfärdats om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (nedan *direktivet om högkvalificerad anställning*). Detta direktiv har redan genomförts

och förhandlingar pågår i syfte att upprätta direktiv om säsongarbetare och personer som förflyttas inom företag samt som det senaste ett direktiv som gäller forskare, studerande och vissa andra grupper. Direktivet om kombinerade tillstånd utvidgar kravet på likabehandling att med vissa undantag gälla samtliga tredjelandsmedborgare med tillstånd att arbeta, trots att det tillåter betydande inskränkningar, exempelvis på basis av om vederbörande har ett anställningsförhållande eller inte. Analysen av artikel 12 i direktivet redogör närmare för olika förvaltningsområdens uppfattning om arbetstagarens rättsliga ställning i dag i förhållande till direktivets krav.

Grunderna för likabehandling inom Europeiska unionen

Inom EU finns det inte något enhetligt förhållningssätt till likabehandlingen, utan definitionerna är delvis olika inom de enskilda sektorerna. Grunderna för diskrimineringsförbud återfinns dock i grundfördragen. Artikel 18 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) förbjuder all diskriminering på grund av nationalitet: all diskriminering på grund av nationalitet ska vara förbjuden inom grundfördragets tillämpningsområde och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i fördragen. Enligt artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) ska unionen erkänna de rättigheter, friheter och principer som fastställs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan rättighetsstadgan), som har samma rättsliga värde som fördragen. Dessutom utgör de grundläggande rättigheterna och friheterna som Europarådets människorättskonvention garanterar och som ingår i medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner en del av unionens rättspraxis i sin egenskap av allmänna principer.

Artikel 21 i rättighetsstadgan förbjuder all diskriminering på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning eller

annan sådan omständighet. Dessutom förbjuder den all slags diskriminering på grund av nationalitet med en ordalydelse som motsvarar artikel 18 i EUF-fördraget. Artikel 14 i Europarådets människorättskonvention innehåller motsvarande förbud mot diskriminering som i rättighetsstadgans artikel 21.

Inom unionen har likabehandling på olika delområden konkretiserats genom sekundär lagstiftning. Sådan är exempelvis rådets direktiv 2000/43/EG om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung, rådets direktiv 2000/78/EG om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetet och yrket samt rådets direktiv 2004/113/EG om genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster.

Kommissionen lade 2008 förslag till ett nytt direktiv om genomförande av principen om likabehandling [KOM(2008) 426 slutlig]. Syftet med detta förslag är att förbättra rättssäkerheten när det gäller social trygghet, hälso- och sjukvård, utbildning samt tillgången till och tillhandahållandet av varor och tjänster på dessa områden när det är frågan om diskriminering på grund av religion eller övertygelse, ålder, funktionshinder eller sexuell läggning.

I syfte att garantera rättigheterna till social trygghet för unionsmedborgare som rör sig på unionens territorium är det viktigt att alla får samma bemötande när det gäller de nationella systemen för social trygghet. Enligt bestämmelsen om likabehandling i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen har alla personer som omfattas av förordningens tillämpningsområde samma förmåner och skyldigheter enligt medlemsstatens lagstiftning som medlemsstatens medborgare, om inte något annat föreskrivs i förordningen.

2.2 Genomförandet av direktivet om kombinerade tillstånd i unionens övriga medlemsstater

Genomförandet av direktivet har beretts samtidigt inom de olika medlemsstaterna och

under tiden för beredningen av regeringens proposition har det inte varit möjligt att ta fram någon fullständig och detaljerad jämförelse mellan lösningarna i olika länder. Det har inte heller varit möjligt att förutsäga hurvida en bredbasig jämförelse med detta direktiv skulle ha medfört särskilt stor nytta, för debatten i Finland har till stor del poängterat andra frågor än i de övriga medlemsstaterna. I de flesta länder kräver det kombinerade tillståndets grundtanke att uppehållstillståndet och rätten att arbeta ska beviljas och anges i samma administrativa dokument på basis av ett enda ansökningsförfarande en grundlig översyn av tillståndssystemen. Där emot föranleder inte genomförandet av likabehandlingen på områdena för social trygghet i de försäkringsbaserade systemen, som utgör klar majoritet inom EU, lika genomgripande omläggningar som i de bosättningsbaserade systemen, som Finland representerar.

2.3 En analys av direktivet och nuläget

Allmänt

Den gällande utlänningslagen föreskriver redan nu om ett förfarande i likhet med direktivet, dvs. en enda ansökan samt att uppehålls- och arbetstillstånd ska beviljas i samma dokument. Endast den maximalt fyra månader långa tidsfristen för att behandla ansökan kräver ändring av utlänningslagens procedurbestämmelser. Direktivets krav på likabehandling förutsätter ändringar i vissa lagar som gäller bosättningsbaserad social trygghet. Nedan skisseras tillämpningsområdet för likabehandling av enskilda personer upp i stora drag och därefter följer en uppskattning av behoven att ändra lagstiftningen med utgångspunkt i de enskilda artiklarna.

Personer som omfattas av direktivets krav på likabehandling

I och med direktivet om kombinerade tillstånd kommer även tredjelandsmedborgare som befinner sig i mycket olikartade situationer att omfattas av likabehandling. I detta sammanhang behandlas inte frågan om i vilken omfattning den jämlika behandlingen som tillämpas i Finland redan nu sträcker

över en större sektor än vad som förutsätts i fråga om de personer som avses i direktivet. Här räknas inte heller systematiskt upp de kategorier som faller helt utanför direktivets tillämpningsområde (exempelvis säsongarbetare och personer som förflyttas inom företag). Lagen om främjande av integration (1386/2010, *integrationslagen*) föreskriver om tjänster och åtgärder som stöder invandrarers integration och möjligheter att få arbete. Lagens tillämpningsområde omfattar alla invandrare, i synnerhet när det gäller lagens förpliktelser att tillhandahålla information, vägledning och rådgivning för invandrare.

Det väsentliga för att en utlänning ska åtnjuta sådan likabehandling som direktivet avser är först och främst frågan om vederbörande har beviljats uppehållstillstånd. Om uppehållstillståndet har beviljats för annat syfte än för att arbeta ska utlänningen enligt ett separat villkor ha rätt att utföra förvävsarbete i Finland. Så som det konstaterades i avsnitt 2.1 föreskriver utlänningslagen att alla uppehållstillstånd ska vara förenade med åtminstone en begränsad rätt att arbeta.

Förutom uppehållstillståndet och rätten att arbeta är det väsentliga villkoret för att utlänningen fullt ut ska omfattas av likabehandling att vederbörande har ett anställningsförhållande. När det gäller delområden av den sociala tryggheten ger direktivet (artikel 12.2 b) rätt att begränsa likabehandlingen i fråga om andra än sådana personer, som har anställning eller som efter ett anställningsförhållande på minst sex månader är registrerade som arbetslösa arbetssökande. Begränsningsrätten är i praktiken av stor betydelse, för de som har anlänt till landet på andra grunder än arbete har i princip inte någon anställning i Finland genast när deras vistelse inleds. Direktivet förutsätter således inte likabehandling i fråga om social trygghet innan utlänningen har fått arbete och det är möjligt att kräva att bosättningsvillkoren ska vara uppfyllda innan personen i fråga kan omfattas av bosättningsbaserad social trygghet. Av myndigheternas statistiska uppgifter framgår inte hur stor del av dem som vistas i landet av annan orsak än arbete de facto får arbete. Om en person får arbete först efter att ha vistats i landet en längre tid omfattas han eller hon troligtvis redan i det skedet av bo-

sättningsbaserad social trygghet på basis av gällande bestämmelser, med andra ord medför inte direktivet några förändringar för dessa personer.

För att komma i åtnjutande av social trygghet förutsätts det så som det framgår av redogörelsen ovan att den som saken rör har en anställning eller har registrerats som arbetslös arbetssökande efter ett anställningsförhållande som har fortgått i minst sex månader. Ett anställningsförhållande upphör inte vid exempelvis permittering, trots att löneutbetalningen avbryts. I en del av lagförslagen för att genomföra direktivet ingår utöver arbetsvillkoret dessutom minimikrav på arbetets omfattning. Dock kan redan ett ganska obetydligt och kortvarigt arbete öppna portarna till att få del av den sociala tryggheten. Detta kan på lång sikt öka antalet sådana invandrare, som har som mål att dra nytta av Finlands sociala förmåner och socialservice eftersom de håller hög standard. Därför är det också viktigt att följa upp hur läget utvecklas efter att de föreslagna lagarna har trätt i kraft.

Migrationsverket har under åren 2011 och 2012 beviljat 17 000—18 000 personer ett första uppehållstillstånd av annat slag än sådana som hänför sig till ansökan om asyl. En del av dessa personer avlägsnar sig ur landet efter att giltighetstiden för det första uppehållstillståndet har löpt ut, men en del stannar mera varaktigt för att ansöka om kontinuerligt uppehållstillstånd och i sinom tid eventuellt om permanent tillstånd och finskt medborgarskap. Något särskilt uppföljningssystem finns inte för att statistikföra hur lång tid tredjelandsmedborgare i genomsnitt stannar i landet. Totalt räknat har polisen 2012 fattat beslut om cirka 26 000 kontinuerliga uppehållstillstånd och cirka 9 000 permanenta uppehållstillstånd. Enligt befolkningsregistersystemet uppgick antalet utlänningar stadigvarande bosatta i Finland vid 2012 års slut till 195 538.

Upphållstillståndens giltighetstid varierar på basis av grunden för vistelsen i landet. Maximitid för det första uppehållstillståndets giltighet är i allmänhet ett år och på motsvarande sätt tolkas en vistelse som är kortare än tre månader att i princip omfattas av visumförfarandet. Enligt Migrationsverkets statistikföring var av uppehållstillstånden för ar-

betstagare som verket beviljade 2012 kontinuerliga 680 stycken och tillfälliga 2 289 stycken. Av dessa tillstånd beviljades 622 för kortare tid än sex månader och 2 348 för en längre tid än så. Av de tillstånd som beviljades för annat arbete beviljades 41 som kontinuerliga och 184 som tillfälliga. 57 tillstånd var för kortare tid än sex månader och 168 för längre tid. Av samtliga uppehållstillstånd som verket beviljade 2012 var 15 procent för kortare tid än sex månader och 55 procent tillfälliga. De statistiska uppgifterna för 2011 uppvisade i stort sett samma riktning.

Det som särskilt kännetecknar dem som vistas i landet med tillfälliga och kortvariga tillstånd är att de är sådana personer, som i och med direktivet får större möjligheter att bli delaktiga av den sociala tryggheten jämfört med den tidigare regleringen. Kretsen av personer som åtnjuter likabehandling enligt direktivet kan inte avgränsas på den grund att har utlänningen kontinuerligt eller tillfälligt uppehållstillstånd. Däremot tillåter direktivet vissa uteslutningar på basis av grunden för tillståndet eller dess giltighetstid. Den viktigaste bestämmelsen är artikel 12.2 b, enligt vilken medlemsstaten har möjlighet att bestämma att likabehandling i fråga om familjeförmåner inte ska tillämpas på personer som har flyttat till landet som studerande eller på personer, som har rätt att arbeta i landet under en period av högst sex månader.

Studerandena bildar en särskild kategori bland tillståndsinnehavarna, för deras tillstånd beviljas alltid som tillfälliga och ett villkor för att få tillstånd är att de har sjukförsäkring. Migrationsverket har under åren 2011—2012 årligen beviljat cirka 5 500 första uppehållstillstånd för studerande. Enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993) anses en person inte flytta till Finland för stadigvarande bosättning, om han eller hon flyttar till Finland enbart för att studera. I så fall är den studerande inte heller berättigad till barnbidrag. Däremot kan en stor del av studerandena få en hemkommun, villkoret är enligt lagen om hemkommun att studierna fortgår i minst två år och att personen med beaktande av sin helhetssituation har för avsikt att bosätta sig varaktigt i Finland. Eftersom också studerande har rätt en-

ligt utlänningslagen att arbeta omfattas de av direktivet om kombinerade tillstånd. Med anledning av de ovan redovisade möjligheterna till begränsningar enligt artikel 12.2 b tillämpas dock likabehandling i fråga om social trygghet på dem endast när de har anställning och när det gäller familjeförmåner inte ens i ett sådant fall.

Enligt direktivet omfattar likabehandlingen förutom dem som innehar uppehållstillstånd även andra personer, som har beviljats tillträde till medlemsstaten för att arbeta. Det är alltså frågan om personer som vistas i landet med stöd av visum eller visumfriheten i det fall, att syftet för deras inresa till landet har varit att arbeta. Det är inte möjligt att från statistiken över visum särskilja de fall, där visumet har beviljats på grund av arbete. Enligt utrikesministeriets uppskattning beviljas årligen 500—1 000 visum till Finland för annat arbete än säsongarbete (som inte omfattas av direktivets tillämpningsområde). Denna siffra inbegriper inte den största enskilda gruppen som utför arbete med stöd av visum, dvs. transportbranschens ryska arbetstagare, vilkas arbetsgivare vanligtvis inte har något verksamhetsställe i Finland. De utgör enligt utrikesministeriets uppskattning 5 000—6 000 personer årligen. En del av dessa går under definitionen utsända arbetstagare (och hör därigenom till dem som direktivet utesluter). Dessutom kommer sådana personer, som inte har något arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande i Finland, inte heller i fortsättningen att omfattas av det finländska systemet för social trygghet på basis av sitt arbete.

I kategorin sådana personer som arbetar med stöd av visum och som eventuellt kommer att omfattas av likabehandling bör ytterligare nämnas specialister i informationsteknik- och programvarubranschen som anländer till landet främst från Indien. Utrikesministeriet uppskattar att under de senaste åren har antalet sådana tillfälliga arbetstagare varit 500—1 000 personer per år.

I fråga om dem som anländer till landet med stöd av visumfriheten är problemet det, att förutsättningarna för inresa granskas endast vid gränskontrollen och det är inte möjligt att efteråt på ett enkelt sätt konstatera syftet för inresan på samma sätt som när det

gäller visum eller personer med uppehållstillstånd. Dessutom utesluter en del av överenskommelserna om visumfrihet inresa för att utföra arbete. Gränsbevakningsväsendet för statistik över personer som passerar den yttre gränsen enligt medborgarskap, men någon statistik över syftet för inresan finns inte att tillgå. Uppskattningsvis uppfylls dock direktivets definition på arbetstagare endast i undantagsfall när det är fråga om personer som vistas i landet med stöd av visumfriheten. Om visumfriheten mellan EU och Ryssland blir av måste situationen bedömas på nytt utifrån de erfarenheter man fått fram till dess för att likabehandlingen ska kunna realiseras.

Artiklar i direktivet som föranleder ändringar i den gällande lagstiftningen

Artikel 1. Artikeln redogör för direktivets syfte. Direktivet föreskriver att tredjelandsmedborgare ska utfärdas uppehållstillstånd på grund av arbete genom ett enda ansökningsförfarande. Dessutom sägs det i direktivet att oavsett i vilket syfte de ursprungligen har tillåtits inresa ska arbetstagare från tredjeland ha gemensamma rättigheter grundade på likabehandling i förhållande till medlemsstaternas medborgare. Direktivet kräver ändringar såväl i utlänningslagen som i vissa andra lagar när de gäller likabehandlingen.

Artikel 3. Artikeln preciserar direktivets tillämpningsområde. Direktivet tillämpas enligt *punkt 1 a* i första hand på tredjelandsmedborgare som ansöker om tillstånd att få vistas på en medlemsstats territorium för att arbeta. I andra hand tillämpas direktivet enligt *punkt 1 b* på sådana tredjelandsmedborgare som har tillåtits inresa till medlemsstatens territorium i annat syfte än arbete och som har rätt att arbeta i medlemsstaten. I tredje hand tillämpas direktivet enligt *punkt 1 c* på tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till en medlemsstat för att arbeta.

Punkt 2 a meddelar att direktivet inte ska tillämpas på sådana unionsmedborgares familjemedlemmar som har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet inom unionen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla

sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (nedan *rörlighetsdirektivet*). Enligt *punkt 2 b* tillämpas direktivet inte på tredjelandsmedborgare som har rätt till fri rörlighet motsvarande unionsmedborgares rättigheter enligt avtal mellan antingen unionen och medlemsstaterna eller unionen och tredjeländer. Utanför direktivets tillämpningsområde stannar enligt *punkt 2 c* utstationerade arbetstagare, enligt *punkt 2 d* personer som förflyttas inom företag samt enligt *punkt 2 e* säsongarbetare och au pairer.

Vidare föreskriver *punkt 2 f* att direktivet inte tillämpas på personer som har ansökt om uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd och väntar på ett beslut eller har fått ett positivt beslut. Enligt *punkt 2 g* ska direktivet inte heller tillämpas på personer som åtnjuter skydd enligt rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (nedan *skyddsgrundsdirektivet*), eller har ansökt om internationellt skydd enligt det direktivet och vars ansökan ännu inte har lett till ett slutligt beslut. I *punkt 2 h* sägs att direktivets tillämpningsområde inte omfattar personer som åtnjuter internationellt skydd i enlighet med nationell rätt och som väntar på beslut. Direktivet tillämpas inte enligt *punkt 2 i* på sådana varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare som avses i direktiv 2003/109/EG och inte heller på personer, vilkas avlägsnande ur landet har skjutits upp av faktiska eller rättsliga skäl enligt *punkt 2 j*, egenföretagare enligt *punkt 2 k* eller sjömän enligt *punkt 2 l*.

Avgränsningen i *punkt 2 j* på grund av att avlägsnande ur landet har skjutits upp av faktiska eller rättsliga skäl är löst formulerad och preciserar inte vilken ställning de berörda personerna har när de vistas i landet. I Finland kan punkten tolkas så att den rör även sådana personer som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd med stöd av 51 § i

utlänningslagen på grund av hinder för avlägsnande ur landet. Sådana personer har rätt att utföra förvärvsarbete, men deras ställning är dock temporär: tillståndet kan inte beviljas som kontinuerligt utan att grunden ändras och det ger inte rätt till familjeåterförening. Därför är det motiverat att dra en parallell mellan personer som har beviljats tillstånd med stöd av 51 § i utlänningslagen och den kategori som nämns i *punkt 2 j*, trots att de i Finlands system ges en starkare ställning än personer i en motsvarande situation i flera andra av EU:s medlemsstater.

Enligt *punkt 3* får medlemsstaterna bestämma att kapitel II i direktivet inte ska tillämpas på sådana tredjelandsmedborgare som redan har beviljats rätt att arbeta på en medlemsstats territorium under högst sex månader eller har beviljats inresa till en medlemsstat för studier. Enligt *punkt 4* ska bestämmelserna i kapitel II inte tillämpas på personer som är berättigade att arbeta på grund av visum.

Direktivets tillämpningsområde är såttillvida brett upplagt, att det med nämnda begränsningar omfattar alla sådana personer som har uppehållstillstånd och rätt att arbeta i Finland. En del av direktivets bestämmelser berör emellertid endast personer som har fått eller ansökt om tillstånd som beviljas på grund av arbete. Enligt direktivets ingress är det meningen att bestämmelserna om förfarandena i kapitel II ska utsträckas att fullt ut gälla endast kombinerade tillstånd, med andra ord tillstånd som beviljas på grund av arbete. Avsikten är att i fråga om tillstånd som beviljas på andra grunder ska direktivet inverka endast på tillståndsdokumentets utformning.

Utlänningslagens bestämmelser om förfarandena för att få uppehållstillstånd kan inte på något sätt tillämpas på visumförfarandet och direktivet ändrar inte detta utgångsläge. Någon särskild bestämmelse som utesluter visumförfarandet anses därför inte vara behövlig.

Direktivets tillämpningsområde omfattar enligt *punkt 2* inte vissa andra kategorier som behandlas i övrig lagstiftning, sådana som utsända arbetstagare, säsongarbetare och arbetstagare som förflyttas inom företag. För att tillståndssystemet ska bli tydligt är det

dock motiverat att utsträcka kravet på en fyra månaders maximal behandlingstid att gälla alla ansökningar om uppehållstillstånd som lämnas in på grund av arbete och på vilka inte någon särskild maximal behandlingstid redan tillämpas. En sådan är EU-blåkortet, där gällande lagstiftning föreskriver att ansökan ska behandlas inom 90 dagar.

En valbar avgränsning enligt punkt 3 tillåter att bestämmelserna i kapitel II inte tillämpas på personer, som har anlänt till landet som studerande eller för att arbeta under högst sex månader. Bestämmelserna i kapitel II om tillståndets form, likaledes förfarandena tillämpas med undantag av tiden för behandlingen redan för närvarande på alla ansökningar om uppehållstillstånd, och därför behövs här inte någon avgränsning.

Artikel 5. Artikeln föreskriver om den behöriga myndigheten. Enligt *punkt 1* ska medlemsstaterna utse den myndighet som ska vara behörig att ta emot ansökan och utfärda det kombinerade tillståndet. Myndigheten ska enligt *punkt 2* fatta beslut om den fullständiga ansökan så snart som möjligt och senast fyra månader från den dag då ansökan lämnades in. Behandlingstiden kan i undantagsfall förlängas under sådana omständigheter som medför att prövningen av ansökan blir komplicerad. När behandlingstiden överskrids ska konsekvenserna fastställas i nationell rätt. I *punkt 3* sägs att myndigheten ska skriftligen underrätta sökanden om beslutet enligt förfarandena för underrättelser som föreskrivs i nationell lagstiftning. Enligt *punkt 4* ska myndigheten i fall att ansökan är ofullständig skriftligen underrätta sökanden vilka tilläggsuppgifter eller dokument som krävs samt fastställa en rimlig tidsfrist för att lämna in dem. Den ovan angivna fyra månader långa behandlingstiden upphör att löpa under tidsfristen för komplettering av uppgifterna. Om tilläggsuppgifterna inte har lämnats inom den tidsfrist som myndigheten har meddelat får ansökan avslås.

Bestämmelser om behörigheten för den myndighet som tar emot ansökan ingår i utlänningslagens 60 §, likaledes föreskriver 83 § om arbets- och näringsbyråns och Migrationsverkets behörighet att fatta beslut när ansökan gäller uppehållstillstånd för arbetstagare. När det är fråga om att bevilja annat

uppehållstillstånd än för arbetstagare ingår bestämmelser om Migrationsverkets behörighet för detta i utlänningslagens 67 §. Den lokala polisens roll som uppehållstillståndsmyndighet preciseras i 68 §. Bestämmelserna om myndigheternas behörighet i den gällande utlänningslagen överensstämmer med direktivets krav.

Utlänningslagen upptar inte några bestämmelser om längsta tillåtna tid för att behandla en ansökan om uppehållstillstånd som beviljas på grund av arbete. På denna punkt kräver direktivet att en ny bestämmelse fogas till lagen. När det gäller tillämpningen av bestämmelsen om behandlingstiden hänvisas till redogörelsen i anslutning till artikel 3.

Eftersom tillämpningen av bestämmelsen om behandlingstiden kommer att vara beroende av huruvida ansökan har lämnats på grund av arbete behöver det tydligare än för närvarande framgå av lagen i hurudana situationer ansökan ska tolkas vara baserad på arbete. I detta syfte kommer vissa definitioner i anknytning till arbete att fogas till lagen och strukturen för kap. 5 om arbete att ändras.

Artikel 12. Artikeln föreskriver om rätt till likabehandling. Enligt *punkt 1 a* ska arbetstagare från tredjeländ åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där de vistas när det gäller arbetsförhållanden och arbetsvillkor, inbegripet löne- och uppsägningsvillkor samt villkor som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatsen. Samma krav beträffande arbetsvillkor och säkerhet i arbetet gäller såväl utländska som finländska arbetstagare. Centrala bestämmelser som arbetsgivaren och arbetstagaren ska iaktta i ett anställningsförhållande ingår i arbetsavtalslagen. Lagen utgår ifrån att arbetstagare ska få ett opartiskt bemötande och förbjuder diskriminering. Arbetsgivaren får inte utan godtagbart skäl särbehandla arbetstagare på grund av ålder, hälsotillstånd, funktionshinder, nationellt eller etniskt ursprung, nationalitet, sexuell läggning, språk, religion, åsikt, övertygelse, familjeförhållanden, fackföreningsverksamhet, politisk verksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet. Bestämmelser som förbjuder diskriminering på grund av kön ingår i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986).

Dessutom förutsätter lagen om likabehandling att alla får samma bemötande. Lagen om likabehandling förbjuder diskriminering på grund av ålder, etniskt eller nationellt ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, funktionshinder, sexuell läggning eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Lagen förbjuder all diskriminering, såväl direkt som indirekt, likaledes trakasserier och instruktioner eller befallningar att diskriminera. Lagen om likabehandling tillämpas både på offentlig och privat verksamhet när det är fråga om anställningskriterier, arbetsförhållanden eller anställningsvillkor, personalutbildning eller avancemang. Arbetarskyddsmyndigheterna övervakar att arbetsavtalslagen och lagen om likabehandling följs.

Statstjänstemannalagen (750/1994) och lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003) föreskriver separat om förbud mot diskriminering i fråga om offentliga anställningsförhållanden. Lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) innehåller åter diskrimineringsförbud i arbete till sjöss.

Arbetarskyddslagen (738/2002) gäller allt arbete som utförs i tjänste- och arbetsförhållande i Finland. Dessutom omfattar lagen vissa andra situationer där arbete utförs. Arbetarskyddslagen föreskriver om arbetsgivarens skyldigheter att beakta säkerheten i arbetet och arbetsförhållandena. Lagen omfattar såväl den fysiska som psykiska säkerheten och hälsan. I lagen ingår även skyldigheter för arbetstagarna. Arbetarskyddslagen har kompletterats med flera tiotals förordningar från statsrådet med närmare preciserade bestämmelser om säkerheten och hälsan i arbetet. Arbetstagarens eller arbetsgivarens nationalitet inverkar inte på tillämpningen av bestämmelserna, inte heller anställningsförhållandets längd eller arbetstiden. Arbetarskyddsmyndigheterna övervakar att arbetarskyddslagen och bestämmelser utfärdade med stöd av den iaktas oberoende av arbetstagarens nationalitet. Enligt 47 kap. 1 § i strafflagen (39/1889) ska den som bryter mot arbetarskyddsföreskrifterna dömas för arbetarskyddsbrott.

Punkt 1 a kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, för ett jämlikt bemö-

tande realiserar redan i gällande praxis på ovan nämnda delområden.

Punkt 1 b gäller likabehandling i fråga om föreningsfrihet och frihet att höra till en organisation. Arbetsavtalslagen föreskriver om förenings- och mötesrätt. I lagens 13 kap. 1 § sägs att arbetsgivare och arbetstagare har rätt att höra till föreningar samt rätt att delta i sådana föreningars verksamhet. De har också rätt att bilda en tillåten förening. Arbetsgivaren och arbetstagaren har likaledes frihet att låta bli att höra till en förening som avses ovan. Det är förbjudet att hindra eller begränsa utövandet av denna rättighet eller frihet. Ett avtal som strider mot föreningsfriheten är ogiltigt. Enligt 13 kap. 2 § i arbetsavtalslagen ska arbetsgivaren tillåta att arbetstagarna och deras organisationer under pauser och utanför arbetstiden avgiftsfritt använder lämpliga lokaler i arbetsgivarens besittning för behandling av frågor som gäller anställningsförhållanden och frågor som hör till fackföreningsverksamhet. Utövandet av mötesrätten får inte orsaka olägenheter för arbetsgivarens verksamhet. Med beaktande av det ovan nämnda kräver inte punkt 1 b några ändringar i den nationella lagstiftningen.

Punkt 1 c föreskriver om rätt till likabehandling när det gäller utbildning. Punkt 1 c kräver inte några ändringar i lagstiftningen om utbildning. I grundlagen sägs att alla har rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning. Läroplikten bestäms i lag. Enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) är kommunen skyldig att för barn i läropliktsåldern som bor på kommunens område ordna grundläggande utbildning samt förskoleundervisning året innan läroplikten uppkommer.

Skolans undervisningsspråk och det undervisningsspråk som används i undervisning som ordnas på annan plats än i skolan är antingen finska eller svenska. Undervisningsspråket kan också vara samiska, romani eller teckenspråk. Dessutom kan en del av undervisningen meddelas på något annat språk än elevens egna ovan nämnda språk om detta inte äventyrar elevens möjligheter att följa undervisningen.

I ansökningsprocessen till yrkesutbildning och gymnasieutbildning samt vid antagningen av studerande får sökandena ett jämlikt

bemötande. Bestämmelser om detta ingår i lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret (1058/1998), förordningen om gemensam ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning (30/2008), lagen om yrkesutbildning (630/1998), förordningen om yrkesutbildning (811/1998), gymnasielagen (629/1998) samt i gymnasieförordningen (810/1998).

Kriterierna för antagning av studerande har nyligen reformerats genom statsrådets förordning om ändring av 1 § och 4 § i statsrådets förordning om gemensam ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning (1047/2012). Ett av reformens mål har varit att främja invandrades jämlika bemötande, exempelvis genom att man i fortsättningen tillämpar förenhetligade språkprov och definierar de situationer, där särskilda språkprov inte behövs. Dessutom infördes provningsbaserat urval i stället för ett flexibelt urval. Avsikten med preciseringen av det tidigare flexibla urvalet har å ena sidan varit att ge sökande som av olika orsaker har varit i sämre ställning större möjligheter att få studieplats, å andra sidan att stödja det att sökanden ska bli vald till sådan utbildning som vederbörande har reella förutsättningar att slutföra. Ändringen av förordningen, som tillämpas vid den gemensamma ansökan hösten 2013, förbättrar i synnerhet de ungas möjligheter att komma in till utbildning.

Sökandens nationalitet inverkar inte på behörigheten att söka till studier, kriterierna för antagning av studerande, studierätten, grunderna för bedömning av studieprestationer, examensbetyget över avlagda studier, vid indragning av studierätten, på disciplinen eller rätten till undervisning och rätten till en trygg studiemiljö.

Lagstiftningen om yrkesutbildning och gymnasieutbildning samt lagstiftningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ställer inga hinder för att anta utlänningar och invandrare som studerande. Antagningen av studerande ska dock ske på det sätt som lagstiftningen om yrkesutbildning och gymnasieutbildning samt utlänningslagen fastställer. Utlänningar kan fritt söka till yrkesutbildning, men de ska uppfylla villkoren i fråga om språk och andra färdigheter för att ha framgång i studierna. Inom

den grundläggande yrkesutbildningen är undervisningsspråket finska, svenska eller samiska. Grundläggande yrkesutbildning anordnas i någon mån med särskilt tillstånd även som utbildning på ett främmande språk, främst engelska. Till denna del finns det inget behov att ändra gällande lagstiftning.

I gymnasieutbildningen är undervisningsspråket antingen finska eller svenska. Undervisningsspråket kan också vara samiska, romani eller teckenspråk. Dessutom kan en del av undervisningen ges på något annat språk än studerandens egna ovan nämnda språk om detta inte äventyrar studerandens möjligheter att följa undervisningen.

Som studerande i gymnasieutbildning kan antas personer som har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller inhämtat motsvarande tidigare lärokurs. Som studerande kan också antas den som inte har slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs men som annars har tillräckliga förutsättningar att klara av gymnasiestudierna.

Utbildningsanordnaren beslutar om andra kriterier och eventuella inträdes- eller lämplighetsprov som tillämpas i antagningen av studerande. På sökandena ska tillämpas jämlika antagningsgrunder.

Grunderna för antagning av studerande i gymnasieutbildningen har fastställts genom undervisningsministeriets förordning (856/2006).

Yrkehögskolelagen (351/2003) och universitetslagen (558/2009) föreskriver bl.a. om behörighet för studier, antagning av studerande, studierätt, förlust av studierätt, bedömning av studieprestationer och disciplinärt förfarande. Tillämpningen av dessa bestämmelser är inte beroende av personens nationalitet. Emellertid tillåter bestämmelserna om uppdragsutbildning och avgift för utbildningsprogram i ovan nämnda lagar ett annorlunda bemötande på basis av nationaliteten. En närmare redogörelse för dessa bestämmelser följer nedan i samband med led iv i punkt 2 a. Eftersom punkt 2 gör det möjligt att begränsa likabehandlingen, bl.a. i fråga om tillträde till utbildning på högskolenivå, kräver inte punkt 1 c ändringar i yrkehögskole- eller universitetslagen.

I *punkt 1 d* sägs att likabehandlingens räckvidd omfattar erkännande av examens-

bevis, utbildningsbevis för teoretiska utbildningar och andra yrkeskvalifikationer. Lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007, nedan *yrkeskvalifikationslagen*) föreskriver om erkännande av yrkeskvalifikationer och friheten att tillhandahålla tjänster i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer, nedan *yrkeskvalifikationsdirektivet*. Yrkeskvalifikationslagen tillämpas på erkännandet av yrkeskvalifikationer som en medborgare inom EU/EES-området har förvärvat i en annan medlemsstat. Lagen tillämpas också på erkännandet av yrkeskvalifikationer som baserar på gemenskapens lagstiftning om tredjelandsmedborgares ställning. Tillämpandet av bestämmelserna som definierar tredjelandsmedborgares ställning på erkännandeförfarandet i fråga om sådana yrkeskvalifikationer som avses i yrkeskvalifikationslagen begränsas dock av yrkeskvalifikationsdirektivets artikel 1, enligt vilken erkännandereglererna i dessa fall kan tillämpas endast om yrkeskvalifikationerna huvudsakligen har förvärvats i någon av unionens medlemsstater.

I lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/1986, nedan *lagen om högskolestudier utomlands*) föreskrivs om den behörighet för en offentlig tjänst eller befattning som högskolestudier utomlands medför, då behörighetsvillkor enligt lag eller förordning är examen på en viss nivå, sådana som lägre och högre högskoleexamen, licentiatexamen eller doktorsexamen. Enligt gängse nationell praxis avses med dessa examina som nämns i lagstiftningen endast examina avlagda i Finland, i fall att lagstiftningen inte särskilt föreskriver om behörighet i form av en examen avlagd utomlands. Av den som innehar en offentlig tjänst eller befattning förutsätts i så fall att Utbildningsstyrelsen har fattat ett beslut med stöd av lagen om högskolestudier utomlands som preciserar den nivå med vilken examen jämförelses i förhållande till Finlands examenssystem. Tillämpandet av lagen om högskolestudier utomlands är inte bundet till sökandens nationalitet, utan till att examen är avlagd utomlands.

Om det någon annanstans i lagstiftningen föreskrivs om den tjänstebehörighet för en

offentlig tjänst eller befattning som högskolestudier utomlands medför i stället för lagen om högskolestudier utomlands ifrågavarande speciallagstiftning. Exempelvis i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och i den med stöd av nämnda lag utfärdade statsrådets förordning (564/1994) ingår bestämmelser om förutsättningarna för yrkesutbildade personer som fått sin utbildning utanför EU/EES-området att utöva sitt yrke.

Punkt 1 d kräver inte några ändringar i den nationella lagstiftningen, för likabehandlingen realiserar redan för närvarande i fråga om personer från tredjeland och erkännandet av deras examina, betyg och övriga yrkeskvalifikationer.

Enligt *punkt 1 e* ska arbetstagare åtnjuta likabehandling i fråga om de grenar av social trygghet som är preciserade i förordning (EG) nr 883/2004. Dessa är förmåner vid sjukdom, förmåner vid moderskap och likvärdiga förmåner vid faderskap, förmåner vid invaliditet, förmåner vid ålderdom, förmåner till efterlevande, förmåner vid olycksfall i arbete och arbetssjukdom, dödsfallsersättningar, förmåner vid arbetslöshet, förmåner vid förtida pensionering, familjeförmåner samt särskilda icke-avgiftsfinansierade kontantförmåner.

I Finland gäller kravet på likabehandling pensionslagstiftningen, olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringen, utkomstskyddet för arbetslösa, moderskaps-, faderskaps- och föräldraförmånerna samt förmånerna vid sjukdom, till vilka räknas de offentliga hälsovårdstjänsterna, förmånerna enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), stöden enligt lagen om handikappförmåner samt förmånerna enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspensionförmåner. Särskilda icke-avgiftsfinansierade kontantförmåner är bostadsbidraget för pensionstagare och arbetsmarknadsstödet. Kravet på likabehandling gäller inte exempelvis socialservice, barn- och dagvård, handikappförmåner, utkomststöd, moderskapsunderstöd, allmänt bostadsbidrag och inte heller underhållsstöd.

I *punkt 2 b* sägs att medlemsstaterna dock kan begränsa likabehandlingen på området för social trygghet. Medlemsstaterna får

emellertid inte begränsa sådana rättigheter för arbetstagare från tredjeländ som är anställda eller har haft en anställning under en minimiperiod på sex månader och är registrerade som arbetslösa.

Enligt den gällande lagstiftningen omfattas arbetstagare från tredjeländ av de grenar av social trygghet som bygger på ett anställningsförhållande genast från att anställningsförhållandet har inletts. Arbetspensionsförsäkringen gäller allt arbete som utförs i ett anställningsförhållande och pensionen växer på basis av arbetstagarens inkomster. Arbetstagaren omfattas av olycksfalls- och yrkesjukdomsförsäkringen räknat från att arbetet inleddes. Arbetspensionen betalas i sinom tid ut till pensionstagaren oberoende av nationalitet eller i vilket land vederbörande är bosatt. Samma sak gäller förmåner som utbetalas från en olycksfallsförsäkring. Likabehandlingen realiserar fullt ut mellan finska och utländska medborgare.

För att tredjelandsmedborgare ska omfattas av den socialservice som avses i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet ska de ha uppehållstillstånd för minst ett år, därtill förutsätts det att de flyttar in för att stadigvarande bosätta sig i landet. Oberoende av personens nationalitet avgörs frågan om stadigvarande bosättning för varje invandrades vidkommande genom en prövning av vederbörandes helhetssituation. Stadigvarande bosättning kan påvisas bl.a. med hjälp av ett arbetsavtal som gäller tillsvidare eller minst två år. Den som flyttar hit för att stadigvarande bosätta sig här omfattas av den sociala tryggheten redan från ankomsten till landet. Oberoende av bosättningen blir tredjelandsmedborgare dock sjukförsäkrade enligt sjukförsäkringslagen om arbetsavtalet har tecknats för minst fyra månader. Enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 2 kap. 8 § omfattas tredjelandsmedborgare av utkomstskyddet för arbetslösa från det att arbetet inleddes.

För att få del av offentliga hälso- och sjukvårdstjänster måste tredjelandsmedborgare ha en hemkommun i Finland. Hemkommun får den, som har ett uppehållstillstånd som ger rätt till kontinuerlig eller permanent vistelse. Om uppehållstillståndet är ett tillstånd som ger rätt till minst ett års tillfällig vistelse

krävs det dessutom att personen med beaktande av förhållandena som helhet har för avsikt att bosätta sig stadigvarande i Finland. Stadigvarande bosättning kan bl.a. påvisas med ett arbetsavtal som gäller tillsvidare eller för minst två års arbete i Finland.

En del av de arbetstagare som avses i direktivet omfattas enligt gällande reglering redan från och med inresan till landet såväl av den socialskyddslagstiftning som Folkpensionsanstalten verkställer som den offentliga hälso- och sjukvården i egenskap av personer som är stadigvarande bosatta i Finland. Likabehandlingen realiserar i fråga om dessa personer fullt ut redan nu.

En del av de arbetstagare som avses i direktivet kommer emellertid inte att uppfylla villkoren om stadigvarande bosättning i landet enligt den nationella lagstiftningen därför att det är fråga om kortvarigt arbete. Enligt gällande lagstiftning omfattas de inte av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet. Därför måste i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet ändras 3 b och 3 c § för att arbetstagare som avses i direktivet ska garanteras likabehandling. Lagens 3 b § ska föreskriva att personen ska utföra faktiskt och riktigt arbete, och på basis av detta kan arbetstagaren från tredjeländ omfattas av bosättningsbaserad social trygghet. Lagens 3 c § ska åter föreskriva att villkoret för laglig vistelse ska uppfyllas när arbetstagaren har rätt att arbeta enligt utlänningslagen. Förslagen till dessa ändringar har beretts separat vid social- och hälsovårdsministeriet och avsikten är att en regeringsproposition i anknytning till dessa avges samtidigt med denna proposition.

Likabehandlingen förutsätter ytterligare att arbetstagare från tredjeländ får samma bemötande i fråga om offentliga hälso- och sjukvårdstjänster, dvs. att de får hälsoservice mot samma klientavgifter och på samma villkor som personer med hemkommun i Finland. Därför föreslås en ändring av 14 § i folkhälso- och sjukvårdslagen (66/1972) och 3 § i lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989). Staten ska ersätta kommunerna för kostnaderna som den offentliga hälso- och sjukvården åsamkas. En lagändring som gäller detta är under beredning vid social- och hälsovårdsministeriet.

Bestämmelserna om ersättningarna ingår i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård och avsikten är att en regeringsproposition om denna avges samtidigt med denna proposition.

Även barnbidragslagen (796/1992) och lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) bör ändras så att arbetstagare från tredjeland får rätt till dessa förmåner för sina medföljande barn. Stöden för hemvård av barn som betalas arbetstagare som inte har någon hemkommun ska finansieras av staten.

Punkt 1 f innehåller en bestämmelse om likabehandling beträffande skatteförmåner. Enligt den nämnda punkten ska arbetstagare från tredjeland som avses i artikel 3.1 b och 3.1 c bemötas jämlikt med vistelsestatens medborgare när det gäller skatteförmåner i fall att arbetstagaren anses ha sin skattemässiga hemvist i den berörda medlemsstaten.

Vid beskattningen av inkomster framgår skattskyldigheten av 9—13 § i inkomstskattelagen (1535/1992). Alla personer som beskattas i Finland är antingen allmänt eller begränsat skattskyldiga i Finland. Avgörande när det gäller ställningen som skattskyldig är om en fysisk person anses vara bosatt i Finland eller utomlands. Om personen anses vara bosatt i Finland är vederbörande allmänt skattskyldig. En person som är bosatt utomlands är däremot endast begränsat skattskyldig här i landet. Med stöd av inkomstskattelagens 11 § anses en person vara bosatt i Finland, personen må sedan vara finsk eller utländsk medborgare, om han eller hon har sin stadigvarande bostad och sitt hem i Finland eller vistas här över sex månader i följd. I princip beskattas den som bor i Finland och som därför anses vara allmänt skattskyldig för alla sina inkomster, oberoende av om inkomsterna härrör från Finland eller från utlandet. Beskattningen av en begränsat skattskyldig avviker från beskattningen av en allmänt skattskyldig. Enligt 9 § 1 mom. i inkomstskattelagen beskattas en skattskyldig, som inte tolkas som bosatt i Finland och som därför anses vara endast begränsat skattskyldig här i landet, i Finland endast för inkomster som personen fått från Finland.

I punkt 1 f har beviljandet av förmåner kopplats till de nationella reglerna för perso-

ners skattemässiga bosättning i den medlemsstat, som beviljar de skatteförmåner det är frågan om. Den skattemässiga bosättningen för en arbetstagare som flyttar från tredjeland fastställs således utifrån medlemsstatens allmänna normer. En arbetstagare från tredjeland anses i skattemässigt hänseende vara bosatt i Finland på det sätt som direktivet förutsätter och vara allmänt skattskyldig när tillämpningsvillkoren i 9 och 11 § uppfylls. Personen bor således i Finland och är berättigad till skatteförmåner, om vederbörande har sitt egentliga bo och sin hemvist i Finland eller vistas här över sex månader i följd. Sådana personer som direktivet avser ska ha rätt till skatteförmåner enligt inkomstskattelagstiftningen på samma villkor som andra allmänt skattskyldiga. Därför föreligger det inget behov av att ändra lagstiftningen.

Enligt 4 § 1 mom. 1 punkten i lagen om skatt på arv och gåva (478/1940) ska arvs-skatt betalas för egendom som erhållits genom arv eller testamente om arvlåtaren eller arvingen eller testamentstagaren vid dödstillfället var bosatt i Finland. I paragrafens 3 mom. sägs att en person anses vara bosatt i Finland om han har sitt egentliga bo och hemvist här. Enligt 18 § 1 mom. 1 punkten i lagen om skatt på arv och gåva ska gåvoskatt betalas då egendom såsom gåva övergår till någon annan om gävogivaren eller gåvotagaren vid gåvotillfället var bosatt i Finland. Paragrafens 4 mom. föreskriver att en person ska anses vara bosatt i Finland om han har sitt egentliga bo och hemvist här. Enligt artikelns punkt 1 f har beviljandet av skatteförmåner kopplats till de nationella reglerna för arbetstagares skattemässiga bosättning i den medlemsstat, som beviljar de skatteförmåner det är frågan om.

En arbetstagare från tredjeland anses i skattemässigt hänseende vara bosatt i Finland på det sätt som direktivet förutsätter och vara skyldig att betala arvsskatt, i fall att villkoren i 4 § 1 mom. 1 punkten samt i 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva uppfylls och personen anses ha sitt egentliga bo och sin hemvist här. På motsvarande sätt anses en arbetstagare som kommer till Finland från tredjeland vara i skattemässigt hänseende bosatt i Finland på det sätt som avses i direktivet och vara skyldig att betala gåvoskatt i Finland om

villkoren i 18 § 1 mom. 1 punkten samt i 4 mom. i lagen om skatt på arv och gåva uppfylls och personen anses ha sitt egentliga bo och sin hemvist här. Eftersom skattskyldigheten för en arbetstagare från tredjeland fastställs på samma sätt som rätten till skatteförmåner utifrån allmänna bestämmelser uppfylls artikelns krav på likabehandling och några särskilda ändringar behöver inte vidtas.

I bilskattelagen (1482/1994) sägs att för ett skattepliktigt fordon ska betalas bilskatt om fordonet registreras eller om det används i trafik i Finland. Det betraktas dock inte som skattepliktig användning om en fysisk person som är stadigvarande bosatt i en annan stat än Finland tillfälligt för in till landet ett fordon som är registrerat i en annan stat än Finland och använder det enbart för sina egna behov under en sammanhängande eller inte sammanhängande tid av högst sex månader inom loppet av en tolv månadersperiod, förutsatt att användningen inte har samband med att fordonet köps till Finland. Myndigheten som har ansvaret för bilskatten kan förlänga denna tidsperiod med högst ett år.

Enligt 33 § i bilskattelagen avses med en persons stadigvarande boningsort den ort där personen bor under minst 185 dagar per kalenderår, beräknat enligt sådan personlig, yrkesmässig och annan anknytning som han har till orten. Lagen upptar vissa bestämmelser som kompletterar denna huvudregel, de gäller exempelvis boningsorten när personen vistas i två eller flera länder. Vid beskattningen av bilar tillämpas vissa skattestöd, som kan gälla antingen fordonets ägare eller dess användningssyfte (t.ex. invalider och taxibilar) eller fordonets tekniska klassificering (t.ex. husbilar). Även personer som flyttar till Finland med sitt fordon kan på vissa villkor utnyttja skattestöden. Dessa beviljas för bilar som annars är skattepliktiga oberoende av personernas nationalitet eller exempelvis av från vilket land flyttningen till Finland sker. Ovan nämnda bestämmelse tillämpas oberoende av vederbörandes nationalitet eller andra motsvarande faktorer. Beskattningen av bilar är således förenlig med principen om jämlikt bemötande och något behov av att ändra lagen föreligger inte.

Fordonsskattelagen (1281/2003) föreskriver att det ska betalas fordonsskatt för fordon

som är registrerade i Finland eller används i Finland. I fråga om skyldigheten att registrera fordon tillämpas fordonslagen (1090/2002) och vägtrafiklagen (267/1981) och grunderna i de med stöd av dessa utfärdade förordningarna. För fordon som är registrerade utomlands och inte förutsätter registrering i Finland kan ägaren eller innehavaren bli tvungen att betala en fast skatt eller konsumtionsskatt enligt 38—44 § i fordonsskattelagen. Detta gäller dock främst lastbilar och deras släpvagnar samt bussar och i vissa fall också paketbilar. Den fasta skatten och konsumtionsskatten gäller inte personbilar och även de andra nämnda kategorierna av fordon är i de flesta registreringsstater i praktiken befriade från dessa skatter.

Skyldigheten att betala fordonsskatt gäller fordonets ägare eller innehavare, vars förpliktelser inte är bundna till nationaliteten annat än genom ovan nämnda bestämmelser om skyldighet att registrera fordonet. Till denna del är det närmast frågan om i vilka fall det föreligger krav på att registrera fordonet i Finland, i så fall beskattas det lika som andra fordon som är registrerade här. Som skattestöd i fordonsbeskattningen tillämpas skattebefrielse på grund av handikapp, som kan beviljas alla som uppfyller grunderna i lagens 35 § oberoende av nationalitet. Beskattningen av fordon är förenlig med principen om jämlikt bemötande och det finns inte något behov av att ändra lagen.

Punkt 1 g föreskriver om likabehandling i fråga om tillgången till varor och tjänster och förfarandena för att erhålla bostad. Syftet med lagen om likabehandling är att främja och säkerställa likabehandling inom olika samhällssektorer. I 2 § 2 mom. 4 punkten i lagen om likabehandling sägs att lagen tillämpas på diskriminering på grund av etniskt ursprung när det är fråga om tillhandahållande till allmänheten av bostäder, annan lös eller fast egendom eller tjänster som är allmänt tillgängliga, med undantag av rättshandlingar som hör till privatlivet och familjelivet.

Vid valet av hyresgäster till hyresbostäder byggda med statligt stöd, arava- eller räntestödslån ska iaktas bestämmelserna i 4 a—c § i aravabegränsningslagen (1190/1993), 11 a—c § i lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån (604/2001, nedan

räntestödslagen) samt statsrådets förordning om val av hyresgäster till arava- och räntestödshyresbostäder (166/2008). Dessutom har Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA) meddelat hyreshusägarna anvisningar i en guide för val av hyresgäster till arava- och räntestödsbostäder.

Enligt aravabegränsningslagen samt räntestödslagen är målet för valet av hyresgäster att arava- och räntestödsbostäderna anvisas de hushåll som mest behöver hyresbostad, samtidigt eftersträvas en mångsidig boendestruktur i hyreshuset och ett i socialt hänseende välbalanserat bostadsområde. Valet av hyresgäster till aravahyresbostäder ska grundas på social ändamålsenlighet och ekonomiskt behov, som bedöms med hänsyn till hushållets bostadsbehov, förmögenhet och inkomster. Företråde ska ges bostadslösa och andra hushåll som har det mest brådskande behovet av bostad, är minst bemedlade och har de lägsta inkomsterna. I enstaka fall är det möjligt att avvika från företrädesordningen om det är motiverat med avseende på hushållets speciella förhållanden, hyresbostads-situationen på orten eller hyreshusets eller bostadsområdets boendestruktur. I fall att det görs undantag från företrädesordningen ska hushållet dock uppfylla villkoren för val av hyresgäster.

Vid valet av hyresgäster måste man beakta jämlikheten och rätten att välja bostadsort så som grundlagen förutsätter. I utbudet av bostäder som är allmänt tillgängliga och således även i valet av hyresgäster till hyresbostäder byggda med statligt stöd ska dessutom lagen om likabehandling iakttagas. Lagen förutsätter ett jämlikt bemötande och säger att ingen får diskrimineras på grund av ålder, etniskt eller nationellt ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, funktionshinder, sexuell läggning eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Med beaktande av redogörelsen ovan förutsätter inte direktivet nödvändigtvis ändringar vad gäller fast eller lös egendom eller tillgången till tjänster. Vad gäller bostäder hänvisas till utredningen nedan i anslutning till punkt 2 d.

Enligt *punkt 1 h* ska likabehandling realiseras i rådgivningstjänsterna som arbets- och

näringsbyråerna tillhandahåller. Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) föreskriver om likabehandling och främjande av jämställdhet i arbets- och näringsbyråernas informations- och rådgivningstjänster. Den enskilda kunden är inte tvungen att registrera sig som arbetssökande för att få information och rådgivning. Alla kan använda sig av servicen på lika villkor oberoende av nationalitet. Enligt lagens 4 kap. 1 § omfattar servicen information och rådgivning om lediga arbeten och jobbsökning, tillgång och anskaffning av arbetskraft, utbildningsmöjligheter och andra möjligheter till kompetensutveckling, arbetsmarknaden, branscher och yrken, inledandet av företagsverksamhet och möjligheter att utveckla verksamheten samt service, stöd och ersättningar som står till buds för genomförande av omställningsskyddet.

Enligt arbets- och näringsbyråns prövning och på de villkor som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice kan på utländska kunder ytterligare tillämpas följande tjänster som är avsedda för enskilda kunder utan krav på att vederbörande registrerar sig som arbetssökande: sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesvalet och karriären, träning, prövning och arbetskraftsutbildning.

Av utredningen ovan framgår att den likabehandling som punkt 1 h förutsätter inte kräver några ändringar i lagstiftningen beträffande servicen som arbets- och näringsbyrån tillhandahåller.

I *punkt 2 a* sägs att medlemsstaterna får begränsa rätten till likabehandling till vissa delar vad gäller punkt 1 c. Enligt led iv i punkt 2 a kan medlemsstaterna fastställa specifika villkor i enlighet med nationell rätt för tillträde till utbildning på högskolenivå. I direktivet nämns som sådana villkor krav på att sökanden har språkkunskaper och betalar utbildningsavgifterna.

Yrkehögskolelagens 26 a § föreskriver i likhet med universitetslagens 9 § om avgiftsbelagd uppdragsutbildning. Enligt bestämmelserna kan högskolorna ordna undervisning som leder till högskoleexamen för en grupp av studerande så att utbildningen beställs och finansieras av finska staten, en annan stat, en internationell organisation, ett

finskt eller utländskt offentligt samfund eller en finsk eller utländsk stiftelse eller privat sammanslutning. Sådan här utbildning kan inte ordnas för medborgare i EES-stater eller i Schweiz och inte heller för deras familjemedlemmar. Uppdragsutbildning kan inte heller ordnas för personer som har EU-blåkort enligt utlänningslagen, kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd eller EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare eller för ovan nämnda personers familjemedlemmar. Eftersom led iv i punkt 2 a tillåter att medlemsstaten fastställer specifika villkor för tillträde till utbildning på högskolenivå förutsätter inte direktivet om kombinerade tillstånd ändringar i bestämmelserna om uppdragsutbildning.

26 b § i yrkeshögskolelagen och 10 § i universitetslagen föreskriver om avgift för utbildningsprogram. Enligt bestämmelserna kan högskolorna under vissa förutsättningar ta ut avgifter av studerande som har antagits till ett utbildningsprogram som leder till examen. Avgift kan däremot inte tas ut av medborgare i EES-stater eller i Schweiz eller av deras familjemedlemmar. Avgift kan inte heller tas ut av den som har EU-blåkort enligt utlänningslagen, kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd eller EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare eller av vederbörandes familjemedlemmar. Eftersom led iv i punkt 2 a tillåter att medlemsstaten fastställer specifika villkor för tillträde till utbildning på högskolenivå förutsätter inte direktivet om kombinerade tillstånd ändringar i bestämmelserna om avgift för utbildningsprogram.

Enligt led iii i punkt 2 a får medlemsstaterna begränsa rätten till likabehandling i utbildningen genom att lämna studiestöden och studielånen utanför tillämpningsområdet. I bestämmelsen om lagens tillämpningsområde i 1 § 1 mom. i lagen om studiestöd (65/1994) sägs att studiestöd beviljas finska medborgare som i Finland bedriver heltidsstudier efter fullgjord läroplikt. Jämställd med finsk medborgare är en person, som med stöd av EU-lagstiftningen eller på basis av överenskommelse med en annan part som slutit avtal med EU är berättigad till studiestöd eller har permanent uppehållstillstånd i Finland enligt 10 kap. i utlänningslagen. Utlänningslagens 10

kap. innehåller bestämmelser om medborgare i EU och därmed jämförbara personer.

Lagen om studiestöd föreskriver i 1 § 3 mom. om villkoren för att bevilja utlänningar, dvs. andra än finska medborgare och därmed jämförbara personer studiestöd. Ett villkor för att studiestöd ska beviljas är att utlänningen är stadigvarande bosatt i Finland och vistas i landet av annan orsak än studier. Dessutom krävs det att personen har beviljats kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd enligt utlänningslagen eller EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatt tredjelandsmedborgare. Personen kan också vara en sådan unionsmedborgare som avses i utlänningslagen eller en därmed jämförbar person eller en unionsmedborgares familjemedlem, vars uppehållsrätt har registrerats på det sätt som utlänningslagens 10 kap. föreskriver eller som har beviljats uppehållskort. Vidare kan personen vara en nordisk medborgare, som har registrerat sin vistelse enligt 157 § i utlänningslagen. Sökande som uppfyller de ovan nämnda villkoren kan få studiestöd för studier som de bedriver i Finland.

Studiestöd för studier utomlands kan beviljas endast en finsk medborgare eller en därmed jämförbar person. Därtill krävs det att övriga villkor i lagen om studiestöd för att bevilja stödet i övrigt uppfylls.

Bestämmelserna i lagen om studiestöd föreslås inte bli ändrade på grund av direktivet om kombinerade tillstånd, eftersom medlemsstaterna enligt led iii i punkt 2 a kan begränsa likabehandlingen i fråga om utbildning genom att undanta studiestöden och studielånen från tillämpningsområdet.

I *punkt 2 b* andra stycket sägs att medlemsstaterna dessutom får bestämma att likabehandling med avseende på familjeförmåner inte ska tillämpas på tredjelandsmedborgare, som har fått rätt att arbeta i en medlemsstat för en period på högst sex månader eller har beviljats inresa och vistelse för studier eller har rätt att arbeta på grund av visering. I de situationer som nämns i direktivet tillämpas sådana begränsningar av likabehandlingen som direktivet tillåter med avseende på familjeförmåner, med andra ord när det gäller barnbidrag och stöd för hemvård av barn. Begränsningen genomförs genom ändringar i

barnbidragslagen och i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn.

Enligt *punkt 2 c* kan likabehandling begränsas i fråga om skatteförmåner enligt punkt 1 f till fall där den registrerade eller stadigvarande hemvisten för de familjemedlemmar, för vilka arbetstagaren från tredjeland ansöker om förmåner, ligger inom den berörda medlemsstatens territorium. Regleringen har betydelse närmast när det gäller beskattningen av inkomster och arv.

Inkomstskattelagens 7 § 2 mom. föreskriver att på makar som inte vardera är allmänt skattskyldiga tillämpas inte inkomstskattelagens bestämmelser om makar. Denna bestämmelse skulle i praktiken omfattas av tillämpningsområdet för ovan nämnda punkt 2 c. På grund härav skulle en sådan arbetstagar från tredjeland som avses i direktivet vara berättigad till vissa förmåner bundna till maken vid beskattningen av inkomster i det fall att också personens make skulle vara bosatt i Finland på det sätt som föreskrivs i 9 och 11 § i inkomstskattelagen och således allmänt skattskyldig.

Lagen om skatt på arv och gåva innehåller för närvarande inga bestämmelser som skulle omfattas av den begränsning av tillämpningsområdet som punkt 2 c tillåter och det finns inte heller något behov att utnyttja begränsningsmöjligheten i övrigt. En sådan arbetstagar från tredjeland som avses i direktivet skulle således vara berättigad till vissa skatteförmåner i beskattningen av arv och gåva som beviljas på grund av en familjemedlem enligt allmänna regler för skatt på arv och gåva. På så sätt skulle personen vara berättigad till skatteförmåner som beviljas på grund av en familjemedlem, i fall att familjemedlemmens registrerade eller stadigvarande boningsort ligger inom EU:s eller en EES-stats territorium.

I *punkt 2 d* sägs att likabehandling enligt punkt 1 g kan begränsas. Begränsningen är möjlig främst på så sätt att likabehandlingen begränsas till de arbetstagar från tredjeland som har anställning. Med beaktande av vad som ovan sagts om allmän tillgång till varor och tjänster behöver denna begränsning inte tas i bruk.

Enligt artikel 12.2 d i direktivet kan rätten till likabehandling också begränsas genom att

begränsa tillgången till bostäder. I valet av hyresgäster till aravahyresbostäder och räntestödshyresbostäder är huvudregeln för närvarande att till hyresgäst kan väljas finska medborgare, EU-medborgare och därmed jämförbara personer, personer som har permanent uppehållstillstånd eller uppehållstillstånd av permanent karaktär, flyktingar och personer som har beviljats uppehållstillstånd på grund av alternativt skydd eller humanitärt skydd jämte hushåll. Sålunda är målet med valet av hyresgäster att bostäderna ska anvisas sådana personer vilkas vistelse i Finland inte är avsedd att vara kortvarig eller tillfällig. Studerande utgör dock ett undantag från denna huvudregel.

Därför föreslås det att både aravabegränsningslagen och räntestödslagen ändras så att det i 4 § i aravabegränsningslagen och i 11 § i räntestödslagen som gäller användningen av hyresbostäder ska föreskrivas om de personer som kan väljas till hyresgäster till statsunderstödda hyresbostäder. Syftet med förslaget är inte att ändra rådande praxis för valet av hyresgäster, utan avsikten är endast att den praxis enligt ARA:s handbok för val av hyresgäster som tillämpas i praktiken lyfts upp på lagnivå och dessutom att använda den möjlighet att begränsa tillgången till bostad som anges i artikel 12.2 d i direktivet.

Enligt *punkt 3* påverkar inte rätten till likabehandling medlemsstaternas rätt att återkalla eller vägra att förlänga ett uppehållstillstånd med rätt att arbeta. Punkten föranleder inte någon ändring i lagstiftningen.

Enligt *punkt 4* ska arbetstagar från tredjeland, som flyttar till ett tredjeland, eller deras efterlevande som vistas i tredjeländer och som har rättigheter vilka härleds av arbetstagaren, med avseende på ålder, invaliditet eller död erhålla lagstadgad pension grundad på arbetstagarens tidigare anställning och förvärvad i enlighet med den lagstiftning som avses i artikel 3 i förordning (EG) nr 883/2004 på samma villkor och med samma satser som medborgarna i de berörda medlemsstaterna när de flyttar till tredjeland. Sådana pensioner är i Finland pensioner enligt arbetspensionslagstiftningen och olycksfalls- och yrkessjukdomslagstiftningen. Dessa betalas oberoende av nationalitet till alla länder. Punkten föranleder inte några ändringar i

lagstiftningen, för likabehandlingen realiseras redan för närvarande.

Direktivets artiklar som inte föranleder ändringar i den gällande lagstiftningen

Artikel 2. Artikeln innehåller definitioner på begrepp som har använts i direktivet.

Ordalydelsen i definitionen på tredjelandsmedborgare i *led a* skiljer sig från definitionen i utlänningslagens 3 § punkt 2 a genom att i direktivet har inte medborgare i EES-staterna och i Schweiz uttryckligen jämförts med unionsmedborgarna. Samma sak gäller begreppet arbetstagare från tredjeland i *led b*. Eftersom medborgare i EES-länderna liksom i Schweiz omfattas av tillämpningsområdet för rörlighetsdirektivet via avtal som EES och Schweiz har slutit med Europeiska unionen, tolkas även dessa länders medborgare med avseende på tillämpningsområdet för direktivet om kombinerade tillstånd som jämförbara med unionsmedborgarna. Medborgarna i EES-länderna och i Schweiz faller alltså utanför begreppet tredjelandsmedborgare och arbetstagare från tredjeland. Artikelns *led a* kräver inga ändringar i dagens lagstiftning.

Begreppen kombinerat tillstånd eller ett enda ansökningsförfarande i *led c och d* förutsätter inte någon specifik definition i utlänningslagen eftersom deras syfte realiserar redan nu i den gällande lagen.

Artikel 4. Artikeln föreskriver om ansökningsförfarandet. Enligt *punkt 1* ska ansökan om ett kombinerat tillstånd, eller om en ändring eller förlängning av ett kombinerat tillstånd ges in i ett enda ansökningsförfarande. Medlemsstaterna ska fastställa huruvida tredjelandsmedborgaren själv, vederbörandes arbetsgivare eller båda ska ha rätt att ansöka om ett kombinerat tillstånd. Medlemsstaterna ska tillåta att ansökan ges in från ett tredjeland eller i enlighet med nationell rätt från ett sådant land, där sökanden vistas lagligt. I *punkt 2* sägs att medlemsstaterna ska pröva ansökan om ett kombinerat tillstånd och fatta beslutet enligt unionsrätten eller nationell rätt. Beslutet om att utfärda, ändra eller förlänga ett kombinerat tillstånd utgör en enda

administrativ handling. Enligt *punkt 3* påverkar inte det enda ansökningsförfarandet förfarandet i samband med att bevilja visum. I *punkt 4* sägs att om de föreskrivna villkoren uppfylls ska medlemsstaterna utfärda ett kombinerat tillstånd till tredjelandsmedborgare som ansöker om tillträde till medlemsstatens territorium eller redan vistas där och ansöker om att deras tillstånd ändras eller förlängs.

Bestämmelserna i utlänningslagens 60 § om ansökan om uppehållstillstånd motsvarar redan med sin nuvarande formulering artikel 4: den första ansökan om uppehållstillstånd kan lämnas in till en finsk beskickning i ett sådant land där sökanden vistas lagligt. Ansökan om fortsatt tillstånd ska ges in i Finland. 60 d § i utlänningslagen förutsätter att av sökanden tas biometriska kännetecken i samband med att ansökan lämnas in. Således kan endast sökanden själv vara den som ger in ansökan. Trots att prövningen av uppehållstillstånd för arbetstagare omfattar ett tvådelat beslutsfattande är det för sökandens del fråga om ett enda ansökningsförfarande och tillståndet beviljas som en enda handling. Eventuell annan rätt att arbeta än vad som avses i uppehållstillståndet för arbetstagare antecknas i utlänningslagens uppehållstillstånd enligt 79 och 80 § i utlänningslagen. Utlänningslagens bestämmelser om förfarings sättet motsvarar till dessa delar artikel 4 och det föreligger inte något behov av lagändringar.

Artikel 6. Artikeln föreskriver om det kombinerade tillståndets utformning. I *punkt 1* sägs att ett kombinerat tillstånd ska utfärdas på det fastställda, enhetliga formuläret i rådets förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland. Upplysningar om arbetstillstånd ska meddelas enligt bilagan till den förordningen. Medlemsstaterna kan lämna tilläggsinformation om anställningsförhållanden på papper eller sparad i elektronisk form på det sätt som förordningen föreskriver. Enligt *punkt 2* får medlemsstaterna utöver det kombinerade tillståndet inte bevilja ytterligare tillstånd som bevis för att tillträde ges till arbetsmarknaden. Artikeln kräver inte några ändringar i lagstiftningen.

Artikel 7. Artikeln föreskriver om uppehållstillstånd för andra ändamål än arbete.

Punkt 1 innehåller bestämmelser om att medlemsstaterna när de utfärdar uppehållstillstånd enligt rådets förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland alltid ska lämna upplysningar om rätten att arbeta. Tilläggsinformation om anställningsförhållanden kan lämnas på papper eller sparad i elektronisk form på det sätt som förordningen föreskriver. Enligt *punkt 2* får medlemsstaterna när de utfärdar tillstånd enligt förordningen inte bevilja ytterligare tillstånd som bevis för att tillträde ges till arbetsmarknaden. Artikel 9 kräver inte några ändringar i lagstiftningen.

Artikel 8. Artikel 9 föreskriver om förfarandegarantier. I *punkt 1* sägs att om ansökan om beviljande, ändring eller förlängning av ett kombinerat tillstånd avslås eller ett kombinerat tillstånd återkallas på grund av kriterier som anges i unionsrätten eller nationell rätt ska sökanden delges skälen till ett sådant beslut skriftligen. Enligt *punkt 2* ska de vara möjligt att söka ändring i ett beslut om att avslå en ansökan om beviljande, ändring eller förlängning av ett kombinerat tillstånd på rättslig väg. Av den skriftliga underrättelse som avses i ovan nämnda punkt 1 ska framgå till vilken domstol eller administrativ myndighet den berörda personen kan överklaga och tidsfristen för detta. Enligt *punkt 3* kan ansökan lämnas oprövad på basis av antalet tredjelandsmedborgare som har beviljats inresa till medlemsstaten för anställning och ansökan behöver på den grund inte behandlas.

I förvaltningslagen (434/2003) samt i utlänningslagen ingår bestämmelser om förfarandet vid ansökan. Förvaltningslagen bestämmer att beslutet ska ges skriftligen (43 §), om skyldigheten att motivera ett beslut (45 §) och om anvisningar för hur man begär omprövning (47 §). 190 § i utlänningslagen föreskriver om rätten att söka ändring. De ovan nämnda bestämmelserna i lagarna kan anses trygga de förfarandegarantier som direktivet förutsätter, så några ändringar i lagarna behöver inte företas. Punkt 3 rör inte Finland över huvud taget, för i vårt land tillämpas inte kvoter baserade på medborgarskap.

Artikel 9. Artikel 9 föreskriver om tillgång till information. Medlemsstaterna ska på begäran ge tredjelandsmedborgare och den framtida arbetsgivaren adekvat information om vilka handlingar som krävs för att lämna in en fullständig ansökan.

Förvaltningslagens 8 § säger att myndigheterna ska inom ramen för sin behörighet och enligt behov ge sina kunder råd i anslutning till skötseln av ett förvaltningsärende samt svara på frågor och förfrågningar som gäller utträttandet av ärenden. Rådgivningen är avgiftsfri. Bestämmelsen kan anses omfatta också sådan information som myndigheterna ska lämna enligt artikel 9, m.a.o. behövs det ingen lagändring.

Artikel 10. Artikel 10 föreskriver om avgifter. Medlemsstaterna kan när det är lämpligt ta ut avgifter av de sökande för behandlingen av ansökningar enligt direktivet. Avgifterna ska vara rimliga och bygga på de tjänster som faktiskt tillhandahålls för handläggningen av ansökningar och utfärdandet av tillstånd.

Avgifterna i anknytning till ansökan om uppehållstillstånd fastställs årligen genom inrikesministeriets förordning, som utfärdas med stöd av 8 § i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Avgifterna motsvarar antingen självkostnadspriserna eller är lägre än dem. Artikel 10 förutsätter inte ändringar i lagstiftningen eller gällande praxis.

Artikel 11. Artikel 11 föreskriver om rättigheter som följer av det kombinerade tillståndet. Innehavaren av tillståndet har med stöd av första stycket *led a* rätt att resa in till landet och vistas på medlemsstatens territorium under förutsättning av att innehavaren uppfyller alla villkor enligt nationell rätt för inresa och vistelse i landet. Enligt första stycket *led b och c* berättigar det kombinerade tillståndet utlänningslagen att fritt röra sig på medlemsstatens territorium och bedriva där med stöd av tillståndet specifik yrkesverksamhet enligt nationell rätt. I första stycket *led d* sägs att innehavaren av tillståndet har rätt att bli informerad om sina rättigheter i anknytning till det beviljade tillståndet.

11 § i utlänningslagen upptar bestämmelser om villkoren för inresa och 41 § om rätten till fri rörlighet för den som lagligen vistas i landet. 77 § i samma lag konstaterar att up-

pehållstillstånd för arbetstagare berättigar till att arbeta inom en bransch eller flera samt att av särskilda skäl kan ett uppehållstillstånd för arbetstagare begränsas till arbete i anställning hos en viss arbetsgivare. Rätten att arbeta med andra uppehållstillstånd än tillstånd på grund av arbete är inte bunden till ett visst arbete. 8 § i förvaltningslagen föreskriver om myndigheternas skyldighet att ge råd. De ovan nämnda bestämmelserna kan anses trygga rättigheterna i enlighet med artikel 11, artikeln kräver således inte några lagändringar.

Artikel 13. Artikeln föreskriver om förmånligare bestämmelser. *Punkt 1* framhåller att direktivet inte påverkar tillämpningen av förmånligare bestämmelser i unionsrätten, inbegripet bilaterala och multilaterala avtal mellan unionen eller unionen och dess medlemsstater å ena sidan och ett eller flera tredjeländer å andra sidan. Enligt *punkt 2* påverkar direktivet inte medlemsstaternas rätt att anta eller behålla bestämmelser som är förmånligare för de personer som omfattas av direktivet. Artikeln kräver inga ändringar i lagstiftningen.

Artikel 14. Artikeln föreskriver om information till allmänheten. Varje medlemsstat ska för allmänheten tillgängliggöra regelbundet uppdaterad information om villkoren som tillämpas för tredjelandsmedborgares inresa till och vistelse på dess territorium för att arbeta där.

I Finland sprids informationen huvudsakligen via Migrationsverkets webbsidor, men upplysningar kan också fås per telefon eller vid personliga besök på Migrationsverket, på arbets- och näringsbyrån, hos den lokala polisen, på Finlands beskickningar i utlandet eller på olika slags serviceställen för invandrare. Integrationslagens 7 § ålägger myndigheterna att ge invandrare information om deras rättigheter och skyldigheter i det finländska samhället och arbetslivet. Lagens 8 § föreskriver om kommunens, arbets- och näringsbyråns och andra myndigheters skyldighet att ge vägledning och råd om integrationsfrämjande åtgärder och tjänster samt om arbetslivet. Informationen som avses i artikeln kan anses bli realiserad på ovan nämnda sätt.

Artikel 15. Artikeln föreskriver om rapporter och statistik som direktivet förutsätter.

Enligt *punkt 1* ska kommissionen regelbundet och första gången senast den 25 december 2016 förelägga Europaparlamentet och rådet en rapport om tillämpningen av direktivet i medlemsstaterna och vid behov föreslå ändringar som den anser nödvändiga. *Punkt 2* säger att medlemsstaterna ska årligen och första gången senast den 25 december 2014 lämna in till kommissionen statistik över det antal tredjelandsmedborgare, för vilka ett kombinerat tillstånd har beviljats under föregående kalenderår. Artikeln kräver inte några ändringar i lagstiftningen, men Migrationsverket och den lokala polisen måste sörja för en tillräcklig statistikföring.

Artikel 16. Artikeln definierar införlivandeåtgärderna. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar, förordningar och administrativa föreskrifter som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 25 december 2013. De ska också omedelbart lämna in dessa bestämmelser skriftligen till kommissionen. När medlemsstaterna antar bestämmelserna ska de innehålla en hänvisning till direktivet eller så ska till bestämmelserna fogas en sådan hänvisning när de offentliggörs. Medlemsstaterna ska själva föreskriva om hur dessa hänvisningar görs. Medlemsstaterna ska skriftligen lämna in till kommissionen texten för centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom ett område som omfattas av direktivet.

Artikel 17. Artikeln föreskriver om direktivets ikraftträdande. Direktivet träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i EU:s officiella tidning. Direktivet offentliggjordes i EU:s officiella tidning den 23 december 2011.

Artikel 18. I artikeln riktas direktivet till medlemsstaterna i enlighet med EGFördraget.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Propositionen har som mål att sätta i kraft bestämmelser i den nationella lagstiftningen

som överensstämmer med direktivet om kombinerade tillstånd. I samma sammanhang förtydligas utlänningslagen i avsikt att främja direktivets syfte.

Genom direktivet vill man i första hand förenkla och förenhetliga processen för att bevilja uppehållstillstånd på grund av arbete i medlemsstaterna på så sätt att uppehållstillstånd och rätt att arbeta beviljas genom ett enda ansökningsförfarande och antecknas i samma handling. Avsikten är å ena sidan att processen ska fungera smidigare med avseende på såväl arbetstagare som arbetsgivare och å andra sidan att förbättra kontrollen av arbetets laglighet. Genom direktivet ändras inte innehållet i prövningen av tillståndet.

Direktivets andra huvudsakliga mål är att säkerställa likabehandling för alla tredjelandsmedborgare som lagligen vistas och arbetar i en medlemsstat. Artikel 12 i direktivet redogör i detalj för likabehandlingens områden och omfattning.

3.2 De viktigaste förslagen

Direktivet kräver inte någon större omläggning av det nuvarande förfarings sättet för att bevilja uppehållstillstånd och rätt att arbeta i anknytning till dem. Direktivet inverkar inte på prövningen, med stöd av vilken myndigheterna beviljar tillstånd på grund av arbete eller tillstånd som inbegriper rätt att arbeta. Prövningen av om arbetskraft från tredjeländer ska ges tillträde till arbetsmarknaden omfattas alltså av den nationella behörigheten.

I avsikt att främja direktivets syfte förtydligas och förenklas utlänningslagens bestämmelser om arbete. Målsättningen är att olika tillstånd som beviljas på grund av arbete och utlänningens rätt att arbeta i olika situationer ska bilda en tydligare helhet.

Utlänningslagen kompletteras i enlighet med direktivet med att behandlingen av en ansökan om uppehållstillstånd på basis av arbete får ta högst fyra månader i anspråk. Behandlingstiden löper inte under en tidsfrist som sökanden getts för att ta fram eventuella kompletterande uppgifter.

Med anledning av de ändringar som har föreslagits i utlänningslagen bör i lagen om ut-

länningsregistret (1270/1997) göras en teknisk korrigerande hänvisning i en paragraf.

Likabehandlingen av utländska arbetstagare och personer med rätt att arbeta ska förstärkas inom områdena för social trygghet på det sätt som direktivet förutsätter. I anknytning till detta innehåller propositionen förslag om ändring av folkhälsolagen, lagen om specialiserad sjukvård, barnbidragslagen samt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn.

I anknytning till likabehandling när det gäller tillgången till bostäder föreslås det ändringar i aravabegränsningslagen och lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har såväl direkta som indirekta konsekvenser. De i direktivet uppräknade bosättningsbaserade förmånerna medför direkta ekonomiska konsekvenser, likaledes ökar antalet utlänningar som blir berättigade till och använder sig av hälsovårdstjänster. Det är emellertid inte möjligt att ställa någon noggrannare prognos för i vilken omfattning detta antal personer ökar.

En redogörelse över vilka personer som omfattas av direktivets krav på likabehandling samt statistiska uppgifter har presenterats ovan i avsnittet 2.3. I Finland vistas och till landet anländer utlänningar, som inte med stöd av gällande bestämmelser har rätt till förmåner och tjänster enligt direktivet, men denna rätt kan uppstå med stöd av ändringarna som kommer att vidtas i och med att direktivet genomförs. Beträffande bosättningsbaserad social trygghet krävs det ett existerande anställningsförhållande för att sådan rätt ska uppstå. Detta försvårar åter förhandsuppskattningen av hur många personer som rätten skulle gälla. När det är fråga om personer som vistas i landet på grund av arbete kan arbetet fungera som utgångspunkt, men det finns ingen statistik över hur många exempelvis studerande och familjemedlemmar som utnyttjar rätten att arbeta enligt utlänningslagen.

I och med direktivet kommer sådana personer, som har anlänt med stöd av visumfrihet och visum i likhet med personer som arbetar i Finland med uppehållstillstånd och vilkas vistelse varierar betydligt vad gäller dess längd och karaktär, att omfattas av likabehandling. De ekonomiska konsekvenserna beror på om arbetstagaren kommer till landet ensam eller med sin familj. I praktiken är det främst personer som innehar uppehållstillstånd som har möjlighet att hämta sina familjemedlemmar till Finland, och även då förutsätts det att försörjningen är tryggad enligt 39 § i utlänningslagen innan familjemedlemmarna beviljas uppehållstillstånd. I princip ger arbete i ringa omfattning således inte möjlighet till familjeåterförening, ifall familjen inte har andra inkomstkällor. För den som kommer till landet för en mycket kortvarig vistelse är det sällan ens ändamålsenligt att ta familjen med om man beaktar alla nödvändiga åtgärder i anknytning till såväl ansökan om tillstånd på basis av familjeband som med att ordna praktiska frågor vid en flyttning över gränserna.

Antalet personer som innehar uppehållstillstånd och som i fortsättningen kommer att omfattas av likabehandling beräknas uppgå till några tusentals personer per år. Denna kategori utgörs i första hand av dem som har tillfälligt uppehållstillstånd, i synnerhet tillstånd för en vistelse kortare än ett år, eftersom de inte enligt gällande lagstiftning omfattas av bosättningsbaserad social trygghet. Antalet personer som de facto kan dra nytta av den sociala tryggheten beror i stor grad på hur många av dem som har anlänt till landet av annan orsak än arbete kommer att börja arbeta. En sak som också bör beaktas är att social trygghet på grund av arbete är delvis beroende av att vederbörande fortsätter arbeta.

En preliminär beräkning av antalet personer har främst beaktat att Migrationsverket under de senaste åren har beviljat cirka 2 500 personer tillfälligt uppehållstillstånd på grund av arbete. Enligt en grov uppskattning utifrån gällande bestämmelser omfattas största delen av dessa inte av bosättningsbaserad social trygghet, men deras ställning blir bättre i och med att likabehandlingen utvidgas. För denna

kategori kommer verkningarna av direktivet att bli de allra största.

Bland övriga kategorier av utlänningar kan nämnas studerande och personer som vistas i landet på basis av familjeband. 5 500 nya studerande anländer årligen, men de drar nytta av likabehandling endast via ett anställningsförhållande. Största delen av studerandena har redan nu tillgång till hälsovårdstjänster som de får via hemkommunen. Inom andra sektorer av bosättningsbaserad social trygghet kommer studerande inte heller i fortsättningen att erhålla familjeförmåner. Familjeband är en allmän orsak för att flytta in, men för familjemedlemmar gäller samma avgränsning. De omfattas av likabehandling när det gäller social trygghet endast via ett anställningsförhållande. Dessutom omfattas de som vistas i landet på basis av familjeband redan enligt gällande reglering huvudsakligen av bosättningsbaserad social trygghet. I varje fall medför direktivet mindre verkningar för dessa kategorier av utlänningar än för dem som vistas i landet på grund av arbete.

De som arbetar i landet med stöd av visum eller visumfritt har enligt gällande bestämmelser i princip inte rätt till bosättningsbaserad social trygghet. De är en helt ny kategori som likabehandlingen kommer att omfatta i sin helhet. Såsom det framgick ovan i avsnitt 2.3 är antalet personer som anländer med visum för annat arbete än säsongarbete årligen omkring 6 000 personer, varav en del är utländska arbetstagare som direktivets tillämpningsområde inte omfattar. Av ovan nämnda kategori stannar dessutom även i fortsättningen utanför systemet för social trygghet sådana personer som inte har något anställningsförhållande i Finland, dvs. en stor majoritet enligt dagens läge.

Av ovan utredda orsaker finns det inte några statistiska uppgifter tillgängliga över dem som anländer visumfritt för att arbeta, men de torde i praktiken vara ett fåtal. För dem som reser in med visum eller visumfritt är vistelsen i landet så kort, att det är betydligt mindre sannolikt att de behöver söka sig till förmåner inom social trygghet eller hälsovårdstjänster än sådana som innehar uppehållstillstånd. I förhållande till kostnaderna på årsnivå kan kostnader som de här personerna åsamkar antas motsvara högst kostna-

derna för några hundra personer som är stadigvarande bosatta i landet.

Antagligen kommer rätten till bosättningsbaserad social trygghet och hälsovårdstjänster för arbetstagare som arbetar i landet en kort tid att i viss mån öka arbetets dragningskraft i Finland. Därför är det skäl att utgå ifrån att antalet personer som omfattas av rättigheter enligt direktivet kommer att öka under en period av några år med några tusental i året. Här måste man också beakta att även möjligheterna till och motivationen för missbruk av systemet kan växa när det blir lättare att komma i åtnjutande av social trygghet. Lägesutvecklingen måste följas upp över förvaltningsgränserna. Om anställningsförhållandet som utgör grund för ett uppehållstillstånd upphör i förtid ska de ändrade förhållandena leda till en prövning av om uppehållstillståndet eventuellt ska återkallas. Detta förutsätter att informationsutbytet mellan myndigheterna intensifieras från vad det är i dag.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets uppskattning uppgår kostnaderna för den offentliga hälso- och sjukvården samt förmånerna och ersättningarna enligt sjukförsäkringen till i genomsnitt 1 417 euro (2014) per person och år. Socialskyddskostnaderna för en arbetstagare med familj inbegriper dessutom barnbidrag och stöd för hemvård och privat vård av barn, och då kommer kostnaderna för arbetstagaren, dennas make och två barn att bli i genomsnitt runt 9 300 euro i året (2014).

Av dessa förmåner och ersättningar omfattar den här propositionen den offentliga hälso- och sjukvården, barnbidragen och stödet för hemvård och privat vård av barn. I budgetpropositionen för 2014 har reserverats 3,4 miljoner euro för statens ersättningar till den offentliga hälso- och sjukvården. Dessutom har det reserverats en miljon euro för barnbidrag och 0,4 miljoner euro till stöd för hemvård och privat vård av barn. Vad gäller övrig social trygghet som avses i direktivet har konsekvenserna närmare utretts i propositioner som social- och hälsovårdsministeriet har berett och överlämnar samtidigt. När man talar om kostnader på årsnivå måste man beakta att en del av dem som kommer att omfattas av social trygghet på basis av direktivet vis-

tas i landet under en kortare tid än ett år. I stället kan kostnaderna i vissa enstaka fall bli betydligt högre än de genomsnittliga kostnaderna på årsnivå.

Så som det har konstaterats ovan är en kommun skyldig att ordna grundläggande utbildning för barn i läropliktsålder som bor på kommunens område. Om arbetstagare kommer till landet med sina familjer åsamkas både boendekommunen och staten kostnader för barnens grundläggande utbildning. Om en elev deltar endast i den grundläggande utbildningen är 2013 års enhetspris 7 519,50 euro per person. Av denna summa finansierar staten 2013 i genomsnitt 30 % och kommunen cirka 70 %. Enhetsprisets 2013 för invandrades förberedande undervisning är 14 745 euro per person, som staten ersätter utbildningsanordnaren till fullt belopp.

En växande mängd utlänningar som arbetar i Finland höjer vid sidan av kostnaderna även skatteintäkterna. Enligt skatteförvaltningens uppgifter har 2011 cirka 13 000 begränsat skattskyldiga arbetat i Finland och av dem har det tagits in skatter för sammanlagt 8,4 miljoner euro. Begränsat skattskyldiga är sådana personer som inte har bostad i Finland under skatteåret. Om mängden arbetstagare från tredjeländer växer några procent har det ingen större inverkan på skatteintäkterna på grund av källskatteavdraget som gäller dessa inkomster och skatteavtalen med olika länder. Enligt skatteförvaltningen fanns det 2011 omkring 2,5 miljoner allmänt skattskyldiga löntagare i Finland (dvs. bosatta i landet). Även denna kategori kan i och med ändringarna som direktivet medför växa om antalet bosatta i Finland växer.

Propositionen får indirekta konsekvenser via arbetsmarknaden och näringslivet. Om en ökande arbetskraftsinvandring riktar sig till branscher där det råder brist på arbetskraft skulle detta på många sätt bidra till ökad ekonomisk aktivitet och stöda sysselsättningen. Det delbeslut som arbets- och näringsbyrån fattar med avseende på tillstånd för arbetstagare fokuserar på att kunna anvisa just sådan här ny arbetskraft. Konsekvenserna skulle bli mindre om den växande arbetskraften går till branscher där det redan finns många arbetssökande.

4.2 Konsekvenser för individernas rättsliga ställning

Propositionen har betydande verkan på den rättsliga ställningen för utlänningar som arbetar och utlänningar med rätt att arbeta i landet. När likabehandlingen utvidgas att i princip omfatta alla arbetstagare från tredjeländer innebär detta att de olika kategorierna av utlänningar har en mera enhetlig ställning i förhållande till varandra och till landets egna medborgare. Deras ställning förbättras i synnerhet genom att de här efter omfattas av bosättningsbaserad social trygghet, som många som vistas i landet under en kort tid inte har tillgång till enligt gällande bestämmelser. Rätten till social trygghet har behandlats mera ingående i samband med bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna.

Den längst fyra månader långa tiden för att behandla ansökan förbättrar sökandens rätts-säkerhet. Redan för närvarande avgörs ansökningarna om uppehållstillstånd på grund av arbete i de flesta fall utan dröjsmål. Dock kan å ena sidan arbets- och näringsbyråns prövning av sitt delbeslut och å andra sidan det muntliga hörande som eventuellt ingår i Migrationsverkets tillståndsprövning förlänga processen. En längsta tillåten tid för att behandla ansökan som intas i lagen fäster uppmärksamheten på att förkorta behandlingstiderna såväl i genomsnitt som i de fall som kräver mera utredningar.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

De ändringar som direktivet kräver i systemet med uppehållstillstånd är inte av så stor betydelse att de kunde förväntas avsevärt öka mängden ansökningar om uppehållstillstånd på grund av arbete. Däremot kan lika-behandlingen när den utvidgas till nya kategorier av arbetstagare öka den utländska arbetskraftens intresse för att söka sig till Finland. Det finns också en risk för att systemet lockar till missbruk i ökad omfattning.

Propositionen kan inte anses ha några konsekvenser av större betydelse i fråga om jämställdheten mellan kvinnor och män. I och med att direktivet genomförs utsträcks lika-behandlingen att omfatta en större grupp ut-

länningar än tidigare. Direktivet är till sitt tillämpningsområde allmänt och omfattar utlänningar som vistas i landet på olika grunder. Det är inte fråga om rättigheter endast för dem som kommit till landet med uppehållstillstånd på grund av arbete, utan också de som har fått tillstånd på basis av exempelvis familjeband omfattas via ett anställningsförhållande av likabehandlingen. Dessutom får arbetstagarnas familjemedlemmar indirekta fördelar via de familjeförmåner som beviljas en arbetstagare.

4.4 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionen inverkar inte i någon större grad på förhållandena mellan olika myndigheter och deras befogenheter. Upphållstillstånd för arbetstagare ska alltså beviljas genom prövning i ett tvådelat beslutsförfarande, där de behöriga myndigheterna är arbets- och näringsbyrån och Migrationsverket eller polisanstalten. Det är dock viktigt att samarbetet och informationsutbytet mellan myndigheterna kan intensifieras för att direktivets målsättningar ska förverkligas.

Enligt det elektroniska ärendehanteringssystemets uppgifter om utlänningsärendena 2012 tog det från det att ansökan hade getts in till att det första avgörandet hade fattats i genomsnitt 113 dygn att behandla en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare. Arbets- och näringsbyråns del av behandlingstiden var i genomsnitt 61 dygn och Migrationsverkets 54 dygn. För övriga tillstånd på grund av arbete, som Migrationsverket sköter helt, exempelvis för personer i högkvalificerad anställning, har behandlingstiden varit 27 dygn och för idrottare och tränare 69 dygn.

I ljuset av ovan nämnda tal är det sannolikt att en stor del av ansökningarna på grund av arbete kan avgöras också i fortsättningen utan problem inom en kortare tid än de fyra månader som direktivet förutsätter. Det har dock förekommit stora skillnader i behandlingstiden mellan olika arbets- och näringsbyråer, vilket har haft negativt inverkan på den totala behandlingstiden för vissa ansökningar.

Bakom den oenhetliga utvecklingen ligger regeringens proposition (RP 269/2009 rd) om att frånga prövningen av delbesluten. Propo-

sitionen förföll senare, men på grund av den stannade arbets- och näringsbyråernas arbete med att utveckla behandlingen av uppehållstillstånd för arbetstagare upp under senaste riksmöte. Nu fortsätter utvecklingsarbetet som en del av den reform av arbets- och närings servicen som startade i början av 2013. Reformen har som mål att arbets- och näringsbyrån har ett redigt urval av tjänster, som smidigt svarar mot kundernas behov och deras möjligheter att få arbete och tillgången på arbetskraft samt tillhandahåller service för inledande och utvecklande av företagsverksamhet.

Också Finlands beskickningar i utlandet innehar en betydande roll i behandlingen av ansökan om uppehållstillstånd, i synnerhet i situationer där man behöver höra sökanden muntligt. Sökande till vissa yrkesbranscher intervjuas så gott som regelrätt. Vid vissa beskickningar är det på grund av knappa resurser inte möjligt att ordna tid för en intervju omedelbart efter att begäran om att bli hörd har lämnats. Till dessa delar bör samarbetet mellan olika förvaltningsgrenar förstärkas och resurserna riktas om för att man ska få bukt med problemet.

Eftersom propositionen innebär att arbetstagare lättare får tillgång till social trygghet kan prövningen av försörjningsförutsättningen bli svårare, i synnerhet vid ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Effekten lindras dock genom att lagförslaget i propositionen föreskriver att arbetstagarens försörjning i regel ska vara tryggad med inkomst uttryckligen från förvärvsarbete.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har huvudsakligen beretts vid inrikesministeriet. Ändringarna i utlänningslagen har beretts i samarbete med arbets- och näringsministeriet och Migrationsverket. Ändringar i författningarna som gäller social- och hälsovårdsministeriets och miljöministeriets förvaltningsområden har beretts vid respektive ministerium. Förutom ovan nämnda instanser har dessutom företrädare för undervisnings- och kulturministeriet samt finansministeriet medverkat som medlemmar i beredningsgruppen.

Inrikesministeriet sände med en skrivelse av den 7 juni 2013 utkastet till proposition på remiss till 33 instanser, bland dessa exempelvis ministerier, ämbetsverk inom olika förvaltningsområden och arbetsmarknadsorganisationer.

Det kom in 26 remissvar. Remissinstanserna förhöll sig huvudsakligen positiva till propositionens målsättningar och ansåg att förtydligandet av utlänningslagens bestämmelser om vistelse på grund av arbete och rätt att arbeta är nödvändigt och en åtgärd som förbättrar rättssäkerheten. Även åtgärderna i avsikt att trygga likabehandlingen av arbetstagare från tredjeland fick understöd. Remisskrivelsen innehöll en uttrycklig begäran att remissinstansen tar ställning till vilket antal personer ändringarna i propositionen antas omfatta. Vissa instanser framhöll i sina utlåtanden att propositionens beräkningar var försiktiga, men de konstaterade enhälligt att det är svårt att göra en tillförlitlig uppskattning.

På basis av yttrandena har beredningen gjort rättelser, preciseringar och direkta ändringar i propositionen. I utlänningslagen har särskilt bestämmelsen om en fyra månaders behandlingstid och motiveringen till den förtydligats i avsikt att förbättra sökandens rättssäkerhet.

I synnerhet bestämmelserna om likabehandling inom områdena för social trygghet har preciserats på basis av observationer som Folkpensionsanstalten framfört.

Propositionen behandlades i delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning vid dess sammanträde den 20 augusti 2013.

6 Samband med andra propositioner

Social- och hälsovårdsministeriet har under beredning regeringens proposition om ändring av lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet och sjukförsäkringslagen. Ett syfte med propositionen är att genomföra den likabehandling som direktivet om kombinerade tillstånd förutsätter inom de områden av den sociala tryggheten som lagarna i fråga omfattar. Vid social- och hälsovårdsministeriet bereds

dessutom ändringar av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, genom vilka likabehandlingen realiseras med avseende på dem som blivit arbetslösa. Social- och hälsovårdsministeriet bereder likaledes en proposition med förslag till lag om gränsöverskridande hälso- och sjukvård. Denna proposition innehåller bestämmelser om statens ersättningar till kommunerna för de kostnader inom den offentliga hälso- och sjukvården som personer utan hemkommun medför. Avsikten är att dessa regeringspropositioner ska överlämnas till riksdagen under höstses-

sionen 2013 och att de kan behandlas i riksdagen samtidigt med denna proposition.

Justitieministeriet har ytterligare berett en regeringsproposition om en totalreform av lagen om likabehandling och meningen är att den ska överlämnas till riksdagen hösten 2013. Det är skäl att beakta de föreslagna ändringarna vid den fortsatta behandlingen av denna proposition.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Utlänningslagen**

3 §. Definitioner. Definitionerna i 6 och 7 punkten av uppehållstillstånd för arbetstagare respektive näringsidkare föreslås bli ändrade. Vidare får paragrafen två nya punkter med definitioner på annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete respektive rätt att arbeta.

Enligt den föreslagna 6 punkten som ska ändras ska det finnas två kriterier för uppehållstillstånd för arbetstagare: tillstånd ska beviljas för förvärvsarbete och det ska krävas ett delbeslut av arbets- och näringsbyrån. Avsikten är inte att ändra tillståndsprövningen eller själva innehållet i tillståndet, utan att definitionerna ska bli mer beskrivande. Begreppet delbeslut ingår inte i den gällande utlänningslagen, men det är etablerat inom förvaltningen.

Enligt den nya 6 a punkten avses med annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete ett annat tillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare enligt 6 punkten, men som beviljas utlänningar för förvärvsarbete. En skillnad i förfarandet är att det inte ska krävas något föregående delbeslut av arbets- och näringsbyrån. Tanken med den nya definitionen är att tydligare understryka att också andra tillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas för förvärvsarbete. Det kan exempelvis vara tillstånd enligt den föreslagna 77 §.

I den nya 6 b punkten definieras rätt att arbeta som rätt för utlänning att utföra förvärvsarbete i Finland. Begreppet ingår i den betydelsen i den gällande utlänningslagen, men det definieras inte explicit i lagen. Syftet är att förtydliga att rätt att arbeta enligt utlänningslagen kan uppkomma på olika grunder.

I 7 punkten preciseras definitionen av uppehållstillstånd för näringsidkare. Precis som vid uppehållstillstånd för arbetstagare ska uppehållstillstånd för näringsidkare kräva ett förfarande i två steg. Också här används begreppet delbeslut som tillståndskriterium enligt etablerad förvaltningspraxis.

5 kap. Arbete. Kapitlet föreslås få nya mellanrubriker och det delas därmed in i fyra delar: uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare samt andra uppehållstillstånd för förvärvsarbete, rätt att arbeta, EU-blåkort och förfarande och myndigheter. Tanken är att kapitlet ska få en tydligare struktur, som lyfter fram å ena sidan alla uppehållstillstånd på grund av förvärvsarbete och å andra sidan rätt att förvärvsarbete för utlänningar som visats i land på olika grunder.

72 §. Ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och bilagor till den. Den gällande 72 § föreskriver om prövning av uppehållstillstånd för arbetstagare och näringsidkare. Uppbyggnaden av 5 kap. föreslås bli ändrad så att innehållet i paragrafen flyttas över till 73 och 76 § och 72 § föreskriver om ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och bilagor till den.

Paragrafen inleds med en hänvisning till 60 § beträffande ansökan om uppehållstillstånd och till 73 § 1 mom. i övrigt. I den gällande lagen har 73 § rubriken ”Arbetsgivarens skyldigheter” och bara skyldigheterna i 1 mom. anknyter till ansökan om uppehållstillstånd. Följaktligen är det för tydlighetens skull motiverat att 1 mom. bildar en egen paragraf med en mer beskrivande rubrik och att den flyttas närmare de övriga paragraferna om beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare. Samtidigt bildar 2—4 mom. en egen paragraf och den placeras i slutet av 5 kap.

73 §. Arbets- och näringsbyråns delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare. Den gällande 73 § föreskriver om arbetsgivarens skyldigheter. Bestämmelserna delas upp på två paragrafer enligt vad som anges i motiven till 72 §. I 73 § ingår bestämmelser om arbets- och näringsbyråns delbeslut på en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare. Begreppet delbeslut införs första gången i lagen. Det ska förtydliga arbets- och näringsbyråns roll i förfarandet för att bevilja arbetsgivare tillstånd och skillnaden mellan uppehållstillstånd för ar-

betstagare och uppehållstillstånd för annat förvärvsarbete. Bestämmelser om tillståndsprövning genom delbeslut ingår i den gällande 72 §, som föreskriver om tillstånd för både arbetstagare och näringsidkare. För tydlighetens skull placeras tillståndskriterierna i olika paragrafer och 73 § föreslås bara beskriva om prövning genom delbeslut om uppehållstillstånd för arbetstagare. Däremot avser förslaget inte ändra själva innehållet i prövningen.

I den gällande 75 § ingår bestämmelser om uppehållstillstånd för arbetstagare för personer som vistas utomlands. Paragrafen hänvisar till 72 § och 73 § 1 mom. och till 36 § om allmänna villkor för beviljande av tillstånd. I förslaget slopas hänvisningen och i stället placeras alla prövningselement i 73 §. Hänvisningen till 36 § behövs inte längre och den föreslås därför bli slopad eftersom paragrafen också utan hänvisningen lämpar sig som allmänt villkor för beviljande av tillstånd.

I 72 § 1 mom. ingår bestämmelser om tillståndsprövning och momentet tas in utan ändringar i 73 § 1 mom. Det inledande stycket föreslås hänvisa till arbetsgivarens bilagor till ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare enligt 72 §. I 73 § 2 mom. hänvisas det till riktlinjerna i 71 §. Likadana bestämmelser ingår i 75 § 1 mom. 1 punkten och 72 § 2 mom. i den gällande lagen.

I 73 § 3 mom. sägs det att utlänningen ska ha tryggad försörjning. I den gällande lagen ingår bestämmelsen i 72 § 4 mom. och där sägs att utlänningens försörjning ska vara tryggad genom förvärvsarbete eller näringsverksamhet eller på något annat sätt. Praxis är dock att det för uppehållstillstånd för arbetstagare krävs att en utlänning ska trygga sin försörjning genom förvärvsarbete och inte exempelvis genom besparingar eller annan förmögenhet. När en arbetstagare söker om uppehållstillstånd för arbetstagare första gången, bedöms försörjningen utifrån det arbete som ansökan gäller. Denna tolkning kan anses vara förenlig med målen för systemet med tillstånd för arbetstagare. Följaktligen preciseras 3 mom. till att en utlännings försörjning ska vara tryggad genom inkomster från förvärvsarbete. Dessutom krävs det att försörjningen ska vara tryggad för den tid som uppehållstillståndet gäller. En utlänning

måste alltså ha inkomster tillräckligt regelbundet för att försörjningen kalkylmässigt ska vara tryggad under den tid som tillståndet gäller. Preciseringen kan anses vara motiverad eftersom tillståndet beviljas för ekonomisk aktivitet som i princip ska räcka till för att trygga utlänningens försörjning under den tid som han eller hon vistas i landet.

74 §. Branschvisa och arbetsgivarvisa uppehållstillstånd för arbetstagare. Paragrafen innehåller samma bestämmelser som den gällande 77 §, men den delas upp på två moment. Dessutom preciseras rubriken för att bättre motsvara innehållet i paragrafen.

I 1 mom. ingår huvudregeln för prövning av ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare, det vill säga att tillstånd som regel beviljas för arbete inom en eller flera branscher. I sitt delbeslut ska arbets- och näringsbyrån utifrån ansökan besluta vilken bransch eller vilka branscher det är fråga om.

I 2 mom. ingår ett undantag från huvudregeln i 1 mom. Uppehållstillstånd för arbetstagare ska av särskilda skäl kunna begränsas till arbete inom en eller flera branscher hos en viss arbetsgivare. I sitt delbeslut ska arbets- och näringsbyrån utifrån ansökan bestämma vilken typ av arbete en utlänning har rätt att utföra hos en viss arbetsgivare.

75 §. Förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare. Paragrafen innehåller samma bestämmelser som den gällande 78 § i oförändrad form.

76 §. Närings-, trafik- och miljöcentralens delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för näringsidkare. Bestämmelser om prövning genom delbeslut ingår i den gällande 72 § beträffande både arbetstagare och näringsidkare. Som det sägs i motiven till 73 § bildar alla tillståndskriterier egna paragrafer. Bestämmelser om prövning genom delbeslut om näringsidkare föreslås ingå i 76 §, som för närvarande har en likadan hänvisning om uppehållstillstånd för arbetstagare som 75 §. Också den hänvisningen slopas och villkoren för prövning genom delbeslut om näringsidkare föreslås ingå i 76 §. Samtidigt stryks hänvisningen till tillämpningen av 36 § eftersom den inte behövs, när paragrafen lämpar sig som allmänt villkor också utan hänvisningen.

I 76 § ingår likadana bestämmelser som i 72 § 3 och 4 mom. i den gällande lagen. Det nya 1 mom. har samma formulering som 72 § 3 mom. utan att själva innehållet i tillståndsprövningen ändras.

I 2 mom. föreslås kravet på tryggad försörjning vara oförändrat i det hänseendet att försörjningen kan vara tryggad genom förvärvsarbete, näringsverksamhet eller på något annat sätt. Villkoret skiljer sig därmed från villkoret för uppehållstillstånd för arbetstagare och detta stämmer överens med gällande praxis. Typiskt för nyetablerad näringsverksamhet är att den inte nödvändigtvis är lönsam genast från början. Följaktligen är det berättigat att tillämpa försörjningsvillkoret mer flexibelt om personen kan visa att han eller hon har annan godtagbar inkomst eller förmögenhet.

I likhet med bestämmelsen om uppehållstillstånd för arbetstagare kräver 2 mom. att försörjningen ska vara tryggad under den tid som tillståndet gäller. Även om en näringsidkare också kan trygga sin försörjning genom andra inkomster än de som kommer från näringsverksamheten, är det befogat att precisera att försörjningen kalkylmässigt ska räcka till för hela vistelsen i landet.

77 §. *Annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete.* Bestämmelserna i den gällande 77 § flyttas över till den föreslagna 74 §, och 77 § får bestämmelser om annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete. Begreppet är nytt i lagen och det ingår också i de nya definitionerna i 3 §. Den föreslagna 77 § föreskriver således om annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete som avses i 3 § 6 a punkten.

I 77 § ska alla de kriterier ingå som tillåter att uppehållstillstånd för förvärvsarbete beviljas utan föregående delbeslut av arbets- och näringsbyrån. Tanken är att göra lagstiftningen tydligare i och med att bestämmelserna om tillståndskriterier och rätt att arbeta inte längre ingår i samma paragrafer. Däremot ändras inte själva innehållet i kriterierna eller rätten att arbeta. Ansökningar som görs på grundval av den här paragrafen ska ingå i den grupp som tidsfristen för handläggning i 82 § tillämpas på.

Paragrafen är uppbyggd så att den räknar upp bestämmelserna i 79 § 6 och 7 mom., 80 § 1 mom. 2—5 punkten, 79 § 4 mom. och

den andra meningen i 80 § 2 mom. Den första meningen i det gällande 80 § 2 mom. behövs inte eftersom rätt att arbeta i samband med uppehållstillstånd i fortsättningen utslutande kommer att behandlas endast i 78 §. Dessutom förenklas formuleringen om uppehållstillstånd för den som har avlagt examen i Finland genom att onödiga laghänvisningar stryks.

Det gällande 79 § 9 mom. föreskriver att den rätt att arbeta som baserar sig på paragrafen ska antecknas i utlänningens uppehållstillstånd, med undantag av uppehållstillstånd enligt 7 mom. På grund av tidigare lagändringar avser undantagsbestämmelsen fel moment. För att rätta till felet föreslås texten i 79 § 9 mom. bli flyttad till 78 § 4 mom. samtidigt som hänvisningen i överensstämmelse med det ursprungliga syftet ändras till att gälla uppehållstillstånd som beviljas av utrikesministeriet.

Vidare får paragrafen ett nytt 6 mom. med samma formulering som det föreslagna 73 § 3 mom. Syftet är att kravet på tryggad försörjning vid uppehållstillstånd för arbetstagare ska utsträckas till annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete. Alla utlänningar som ansöker om uppehållstillstånd för förvärvsarbete bör behandlas lika i detta hänseende. Ändringen gör tillståndssystemet överskådligare och mer konsekvent. De övriga kriterierna förklaras i motiven till 73 § 3 mom.

78 §. *Rätt att arbeta med stöd av uppehållstillstånd.* Bestämmelserna i den gällande 78 § flyttas till den föreslagna 75 §. I den nya 78 § ingår bestämmelser om rätt för innehavare av uppehållstillstånd att förvärvsarbeta. Däremot ändras inte innebörden av den gällande regleringen.

I 1 mom. föreskrivs det om rätt att arbeta för den som har uppehållstillstånd. Detta nämns inte explicit i den gällande lagen. Momentet hänvisar till den föreslagna 74 §, som har vissa restriktioner i rätten att arbeta.

I 2 mom. föreskrivs det att tillstånd enligt 77 § ger rätt att arbeta enligt kriterierna för tillståndet. Också den som har beviljats uppehållstillståndet enligt andra kriterier har rätt att arbeta i de fall som avses i 77 § 1 mom. Exempelvis utlänning som har ett uppehållstillstånd för arbetstagare och yrkesutövare som vistas i landet på grundval av up-

pehållstillstånd för näringsidkare, men som inte har någon generell rätt att arbeta får rätt att förvärvsarbeta i arbeten som avses i 77 § 1 mom. 1—5 punkten, bland annat som professionella idrottare eller tränare. Detta tillämpas redan nu även om den gällande lagen inte är entydigt formulerad.

Vidare ska 78 § 3 mom. 1—3 mom. innehålla de bestämmelser som ingår i de gällande 79 § 1—3 mom. I 3 mom. 1 punkten läggs det till en hänvisning till 56 a § i fråga om tredjelandsmedborgare med EU-uppehållstillstånd som vistas varaktigt i landet. Tillägget förtydligar att det gäller tillstånd beviljade av Finland och inte av en annan medlemsstat.

I 78 § 3 mom. 4 punkten föreskrivs det om rätt för studerande att arbeta. I sak motsvarar momentet 80 § 1 mom. 1 punkten, men formuleringen förtydligas. Benämningen begränsad rätt att arbeta styrks eftersom räckvidden även i övrigt framgår av bestämmelsen.

I 3 mom. 5 punkten ingår 79 § 5 mom. och i 6 punkten 80 § 1 mom. 6 punkten i den gällande lagen. I 3 mom. 7 punkten och 4 mom. ingår samma bestämmelser som i 79 § 8 och 9 mom. i den gällande lagen. Det nya 4 mom. föreskriver att ett uppehållstillstånd enligt 3 mom. 7 punkten inte ska ha någon anteckning om utlänningens rätt att arbeta. Momentet beror på att den gällande lagen innehåller ett fel som måste rättas till. Detta förklaras närmare i motiven till 77 §.

79 §. Rätt att arbeta utan uppehållstillstånd. De nuvarande bestämmelserna i paragrafen flyttas, som det sägs ovan, till de nya 77 och 78 §. I stället ska 79 § innehålla bestämmelserna om utlänningens rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd. Paragrafen kommer att innehålla bestämmelserna i den gällande 81 § i oförändrad form, utom 4 mom. om rätt att arbeta i samband med arbetstagares och näringsidkares ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Momentet flyttas till 80 §.

80 §. Hur länge rätten att arbeta gäller. De gällande bestämmelserna flyttas till 77 och 78 § enligt vad som anges närmare ovan. I stället ska 80 § föreskriva när utlänningars rätt att arbeta börjar och slutar. En del av momenten innefattar gällande bestämmer: 1

mom. innehåller de bestämmelser om uppehållstillstånd för arbetstagare som ingår i 81 § 4 mom. och 4—6 mom. bestämmelserna i 81 a § plus kompletterande paragrafhänvisningar.

I 1 mom. preciseras tidpunkten för när rätten upphör, och den kommer i fortsättningen att vara kopplad till när ett nytt tillstånd beviljas eller ett negativt beslut vinner laga kraft. Momentet får dessutom en kompletterande bestämmelse som avspeglar gällande praxis och avser situationer när fortsatt uppehållstillstånd för arbetstagare gäller en annan arbetsgivare eller bransch eller ansökan görs när det tidigare uppehållstillståndet har upphört att gälla.

De övriga momenten är helt och hållet nya i lagen, men de stämmer överens med gällande tillämpning av lagen. Enligt grundlagen ska det genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Det är befogat att ta in bestämmelserna i lag eftersom de gäller frågor med betydande effekter för utlänningars rättsliga ställning, och det är viktigt att också arbetsgivarna är medvetna om dem. Giltighetstiden för rätten att arbeta kan också vara av betydelse när det avgörs om likabehandling enligt direktivet om kombinerade tillstånd gäller en utlänning.

I 2 mom. ingår en allmän bestämmelse om att rätt att arbeta fortgår enligt det tidigare uppehållstillståndet medan ansökan om fortsatt uppehållstillstånd handläggs, om ansökan har gjorts innan det tidigare tillståndet har gått ut. Detta kan motiveras med att möjligheterna att få fortsatt uppehållstillstånd kan komma att äventyras i onödan om en utlänning måste göra avbrott i arbetet. Om ansökan om fortsatt uppehållstillstånd avslås, fortgår rätten att arbeta till dess att beslutet vinner laga kraft. Detta stämmer överens med gällande tillämpning och lyfter fram den sökandes rättssäkerhet.

I 3 mom. ingår en specialbestämmelse som avser tidpunkten för när rätt att arbeta enligt 77 § 1 mom. 9—12 punkten upphör. Situationerna är per definition av den typen att giltighetstiden är bestämd i förväg och fortsatt uppehållstillstånd inte kan sökas på samma grund. Följaktligen är det motiverat att rätten att arbeta upphör när tillståndet upphör att

gälla, även om personen söker nytt uppehållstillstånd på någon annan grund.

De föreslagna 4 och 5 mom. innehåller bestämmelserna i de gällande 81 a § 1 och 2 mom.

I 6 mom. ingår bestämmelsen i det gällande 81 a § 3 mom. med en ändrad paragrafhänvisning.

Bestämmelserna i 7 mom. gäller situationer när rätten att arbeta grundar sig på något annat än uppehållstillstånd. Inte heller i detta fall förlängs rätten att arbeta om personen söker om fortsatt uppehållstillstånd eftersom giltighetstiden redan anges i lagen. I 7 och 8 mom. preciseras det att rätten att arbeta upphör att gälla när ett beslut om att avlägsna personen ur landet har blivit verkställbart.

81 §. Beviljande av EU-blåkort. Paragrafen motsvarar den gällande 81 b § utom att en laghänvisning ändras.

81 a §. Beslut om ansökningar om EU-blåkort. Paragrafen motsvarar den gällande 81 c §. Det är paragrafnumret som ändras.

81 b §. Återkomst till och vistelse i Finland för innehavare av EU-blåkort och deras familjemedlemmar som flyttat till en annan medlemsstat. Paragrafen motsvarar den gällande 81 d §. Det är endast paragrafnumret som ändras.

82 §. Beslut om ansökan som gjorts på grund av arbete. I stället för den upphävda 82 § föreslås det att det till lagen fogas en ny paragraf om en längsta behandlingstid på fyra månader för ansökningar om uppehållstillstånd på grund av arbete i överensstämmelse med direktivet om kombinerade tillstånd. För att tillståndssystemet ska vara tydligt och samordnat, föreslås kravet få större räckvidd än i direktivet och gälla alla ansökningar om uppehållstillstånd på grundval av arbete oberoende av arbetets art eller tillståndets giltighetstid. Med ansökningar på grund av arbete avses an-sökningar enligt de nya 72 och 77 §. Upphållstillstånd för näringsidkare ska inte betraktas som ansökan som görs på grund av arbete. Dessutom ska en kortare behandlingstid på 90 dagar gälla EU-blåkort.

Också i fortsättningen ska uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas i ett förfarande i två steg, det vill säga att arbets- och näringsbyrå fattar ett delbeslut och Migrationsverket eller polisinrättningen fattar det slutli-

ga beslutet. Båda stegen ska ingå i fyramånadersfristen. Kalkylmässigt och med avseende på den interna ansvarsfördelningen mellan myndigheterna fördelas behandlingstiden jämnt, vilket betyder att båda myndigheterna kan använda högst två månader var för behandlingen. Ansökningarna ska i vilket fall som helst behandlas utan onödigt dröjsmål och i de flesta fall måste myndigheterna klara av en kortare behandlingstid än fyra månader.

Enligt 1 mom. ska beslutet fattas inom fyra månader efter att ansökan har lämnats in, när uppehållstillstånd söks på grund av arbete. Behandlingen anses vara avslutad när Migrationsverket eller polisinrättningen beslutar tillstyrka eller avslå ansökan eller när ärendet förfaller. För att behandlingstiden ska börja krävs det att ansökningsblanketten till den behöriga myndigheten är ifylld på behörigt sätt och att de obligatoriska bilagorna är inlämnade. Med bilagor avses i första hand de bilagor som räknas upp på ansökningsblanketten. Om de finns med, kan den sökande anses ha gett de handlingar och de uppgifter till myndigheterna som han eller hon kan anta vara av betydelse för ärendet och lämnat in en fullständig ansökan enligt artikel 5 i direktivet om kombinerade tillstånd. Bedömningen av när behandlingstiden har börjat ska inte påverkas av att myndigheten efter att ha gått igenom ansökan anser det nödvändigt att begära eller skaffa fram ytterligare information för att kunna avgöra ärendet. Vid elektronisk ansökan anses behandlingstiden ha börjat när sökanden personligen besöker myndigheten och bevisar sin identitet, visar upp handlingarna i original och lämnar biometriskt kännetecken.

Behandlingstiden ska få vara längre än fyra månader under exceptionella förhållanden där prövningen av ansökan är komplicerad. Det kan till exempel vara att Migrationsverket eller polisinrättningen anser det nödvändigt att höra sökanden muntligt för att förvisa sig om att de allmänna villkoren i 36 § är uppfyllda. I vissa fall måste också arbets- och näringsbyråerna begära tidskrävande utredningar, bland annat att arbetarskyddsförvaltningen inspekterar arbetsgivarnas lokaler.

Migrationsverket bedömer att i snitt ungefär fem procent av alla ansökningar om det

första uppehållstillståndet på grund av arbete kräver att sökanden intervjuas. Intervjuerna görs huvudsakligen på beskickningarna. I dagsläget kan intervjuerna inte alltid göras genast eftersom en del beskickningar har stor anhopning av tillståndstjänster. Den godtagbara handläggningsfristen får inte förlängas särskilt mycket med hänvisning till att intervjuerna drar ut på tiden av orsaker som beror på myndigheterna. Förlängd behandlingstid innebär dock inte att det fattas ett separat administrativt beslut.

Längre väntetid kan i undantagsfall vara motiverad om beskickningen tillfälligt har betydligt sämre handlingsmöjligheter på grund av säkerheten eller av andra därmed jämförbara orsaker i stationeringslandet som medverkar till att försvåra verksamheten på beskickningarna. Dessa andra orsaker kan bero exempelvis på att beskickningarnas lokaler och personalens anställningsvillkor är knutna till vissa internationellt rättsliga frågor. Vad beträffar beskickningarnas verksamhetsmöjligheter är avgörandena ofta också beroende av den stat där beskickningen finns. Verksamhetsmöjligheterna kan också försämrats till följd av dessa omständigheter om efterfrågan på tillståndstjänster ökar mer än det kunnat förutses.

Enligt 2 mom. upphör behandlingstiden att löpa om de uppgifter eller handlingar som lämnas in till stöd för ansökan är ofullständiga och den behöriga myndigheten blir tvungen att begära ytterligare utredningar. Vid komplettering av ansökning ska 7 § i utlänningslagen samt förvaltningslagen tillämpas. De kräver bland annat att myndigheten för sökanden preciserar hur bristfällig handling kan kompletteras inom den utsatta tiden. Tidsfristen kan upphöra att löpa för den tid som behövs för att ordna med intervju, om sökanden måste höras muntligt för att de uppgifter eller handlingar som lämnas in till stöd för ansökan är ofullständiga och ärendet inte kan avgöras. Sökanden måste också i detta fall höras inom en skälig tid.

83 §. Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare. En teknisk justering är att paragrafhänvisningarna ändras eftersom de aktuella paragraferna ändras. I 3 mom. preciseras det att det tidigare tillståndet ska vara ett uppehållstillstånd för arbetstaga-

re för att ett nytt tillstånd ska kunna ges för samma bransch utan prövning av arbets- och näringsbyrån enligt 73 § 1 mom. Dessutom ändras uttrycket avgörande av arbets- och näringsbyrån i 2 och 3 mom. till delbeslut. Befogenhetsuppdelningen mellan Migrationsverket och polisinrättningen ändras inte, det vill säga det är polisinrättningen som avgör en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd om sökanden har ett gällande uppehållstillstånd när han eller hon lämnar in sin ansökan. Följaktligen stryks ordet ”första” i det gällande 2 mom. och ordet ”nytt” i det gällande 3 mom. eftersom de inte behövs för tolkningen av paragrafen.

84 §. Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för näringsidkare. En teknisk justering är att paragrafhänvisningarna ändras eftersom de aktuella paragraferna ändras. Precis som i 83 § ändras avgörande av närings-, trafik- och miljöcentralen till delbeslut i 2 och 3 mom. och stryks orden ”första” och ”nytt” eftersom de inte behövs.

85 §. Behörig arbets- och näringsbyrå. I paragrafen stryks 1 och 2 mom. som onödiga eftersom bestämmelser med samma innehåll finns i två paragrafer, 187 och 75 §. Kvar blir således bara 3 mom. som ändras endast beträffande namnet arbets- och näringsbyrå. Den nya paragrafen gäller alltså den behöriga arbets- och näringsbyrå och den reglerar inga andra befogenhetsfrågor. Följaktligen ändras rubriken för att bättre motsvara innehållet i paragrafen.

86 §. Arbetarskyddsmyndighet. Paragrafens 4 mom. ändras så att arbetarskyddsmyndigheten ska utöva tillsyn över att skyldigheterna enligt 86 a och 86 b § fullgörs. Tillägget förtydligar tillståndssystemet och övervakningen av systemet eftersom lagstiftningen i nuläget inte anger någon myndighet som ska övervaka dessa skyldigheter som redan nu åläggs arbetsgivarna. Dessutom medverkar tillägget till att uppfylla direktivets mål för likabehandling av utländska arbetstagare. Samtidigt blir det lättare att följa upp och kontrollera arbetskraftsinvandringen. Övervakningen är nära knuten till arbetarskyddsmyndighetens nuvarande tillsynsuppdrag.

86 a §. Arbetsgivarens skyldigheter. Paragrafen är ny och den innehåller samma bestämmelser som gällande 73 § 2—4 mom.

86 b §. Uppdragsgivarens skyldigheter. Paragrafen är ny och den får samma bestämmelser som i den gällande 74 §.

186 §. Utlänningsförseelse av arbetsgivare. I 1 mom. 3 punkten och 2 mom. görs tekniska ändringar i paragrafhänvisningarna till följd av andra ändringar i lagtexten.

187 §. Vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare. Paragrafen ändras tekniskt: arbetskraftsbyrå ändras till arbets- och näringsbyrå.

191 §. Besvärsförbud. I 9 punkten görs tekniska ändringar i paragrafhänvisningarna till följd av andra ändringar i lagtexten. Dessutom ändras arbetskraftsbyrå till arbets- och näringsbyrå.

194 §. Arbetsgivarens rätt att anföra besvär. I paragrafen görs tekniska ändringar i paragrafhänvisningarna till följd av andra ändringar i lagtexten.

1.2 Lagen om utlänningsregistret

7 §. Uppgifter som registreras. I och med att utlänningslagen ändras måste en teknisk ändring göras i 2 mom. 1 punkten. Hänvisningen till 73 § 1 mom. i utlänningslagen ändras därför till 72 §. Dessutom preciseras formuleringen. Den gällande formuleringen med uppgifter som fogas till uppehållstillstånd ändras till uppgifter som fogas till ansökan om uppehållstillstånd.

1.3 Aravabegränsningslagen

4 §. Bostadsbruk och hyresgäster. Det föreslås att till 4 § i aravabegränsningslagen fogas ett nytt 3 mom. i vilket anges de grupper av personer som kan väljas till hyresgäster till statsunderstödda hyresbostäder. Samtidigt föreslås det att till paragrafrubriken fogas ordet hyresgäster. Syftet med ändringen är att tillämpa möjligheten enligt artikel 12.2 d i direktivet att begränsa rätten till likabehandling.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska till hyresgäst i statsunderstödda hyresbostäder kunna väljas finska medborgare eller därmed jämförbara personer jämte hushåll. Med finska medborgare jämförbara personer är för det första personer vilkas uppehållsrätt har registrerats enligt vad som anges i 10 kap. i ut-

länningslagen eller som har beviljats ett uppehållskort. Sådana personer är EU-medborgare och därmed jämförbara grupper, såsom medborgare i Schweiz, Island, Norge och Liechtenstein. Dessutom föreslås det att till hyresgäster kan väljas personer som har beviljats ett i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd som beviljats för minst ett år. Till denna grupp hör bl.a. personer som har beviljats ett EU-blåkort enligt 81 § i utlänningslagen eller ett EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta enligt 56 a § i utlänningslagen. Till gruppen hör också personer som fått flyktingstatus samt personer som beviljats uppehållstillstånd i Finland på grund av alternativt skydd eller humanitärt skydd. Avsikten är dessutom att utläningar som har beviljats uppehållstillstånd på grund av studier ska kunna väljas till hyresgäster fastän tillståndet har beviljats för kortare tid än ett år. Sålunda ska personer som vistas i Finland endast en kort tid i regel inte kunna väljas till hyresgäster till statsunderstödda bostäder.

Dessutom föreslås det att hänvisningen i 2 mom. till den upphävda hyreslagen ska ändras till en hänvisning till lagen om hyra av bostadslägenhet (481/1995), som ersatte hyreslagen. Till övriga delar motsvarar 1 och 2 mom. gällande bestämmelser.

1.4 Lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån

11 §. Bostadsbruk och hyresgäster. Det föreslås att det till paragrafen om bostadsbruk fogas ett nytt 3 mom. i analogi med det nya moment som enligt vad som anges ovan föreslås bli fogat till 4 § i aravabegränsningslagen.

1.5 Folkhälsolagen

14 §. Ändringen i paragrafen hänger samman med rätten till likabehandling i direktivet om kombinerade tillstånd, det vill säga att de arbetstagare som direktivet avser ska åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där de vistas när det gäller bland annat hälso- och sjukvård. Därför ändras paragrafen så att de personer som berörs av di-

rektivetets tillämpningsområde och som har ett i Finland giltigt arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande eller som har haft ett sådant minst sex månader långt arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande och har registrerats som arbetslösa arbetssökande jämföras med invånare i kommunen. Ändringen är nödvändig för att också arbetstagare som vistas tillfälligt i landet ska ha rätt att få kommunal hälso- och sjukvård på samma villkor som invånarna i en kommun enligt lagen om hemkommun.

Dessutom införs en teknisk ändring på grund av ändringarna i utlänningslagen: hänvisningen till EU-blåkort ändras med stöd av 81 § i utlänningslagen till 3 § 26 punkten. Däremot ändras inte själva rättigheterna för innehavare av EU-blåkort.

1.6 Lagen om specialiserad sjukvård

3 §. I paragrafen föreslås 1 mom. bli ändrat på grund av bestämmelserna om likabehandling i direktivet om kombinerade tillstånd. De arbetstagare som direktivet avser ska åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där de vistas när det gäller bland annat hälso- och sjukvård. Därför ändras momentet så att de personer som berörs av direktivet tillämpningsområde och som har ett i Finland giltigt arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande eller som har haft ett minst sex månader långt arbets-, tjänste- eller anställningsförhållande och har registrerats som arbetslösa arbetssökande jämföras med invånare i kommunen. Ändringen är nödvändig för att också arbetstagare som vistas tillfälligt i landet ska ha rätt att få kommunal hälso- och sjukvård på samma villkor som invånarna i en kommun enligt lagen om hemkommun.

Dessutom införs en teknisk ändring i momentet på grund av ändringarna i utlänningslagen: hänvisningen till EU-blåkort ändras till 81 § i utlänningslagen. Däremot ändras inte själva rättigheterna för innehavare av EU-blåkort.

1.7 Barnbidragslagen

1 a §. *Rätt till barnbidrag på grundval av arbete.* I paragrafen föreslås ett tillägg på grund av bestämmelserna om likabehandling i direktivet om kombinerade tillstånd. De arbetstagare som direktivet avser ska åtnjuta likabehandling med medborgarna i den medlemsstat där de vistas inom vissa grenar av social trygghet. Barnbidrag hör till de förmåner som bestämmelserna om likabehandling täcker. Därför föreslås lagen få en ny 1 a § om att barnbidrag också ges ut till medföljande barn till de personer som berörs av direktivet tillämpningsområde.

Beträffande definitionen på arbetstagare får lagen en hänvisning till lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet, som samtidigt ändras till följd av direktivet. I motsats till definitionen i direktivet kommer barnbidrag inte att betalas om arbetstagarens rätt att arbeta grundar sig på 78 § 6 mom. eller 79 § i utlänningslagen eller om arbetet avses pågå i mindre än sex månader. Genom skrivningen utesluts inte bara personer med kortvariga anställningar utan också personer som vistas i landet för studier och de som arbetar med stöd av visering eller viseringsfrihet.

1.8 Lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

3 §. *Val av vårdform.* Paragrafen får ett nytt 2 mom. om att föräldrarna har rätt att få vårdpeng eller vårdtillägg för sitt barn om de är arbetstagare enligt bestämmelserna i direktivet om kombinerade tillstånd. Som arbetstagare måste de ha ett giltigt arbetsförhållande, tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande i Finland. Det måste vara ett riktigt arbete som omfattas av arbetspensionsförsäkringen. Dessutom ska arbetstagaren ha tillstånd att arbeta i Finland i minst sex månader. Också föräldrar eller vårdnadshavare som är registrerade som arbetslösa arbetssökande efter att ha haft anställning i minst sex månader ska ha rätt att få vårdpeng och vårdtillägg för sina barn. Enligt 1 mom. är villkoret att föräldrarna eller andra vårdnadshavare inte väljer en barnomsorgsplats

enligt 11 a § 1 mom. i lagen om barndagvård (36/1973) och att barnet verkligen bor i Finland.

Vidare ändras hänvisningen i det gällande 2 mom. från den tidigare förordningen 1408/71 till den nya förordningen 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Det nuvarande 2 mom. blir 3 mom.

Ändringarna hänger samman med kravet på likabehandling av de arbetstagare som avses i direktivet om kombinerade tillstånd. Med hjälp av hänvisningar till utlänningslagen utesluts dock inte bara personer med anställningar som pågår i mindre än sex månader utan också personer som vistas i landet för studier och de som arbetar med stöd av visering eller viseringsfrihet. På grund av det nya 2 mom. blir de tidigare 2—5 mom. 3—6 mom. Också hänvisningarna inne i momenten ändras.

Ändringarna i 4 mom. beror också på att den gamla adoptionslagen (153/1985) har upphävts genom en ny adoptionslag (22/2012). Momentet uppdateras för att motsvara bestämmelser, begrepp och organisation i den gällande lagen.

9 §. Finansiering. Hänvisningarna i 1 och 3 mom. ändras på grund av det nya 3 § 2 mom. och det gamla 2 mom. som blivit 3 mom. Enligt det nya 2 mom. ska staten ersätta Folkpensionsanstalten för finansieringen.

2 Ikraftträdande

Medlemsstaterna ska sätta i kraft direktivet om kombinerade tillstånd senast den 25 december 2013. För att underlätta samordningen av alla bestämmelser för att genomföra direktivet föreslås lagarna träda i kraft den 1 januari 2014.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet regleras enligt 9 § 4 mom. i grundlagen genom lag. Enligt förarbetena till grundlagen är utgångspunkten för

bestämmelsen den gällande huvudregeln i internationell rätt att en utlänning allmänt taget inte har rätt att slå sig ner i ett annat land (RP 309/1993 rd, GrUU 23/1998 rd). Följaktligen kan inga särskilda materiella krav på den här typen av lagstiftning utläsas direkt ur grundlagen. Av kravet på att det ska finnas bestämmelser i lag följer emellertid ett förbud mot diskriminering och godtycke, likaså ett krav på att kriterierna för och beslutsförandet vid ankomsten till Finland och vistelse här måste regleras med hänsyn till att utlänningars rättssäkerhet garanteras (GrUU 16/2000 rd).

EU-lagstiftningen om tredjelandsmedborgares invandring har mestadels gällt enskilda sektorer. Därför har kraven på likabehandling inte tillämpats exakt lika på alla personkretsar. I och med direktivet om kombinerade tillstånd utsträcks kravet på likabehandling till en större personkrets som i första hand definieras på grundval av arbete. Syftet med direktivet är att närma villkoren för olika arbetstagargrupper till varandra, och med avseende på likabehandling är detta i princip ett mindre problem än de sektorsspecifika rättsakterna.

Regleringen av utlänningars rätt att resa in och vistas i Finland måste ta hänsyn till de krav på garantier för rättssäkerhet och god förvaltning som kan härledas ur 21 § i grundlagen. Till följd av direktivet om kombinerade tillstånd måste det finnas lagbestämmelser om en frist på fyra månader för handläggningen av ansökningar på grundval av arbete och detta förbättrar rättssäkerheten för sökandena. I övrigt avser de gällande bestämmelserna om garantier för rättssäkerhet och god förvaltning generellt arbetstagare från tredjeländer.

I utlänningslagen omdisponeras bestämmelserna i 5 kap. om arbete och kapitlet blir mer överskådligt och sammanhållet. Detta medverkar till större rättssäkerhet för både arbetstagare och arbetsgivare. Dessutom medverkar omstruktureringen till att uppfylla målen med god förvaltning och laglighetskontroll. Rättssäkerheten förbättras också av det faktum att vissa delar av rådande förvaltningspraxis tas in i lag.

Propositionen innehåller inga förslag som är av betydelse för de grundläggande fri- och

rättigheterna och den kan därför sannolikt behandlas i vanlig lagstiftningsordning enligt 72 § i grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

L a g

om ändring av utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i utlänningslagen (301/2004) mellanrubriken före 79 § samt 81 c och 81 d §, av dem 81 c och 81 d § sådana de lyder i lag 1338/2011
ändras 3 § 6 och 7 punkten, mellanrubriken före 70 §, 72—81, 81 a och 81 b §, mellanrubriken före 82 §, 83—86, 186, 187, 191 och 194 §,
 av dem 73 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 449/2012, 79 § sådan den lyder i lagarna 34/2006, 380/2006, 358/2007, 449/2012 och (668/2013), 80 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 34/2006 och 323/2009, 81 § sådan den lyder i lag 549/2010, 81 a § sådan den lyder i lag 34/2006, 81 b sådan den lyder i lag 1338/2011, 83 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 619/2006 och 973/2007, 84 § sådan den lyder i lagarna 1426/2009 och 886/2011, 85 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 973/2007, 86 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 49/2006 samt 191 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 619/2006 och 266/2011, samt
fogas till 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 619/2006, 358/2007, 323/2009, 631/2011, 1338/2011 och (668/2013) nya 6 a- och 6 b-punkter, till lagen nya mellanrubriker före 78 och 81 §, till lagen en ny 82 § i stället för den 82 § som upphävts genom lag 631/2011, samt till lagen 86 a och 86 b §, som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *uppehållstillstånd för arbetstagare* ett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som beviljas utlännningar genom ett förfarande i två steg där arbets- och näringsbyrån fattar ett delbeslut i saken före Migrationsverkets eller polisinsrättingens beslut,

6 a) *annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete* ett uppehållstillstånd för förvärvsarbe-

te som beviljas utlännningar utan föregående delbeslut av arbets- och näringsbyrån,

6 b) *rätt att arbeta* rätt enligt denna lag för utlännningar att utföra förvärvsarbete i Finland med stöd av uppehållstillstånd, uppehållsrätt enligt 10 kap., visum eller visumfrihet eller på någon annan i denna lag föreskriven grund,

7) *uppehållstillstånd för näringsidkare* ett uppehållstillstånd för utlännningar som har för avsikt att idka näring och som beviljas genom ett förfarande i två steg där närings-, trafik- och miljöcentralen fattar ett delbeslut i saken före Migrationsverkets eller polisinsrättingens beslut.

5 kap

Arbete

Uppehållstillstånd för arbetstagare, uppehållstillstånd för näringsidkare och annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete

70 §

72 §

Ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och bilagor till den

Bestämmelser om ansökan om uppehållstillstånd finns i 60 §. Till en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare ska arbetsgivaren foga

1) sådan information om de centrala villkoren i arbetet som avses i 2 kap. 4 § i arbetsavtalslagen (55/2001),

2) en försäkran om att villkoren stämmer överens med gällande bestämmelser och kollektivavtalet i fråga eller, om det inte finns något kollektivavtal som ska tillämpas, svarar mot den praxis som gäller arbetstagare som är verksamma i motsvarande uppgifter på arbetsmarknaden,

3) om arbets- och näringsbyrån kräver det, en utredning om att arbetsgivaren har uppfyllt och i fortsättningen förmår uppfylla sina förpliktelser som arbetsgivare.

73 §

Arbets- och näringsbyråns delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare

Beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare baserar sig på en prövning där man

ska säkerställa att den information och den försäkran arbetsgivaren fogat till ansökan stämmer överens med vad som föreskrivs i 72 § och

1) utreda möjligheten att inom en rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

3) säkerställa att uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas endast personer som uppfyller villkoren, om det för arbetet krävs särskild kompetens eller ett godkänt hälsotillstånd.

När beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare prövas ska de riktlinjer som avses i 71 § beaktas.

Utlänningens försörjning ska vara tryggad genom inkomster från förvärvsarbete under den tid som uppehållstillståndet gäller.

74 §

Branschvisa och arbetsgivarvisa uppehållstillstånd för arbetstagare

Uppehållstillstånd för arbetstagare berättigar till anställning inom en bransch eller flera.

Av särskilda skäl kan uppehållstillstånd för arbetstagare begränsas till arbete i anställning inom en bransch eller flera hos en viss arbetsgivare.

75 §

Förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare

På skriftlig ansökan av arbetsgivaren eller uppdragsgivaren ger arbets- och näringsbyrån ett skriftligt förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare i det ärende som ansökan avser. Arbets- och näringsbyrån ska ge

förhandsbeskedet utan dröjsmål. När uppehållstillstånd för arbetstagare söks ska arbets- och näringsbyrån på arbetsgivarens yrkande iaktta förhandsbeskedet under den tid som nämns i förhandsbeskedet.

76 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för näringsidkare

Beviljandet av uppehållstillstånd för näringsidkare baserar sig på en prövning där man ska säkerställa att näringsverksamheten har förutsättningar att vara lönsam.

Utlänningens försörjning ska vara tryggad genom förvärvsarbete, näringsverksamhet eller på något annat sätt under den tid som uppehållstillståndet gäller.

77 §

Annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete

Annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete beviljas en utlänning som

1) sköter ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag eller utför sakkunniguppdrag som kräver specialkompetens,

2) är idrottare, tränare eller idrottsdomare om verksamheten är yrkesmässig,

3) är anställd hos ett religiöst eller ideologiskt samfund,

4) yrkesmässigt verkar inom vetenskap, kultur eller konst med undantag av restaurangmusiker,

5) arbetar i en internationell organisation eller utför uppgifter som hänför sig till mellanstatligt officiellt samarbete.

6) är yrkesmässigt verksam inom masskommunikation, om inte hans eller hennes arbets- eller uppdragsgivare har verksamhetsställe i Finland,

7) undersöker marknaden, förbereder ett företags etablering i Finland, förhandlar om beställningar, skaffar beställningar eller

övervakar hur beställningar verkställs eller sköter andra motsvarande uppgifter. om inte hans eller hennes arbets- eller uppdragsgivare har verksamhetsställe i Finland,

8) har avlagt examen i Finland och det huvudsakliga syftet med vistelsen i landet är att arbeta,

9) utifrån en inbjudan eller ett avtal arbetar som gästande lärare, föreläsare, utbildare, konsult eller forskare om arbetet pågår högst ett år,

10) utför ett arbete som ingår i ett leveransavtal om enskilda maskiner, anordningar, produktionslinjer eller expertsystem som importerats till Finland eller som ska exporteras till utlandet, om arbetet pågår högst sex månader,

11) utför arbete eller arbetspraktik som ingår i ett mellanstatligt avtal eller medborgarorganisationers utbytesprogram, om arbetet eller praktiken pågår högst 18 månader, eller som sker i form av förflyttning för högst ett år inom företaget av en utlänning som avlagt högskoleexamen, eller

12) är 18—30 år gammal och utför arbetspraktik när han eller hon studerar finska eller svenska vid en utländsk högskola eller när praktikbranschen motsvarar utlänningens studier eller examen, om arbetspraktiken pågår högst 18 månader.

Om arbetet överskrider tidsgränserna enligt 1 mom. 9—12 punkten ska utlänningen ansöka om uppehållstillstånd för arbetstagare.

Utlänningens försörjning ska vara tryggad genom inkomster från förvärvsarbete under den tid som uppehållstillståndet gäller.

Rätt att arbeta

78 §

Rätt att arbeta med stöd av uppehållstillstånd

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbetstagare har rätt att arbeta med iakttagande av de begränsningar som anges i 74 §.

En utlänning som har beviljats annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete har rätt att

arbета enligt kriterierna för tillståndet. Också den som har beviljats uppehållstillståndet enligt andra kriterier har rätt att utföra arbete som avses i 77 § 1 mom. 1—5 punkten.

Rätt att arbeta har dessutom en utlänning

1) som har beviljats permanent uppehållstillstånd, EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare enligt 56 a § eller kontinuerligt uppehållstillstånd på annan grund än arbete eller yrkesutövning,

2) som har beviljats uppehållstillstånd på grund av familjeband,

3) som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd eller annan humanitär invandring,

4) vars uppehållstillstånd är beviljat för studier, om

a) arbetet är arbetspraktik som ingår i examen eller ett slutarbete som ingår i studierna och utförs i form av förvärvsarbete,

b) mängden av arbete utjämnas till i genomsnitt 25 timmar per vecka under den tid då egentlig undervisning ordnas vid läroanstalten, eller

c) heltidsarbetet infaller under en tid då egentlig undervisning inte ordnas vid läroanstalten,

5) som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd med stöd av 52 a eller 52 d §,

6) vars uppehållstillstånd är beviljat med stöd av 51 § på grund av hinder för avlägsnande ur landet.

7) som utrikesministeriet har beviljat uppehållstillstånd för utförande av bygg-, reparations- eller underhållsarbete vid beskickningar.

Sådan rätt att arbeta som baserar sig på denna paragraf ska, med undantag av sådant uppehållstillstånd som avses i 3 mom. 7 punkten, antecknas i anslutning till utlänningens uppehållstillstånd.

79 §

Rätt att arbeta utan uppehållstillstånd

Rätt att förvärvsarbete utan uppehållstillstånd har en utlänning som

1) utifrån en inbjudan eller ett avtal kommer som tolk, lärare, sakkunnig eller idrottsdomare för högst tre månader,

2) utifrån en inbjudan eller ett avtal kommer som yrkeskonstnär eller idrottare för högst tre månader, inbegripet biträdande personal, servicepersonal och träningspersonal,

3) arbetar som sjöman antingen på ett fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen eller, efter att ha anställts någon annanstans än i Finland, på ett fartyg som huvudsakligen går i trafik mellan utländska hamnar,

4) kommer för att plocka eller skörda bär, frukter, specialväxter, rotfrukter eller grönsaker eller för arbete i anslutning till pälsfarming i högst tre månader,

5) är ordinarie arbetstagare hos ett företag som driver verksamhet i en annan stat inom Europeiska unionen eller i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som kommer för att utföra tillfälligt leverans- eller underleveransarbete som omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster, om han eller hon i nämnda stat har tillstånd som berättigar till vistelse och arbete och som är i kraft efter det att arbetet i Finland har upphört,

6) kommer till Finland för högst tre månader som forskare med stöd av ett mottagningsavtal enligt forskardirektivet som ingåtts i en annan medlemsstat i Europeiska unionen för genomförande av ett sådant vetenskapligt forskningsprojekt som avses i direktivet.

Efter att ha sökt internationellt skydd har en utlänning rätt att förvärvsarbete utan uppehållstillstånd

1) då han eller hon har ett sådant dokument som avses i 11 § 1 mom. 1 punkten och har vistats i landet i tre månader,

2) då han eller hon har vistats i landet i sex månader.

När arbetsgivaren eller uppdragsgivaren inte har något verksamhetsställe i Finland har en utlänning rätt att förvärvsarbete utan uppehållstillstånd

1) som demonstratör eller filmarbetare i högst tre månader,

2) som medlem av personalen på ett motorfordon i utländsk ägo eller besittning, när utlänningen framför ett fordon med vilket en gränsöverskridande transport förs till be-

stämmelseorten eller avhämtas från utgångs-orten eller när trafikeringen i Finland hänför sig till regelbunden reguljärtrafik mellan orter av vilka åtminstone en är belägen utomlands och utlänningen inte är bosatt i Finland, 3) som reseledare för en sällskapsresa från utlandet till Finland.

80 §

Hur länge rätten att arbeta gäller

Har en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd för arbetstagare som avser samma arbetsgivare eller samma bransch gjorts medan det tidigare uppehållstillståndet varit gällande, får utlänningen fortsätta arbeta i enlighet med det tidigare tillståndet tills uppehållstillstånd har beviljats enligt den nya ansökan eller tills ett avslagsbeslut vunnit laga kraft. I annat fall upphör rätten att arbeta med stöd av det tidigare tillståndet när tillståndets giltighetstid går ut. Rätten att arbeta med stöd av ett nytt uppehållstillstånd börjar gälla när tillståndet har beviljats.

Om en utlännings rätt att arbeta grundar sig på något annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare och ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har gjorts medan det tidigare uppehållstillståndet varit gällande fortsätter rätten att arbeta i enlighet med det tidigare tillståndet tills uppehållstillstånd har beviljats enligt den nya ansökan eller tills ett avslagsbeslut vunnit laga kraft.

Om en utlänning har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 77 § 1 mom. 9—12 punkten upphör rätten att arbeta när tillståndets giltighetstid går ut.

Har i ett sådant fall som avses i 54 § 4 mom. eller 77 § 1 mom. 8 punkten ansökan om fortsatt uppehållstillstånd för arbete eller sökande av arbete gjorts medan ett uppehållstillstånd för studier beviljat med stöd av 45 § 1 mom. 3 punkten varit gällande, får utlänningen fortsätta med det arbete han eller hon utfört enligt det tidigare tillståndet eller börja ett nytt arbete.

Har en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd för arbete gjorts medan ett tidigare uppehållstillstånd beviljat med stöd av 54 § 4 mom. varit gällande, får utlänningen börja arbeta när han eller hon har hittat ett arbete.

Om en utlänning får avslag på en sådan ansökan om fortsatt uppehållstillstånd som avses i 4 eller 5 mom. får han eller hon inte fortsätta arbeta även om ändring i beslutet söks genom besvär.

Om en utlännings rätt att arbeta grundar sig på visum eller visumfrihet gäller rätten högst den tid som anges i 79 §. Tiden för rätten att arbeta förlängs inte av att en ansökan om uppehållstillstånd görs medan visumet eller visumfriheten är gällande. Rätten att arbeta upphör oberoende av vad som föreskrivs i 79 § när ett beslut om avvísning av personen i fråga blir verkställbart.

Om rätten att arbeta grundar sig på uppehållstillstånd och personen i fråga utvisas, upphör rätten att arbeta när beslutet om utvisning blir verkställbart.

EU-blåkort

81 §

Beviljande av EU-blåkort

EU-blåkort beviljas tredjelandsmedborgare som visar upp ett arbetsavtal eller ett bindande arbetserbjudande som gäller en högkvalificerad anställning på minst ett år, om de allmänna villkoren för beviljande av uppehållstillstånd är uppfyllda. Dessutom förutsätts att lönen enligt arbetsavtalet eller det bindande arbetserbjudandet ska vara minst 1,5 gånger högre än den genomsnittliga bruttolönen för löntagare.

Vid beviljande av EU-blåkort tillämpas bestämmelserna i 5 kap. om beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare med undantag för den prövning som avses i 73 § 1 mom. 1 och 2 punkten.

81 a §

Beslut om ansökningar om EU-blåkort

Beslut som gäller EU-blåkort ska delges sökanden senast 90 dagar efter att ansökan lämnades in. Den tid som går åt för att komplettera en ansökan räknas inte in i behandlingstiden.

81 b §

Återkomst till och vistelse i Finland för innehavare av EU-blåkort och deras familjemedlemmar som flyttat till en annan medlemsstat

Om en annan medlemsstat i Europeiska unionen inte beviljar EU-blåkort till en person som har ett EU-blåkort som beviljats av Finland, får personen och hans eller hennes familjemedlemmar efter att ha fått det negativa beslutet återvända till Finland och vistas i landet i tre månader, även om det EU-blåkort som Finland beviljat inte längre är i kraft.

Förfarande och myndigheter

82 §

Beslut om ansökan som gjorts på grund av arbete

Den behöriga myndigheten ska fatta beslut om en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare eller någon annan ansökan om uppehållstillstånd för förvärvsarbete inom fyra månader efter att myndigheten har mottagit den vederbörligen ifyllda ansökan och bilagorna till den. Om ansökan lämnas in elektroniskt räknas behandlingstiden från det att personen i fråga personligen infinner sig hos myndigheten för att lämna de biometriska kännetecken som anges i 60 d § och visa upp bilagorna till ansökan i original.

Det är möjligt att förlänga den behandlingstid som anges i 1 mom. under exceptionella förhållanden där prövningen av ansökan är komplicerad. Om den behöriga myndigheten blir tvungen att begära eller skaffa ytterligare utredningar i ärendet upphör behandlingstiden att löpa till dess att de begärda utredningarna har mottagits.

83 §

Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare

Arbets- och näringsbyrån avgör förutsättningarna enligt 73 § för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare. Arbets- och näringsbyrån avgör om arbetet är tillfälligt eller fortgående.

Efter att arbets- och näringsbyrån fattat ett positivt delbeslut enligt 1 mom. beviljar Migrationsverket utlänningen uppehållstillstånd för arbetstagare, om inte något annat följer av 36 § och om utlänningen när ansökan lämnas in inte har något annat gällande uppehållstillstånd. Migrationsverket avgör när det är ogrundat enligt 49 § 1 mom. 3 punkten att vägra uppehållstillstånd.

Om utlänningen har ett gällande uppehållstillstånd när ansökan lämnas in och något annat inte följer av 36 §, beviljar polisinrättningen efter att arbets- och näringsbyrån fattat ett positivt delbeslut enligt 1 mom. honom eller henne uppehållstillstånd för arbetstagare. Om ansökan gäller samma bransch som det uppehållstillstånd för arbetstagare som var gällande när ansökan gjordes, verkställer arbets- och näringsbyrån inte någon sådan prövning som avses i 73 § 1 mom.

84 §

Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för näringsidkare

Närings-, trafik- och miljöcentralen avgör om de förutsättningar för beviljande av uppehållstillstånd för näringsidkare som anges i

76 § uppfylls. Närings-, trafik- och miljöcentralen avgör om näringsidkandet är tillfälligt eller fortgående.

Efter att närings-, trafik och miljöcentralen fattat ett positivt delbeslut enligt 1 mom. beviljar Migrationsverket utlänningen uppehållstillstånd för näringsidkare, om inte något annat följer av 36 § och om utlänningen när ansökan lämnas in inte har något annat gällande uppehållstillstånd. Migrationsverket avgör när det är ogrundat enligt 49 § 1 mom. 3 punkten att vägra uppehållstillstånd.

Om utlänningen har ett gällande uppehållstillstånd när ansökan lämnas in och något annat inte följer av 36 §, beviljar polisinspektionen efter att närings-, trafik och miljöbyråns fattat ett positivt delbeslut enligt 1 mom. honom eller henne uppehållstillstånd för näringsidkare.

85 §

Behörig arbets- och näringsbyrå

Behöriga för uppgifter som anges i denna lag är arbets- och näringsbyråerna i de kommuner som är mest betydande med tanke på den utländska arbetskraftens rörlighet, så som närmare föreskrivs genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

86 §

Arbetskyddsmyndighet

I fråga om den tillsyn över löne- och andra anställningsvillkor som arbetskyddsmyndigheten ansvarar för föreskrivs särskilt.

Om arbetskyddsmyndigheten har sannolika skäl att misstänka sådant anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd enligt 47 kap. 6 a § i strafflagen (39/1889), utlänningsförseelse enligt 185 § 1 mom. i denna lag eller utlänningsförseelse av arbetsgivare enligt 186 §, ska arbetskyddsmyndigheten anmäla saken till polisen.

Arbetskyddsmyndigheten ska vid behov ges tillfälle att närvara och bli hörd när ett brott enligt 2 mom. behandlas vid förundersökning och domstol.

Arbetskyddsmyndigheten utövar tillsyn över att skyldigheterna enligt 86 a § och 86 b § fullgörs. Bestämmelser om tillsynen finns i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006).

86 a §

Arbetsgivarens skyldigheter

Arbetsgivaren ska försäkra sig om att utlänningar som anställs eller är anställda har ett sådant uppehållstillstånd för arbetstagare som krävs eller att de inte behöver något uppehållstillstånd.

En arbetsgivare som anställer en icke-unionsmedborgare, en därmed jämförbar person eller en familjemedlem till någon av dessa ska utan dröjsmål lämna arbets- och näringsbyrån de förklaringarna och den försäkran som avses i 72 § samt för förtroendemannen, den förtroendevalda och arbetarskyddsfullmäktigen på arbetsplatsen uppge utlänningens namn samt det kollektivavtal som ska tillämpas.

Arbetsgivaren ska på arbetsplatsen förvara uppgifter om anställda utlänningar och om grunderna för deras rätt att arbeta så att arbetarskyddsmyndigheten vid behov kan granska uppgifterna utan svårigheter. Arbetsgivaren ska förvara uppgifterna fyra år efter det att utlänningens anställningsförhållande upphört.

86 b §

Uppdragsgivarens skyldigheter

När arbetstagare som är anställda hos en utländsk arbetsgivare arbetar i entreprenad- eller underentreprenadarbete eller som hyrd arbetskraft, tillämpas arbetsgivarens skyldig-

heter enligt 72 § och 86 a § 1 och 2 mom. på den i Finland verksamma huvudentreprenören eller den som huvudsakligen låter utföra arbetet. Bestämmelser om anställningsvillkoren för arbetstagare som avses i lagen om utstationerade arbetstagare (1146/1999) finns i den lagen.

186 §

Utlänningsförseelse av arbetsgivare

En arbetsgivare eller dennes företrädare som

1) uppsåtligen eller av oaktsamhet i sin tjänst håller en utlänning som inte har rätt att utföra förvärvsarbete,

2) uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar en myndighet oriktiga eller vilseledande uppgifter om en utlännings villkor i arbetet eller arbetsuppgifter och om de krav som dessa ställer, eller

3) uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar sin skyldighet enligt 86 a § 2 mom., ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag, för utlänningsförseelse av arbetsgivare dömas till böter.

Fördelningen av straffansvaret mellan en arbetsgivare och en uppdragsgivare bestäms enligt 86 b §. Bestämmelser om fördelningen av straffansvaret mellan en arbetsgivare och dennes företrädare finns i 47 kap. 7 § strafflagen.

187 §

Vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare

Arbets- och näringsbyrån kan fatta beslut om att uppehållstillstånd för arbetstagare inte beviljas i fråga om anställning hos en sådan arbetsgivare eller uppdragsgivare som själv eller via en företrädare har lämnat en myndighet sådana oriktiga eller vilseledande uppgifter som avses i 186 § 1 mom. 2 punkten. Beslut som gäller detta fattas för viss tid eller tills vidare. Beslut kan inte fattas, om straff dömts ut för gärningen.

191 §

Besvärsförbud

I följande beslut som fattats med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär:

1) beslut i enlighet med viseringskodexen som hänför sig till skyldigheter i samband med inlämnande av ansökan om visering, en finsk beskicksnings behörighet, upptagande av en ansökan till prövning, avbrytande av handläggning av ansökan, överlämnande av ansökan till myndigheterna i en representerad Schengenstat, utfärdande av visering, avslag på ansökan om visering, förlängning av visering, upphävande eller återkallande av visering, om det inte är fråga om avslag på ansökan om, upphävande eller återkallande av visering som gäller en sådan unionsmedborgare eller därmed jämförbar familjemedlem till honom eller henne som omfattas av bestämmelserna i 10 kap.,

2) beslut av utrikesministeriet om beviljande av uppehållstillstånd för en person som ingår i personalen vid en utländsk beskicking i Finland eller dennes familjemedlem eller beslut om återkallande av ett sådant uppehållstillstånd,

3) beslut om beviljande av uppehållstillstånd för en utlänning som tas till Finland inom flyktinkvoten,

4) beslut om beviljande av uppehållstillstånd på grund av annan humanitär invandring,

5) beslut om beviljande av uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd under pågående behandling av en asylansökan,

6) beslut som ges med anledning av en begäran om omprövning enligt 191 a §,

7) beslut där en asylansökan har konstaterats förfalla med stöd av 111 § 2 mom.,

8) beslut där ett ärende har konstaterats förfalla till följd av att sökanden har återtagit sin ansökan eller sannolikt flyttat bort från Finland,

9) förhandsbesked som arbets- och näringsbyrån gett med stöd av 75 §,

10) beslut om betänketid enligt 52 b § eller avbrytande av den.

194 §

sättningar enligt 73 § som avgörs av arbets-
kraftsmyndigheten. _____

Arbetsgivarens rätt att anföra besvär

En arbetsgivare har rätt att anföra besvär
över beslut om uppehållstillstånd för arbets-
tagare till den del det är fråga om de förut-

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

L a g**om ändring av 7 § i lagen om utlänningsregistret**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utlänningsregistret (1270/1997) 7 § 2 mom., sådant det lyder i lag
70/2010, som följer:

7 §

Uppgifter som registreras

Utöver vad som bestäms i 1 mom. får i utlänningsregistret i den mån det behövs registreras:

1) uppgifter som framgår av en i 5 § 1 eller 2 mom. avsedd ansökan eller anmälan eller av förfrågan som gjorts på grund av ansökan eller av i nämnda moment avsett hörande och som gäller ansökt tillstånd eller ärende och grunderna för ansökan, ändamålet med vistelsen i landet och resan och vistelsens och resans längd samt resrutten, tidpunkten och platsen för inresa och utresa samt uppgifter

om arbetsgivare och arbete, huruvida arbetsgivaren har uppfyllt sin skattebetalningsskyldighet och uppgifter om betalningsarrangemang i fråga om skatter samt uppgifter enligt 72 § i utlänningslagen som ska fogas till ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare,

2) uppgifter om behandlingen av ärenden som avses i 5 § 1 och 2 mom., om utredningar som gäller dem, om utlåtanden, avgörandet av ärenden och motiveringen till beslut, om att ärenden förfallit samt om ändringssökande,

3) person- och kontaktuppgifter för familjemedlemmar, personer som bor i samma hushåll samt mottagare enligt 5 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

L a g**om ändring av 4 § i aravabegränsningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i aravabegränsningslagen (1190/1993) 4 § som följer:

4 §

Bostadsbruk och hyresgäster

En bostadslägenhet som avses i denna lag ska användas som hyresbostad.

En bostadslägenhet får användas för boende också utan ett sådant hyresavtal som avses i lagen om hyra av bostadslägenhet (481/1995) när det gäller personer som behöver särskild vård och omsorg.

Till hyresgäst kan väljas en finsk medborgare jämte hushåll. I denna lag jämställs med finsk medborgare en person

1) vars uppehållsrätt har registrerats enligt vad som anges i 10 kap. i utlänningslagen (301/2004) eller som har beviljats ett uppehållskort,

2) som har beviljats ett i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd som berättigar till vistelse i minst ett år,

3) som har beviljats uppehållstillstånd på grund av studier.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

L a g**om ändring av 11 § i lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 11 § i lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån (604/2001),
sådan den lyder i lag 84/2003, ett nytt 3 mom. som följer:

11 §

Bostadsbruk och hyresgäster

Till hyresgäst kan väljas en finsk medborgare jämte hushåll. I denna lag jämställs med finsk medborgare en person

1) vars uppehållsrätt har registrerats enligt vad som anges i 10 kap. i utlänningslagen (301/2004) eller som har beviljats ett uppehållskort,

2) som har beviljats ett i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd som berättigar till vistelse i minst ett år,

3) som har beviljats uppehållstillstånd på grund av studier.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

L a g**om ändring av 14 § i folkhälsolagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkhälsolagen (66/1972) 14 §, sådan den lyder i lagarna 1327/2010 och 1343/2011,
som följer:

14 §

Med invånare i en kommun avses i denna lag en person vars hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994) kommunen i fråga är. Med en persons bonings- och hemkommun avses den kommun där han eller hon är invånare. Med invånare i kommunen jämställs i denna lag också en person som vistas inom kommunens område och har rätt att arbeta enligt 78 § 1 eller 2 mom., 78 § 3 mom. 1, 2, 4, 5 eller 7 punkten eller 79 § 1 mom. 1, 2 eller 6 punkten i utlänningslagen (301/2004) och som har ett i Finland giltigt arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande eller har registrerats som arbetslös

arbetssökande efter det att ett minst sex månader långt arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande har upphört. Med invånare i kommunen jämställs i denna lag också en person som vistas inom kommunens område och som med stöd av 81 § i utlänningslagen har beviljats ett EU-blåkort enligt 3 § 26 punkten i den lagen samt en sådan persons familjemedlemmar som avses i 37 § i utlänningslagen.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .

—————

6.

L a g**om ändring av 3 § i lagen om specialiserad sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989) 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1344/2011, som följer:

3 §

Den kommun som enligt lagen om hemkommun (201/1994) är en persons hemkommun ska sörja för att personen får behövlig specialiserad sjukvård i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen. För ordnande av specialiserad sjukvård i enlighet med denna förpliktelse ska kommunen höra till en samkommun för ett sjukvårdsdistrikt. Med invånare i kommunen enligt lagen om hemkommun jämställs i denna lag också en person som vistas inom kommunens område och har rätt att arbeta enligt 78 § 1 eller 2 mom., 78 § 3 mom. 1, 2, 4, 5 eller 7 punkten eller 79 § 1 mom. 1, 2 eller 6 punkten i utlänningslagen (301/2004) och som har ett i Finland giltigt arbets-, tjänste- eller annat anställningsför-

hållande eller har registrerats som arbetslös arbetssökande efter det att ett minst sex månader långt arbets-, tjänste- eller anställningsförhållande har upphört. Med invånare i kommunen jämställs i denna lag också en person som vistas inom kommunens område och som med stöd av 81 § i utlänningslagen har beviljats ett EU-blåkort enligt 3 § 26 punkten i den lagen samt en sådan persons familjemedlemmar som avses i 37 § i utlänningslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

L a g
om ändring av barnbidragslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till barnbidragslagen (796/1992) en ny 1 a § som följer:

1 a §

Rätt till barnbidrag på grundval av arbete

Barnbidrag betalas i enlighet med denna lag även för barn som medföljer arbetstagare som avses i 3 b § i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993) och som uppfyller kravet på uppehållstillstånd enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten i den lagen. Barnbidrag betalas

dock inte om arbetstagarens rätt att arbeta grundar sig på 78 § 3 mom. 4 punkten eller 79 § i utlänningslagen (301/2004) eller om arbetstagarens tillstånd att arbeta gäller högst sex månader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

L a g**om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) 3 §, sådan den lyder i lagarna 1291/1999, 985/2004 och 1256/2006, den finska språkdräkten i 4 § 2 mom., sådant det lyder i lag 763/2008, och 9 § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 985/2004, som följer:

3 §

Val av vårdform

Stöd enligt denna lag betalas på det villkor att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare inte väljer en dagvårdsplats enligt 11 a § 1 mom. i lagen om barndagvård i Finland och att barnet faktiskt är bosatt i Finland.

Situationer där barnet inte vistas i Finland men där man för barnets del, med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, har rätt till vårdpenning och vårdtillägg enligt stödet för hemvård av barn i enlighet med denna lag jämföras med den situationen att barnet faktiskt är bosatt i Finland.

Rätt till vårdpenning och vårdtillägg har man också för ett barn vars förälder eller vårdnadshavare har rätt att arbeta enligt 78 § 1 eller 2 mom. eller 78 § 3 mom. 1, 2, 5 eller 7 punkten i utlänningslagen (301/2004). Han eller hon ska dessutom ha i Finland giltigt arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande och tillstånd att arbeta i Finland minst sex månader. Rätt till vårdpenning och vårdtillägg har man också för ett barn vars förälder eller vårdnadshavare har registrerats som arbetslös arbetssökande efter det att ett

minst sex månader långt arbetsförhållande har upphört.

Rätt till stöd för hemvård av barn föreligger dock endast, om barnet inte har fyllt tre år eller om det hör till samma familj som ett annat barn som är under tre år, som berättigar till vårdpenning och som vårdas på samma sätt.

Oberoende av 3 mom. har adoptivföräldrar rätt till stöd för hemvård av barn tills det har gått två år från början av den föräldrapenningsperiod som föreskrivs i 9 kap. 12 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) den första betalningsdagen medräknad. En adoptivförälders ovan nämnda rätt till stöd för hemvård av barn gäller emellertid inte en adoptionsökande som avses i 8 § 2 mom. i adoptionslagen (22/2012). Ett villkor för stödet vid adoption enligt 39 § 1 punkten i adoptionslagen är att adoptionssökanden har beviljats ett i nämnda lagrum avsett tillstånd. Enligt 44 § i adoptionslagen beviljas adoptionstillstånd av adoptionsnämnden på ansökan av adoptionsökanden.

Om barnet inte deltar i förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) anses såsom val av dagvårdsplats som ordnas av kommunen enligt 1 mom. inte det att barnet under ett verksamhetsår omedelbart innan det såsom läroplik-

tigt inleder den grundläggande utbildningen deltar i halvdagsvård som kommunen ordnar.

enligt 3 § 2 och 3 mom., för vilka staten betalar ersättning till Folkpensionsanstalten.

9 §

Finansiering

Den ersättning för kostnaderna som staten ska betala enligt 1 mom. bestäms varje månad på grundval av de stöd som ska betalas till dem som är berättigade till stöd enligt 3 § 2 och 3 mom.

Kommunen betalar ersättning till Folkpensionsanstalten för de kostnader som föranleds av stöd som har betalats enligt denna lag, med undantag av kostnader för stöd som betalats

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 26 september 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Försvarsminister *Carl Haglund*

1.

L a g**om ändring av utlänningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i utlänningslagen (301/2004) mellanrubriken före 79 § samt 81 c och 81 d §, av dem 81 c och 81 d § sådana de lyder i lag 1338/2011
ändras 3 § 6 och 7 punkten, mellanrubriken före 70 §, 72—81, 81 a och 81 b §, mellanrubriken före 82 §, 83—86, 186, 187, 191 och 194 §,
 av dem 73 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 449/2012, 79 § sådan den lyder i lagarna 34/2006, 380/2006, 358/2007, 449/2012 och (668/2013), 80 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 34/2006 och 323/2009, 81 § sådan den lyder i lag 549/2010, 81 a § sådan den lyder i lag 34/2006, 81 b sådan den lyder i lag 1338/2011, 83 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 619/2006 och 973/2007, 84 § sådan den lyder i lagarna 1426/2009 och 886/2011, 85 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 973/2007, 86 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 49/2006 samt 191 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 619/2006 och 266/2011, samt
fogas till 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 619/2006, 358/2007, 323/2009, 631/2011, 1338/2011 och (668/2013) nya 6 a- och 6 b-punkter, till lagen nya mellanrubriker före 78 och 81 §, till lagen en ny 82 § i stället för den 82 § som upphävts genom lag 631/2011, samt till lagen 86 a och 86 b §, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *uppehållstillstånd för arbetstagare* ett sådant tillstånd att vistas i Finland eller på ett finländskt fartyg som krävs av utlänningar som ämnar utföra sådant förvärvsarbete som de inte har rätt att utföra med stöd av något annat uppehållstillstånd eller utan uppehållstillstånd,

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) **uppehållstillstånd för arbetstagare** ett *uppehållstillstånd för förvärvsarbete som beviljas utlänningar genom ett förfarande i två steg där arbets- och näringsbyrån fattar ett delbeslut i saken före Migrationsverkets eller polisinsrättningens beslut,*

6 a) **annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete** ett uppehållstillstånd för förvärvsarbete som beviljas utlänningar utan föregående delbeslut av arbets- och näringsbyrån,

6 b) **rätt att arbeta** rätt enligt denna lag för utlänningar att utföra förvärvsarbete i Finland med stöd av uppehållstillstånd, uppehållsrätt enligt 10 kap., visum eller visumfrihet eller på någon annan i denna lag före-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7) *uppehållstillstånd för näringsidkare* ett sådant tillstånd att vistas i Finland som krävs av utlänningar som ämnar idka näring,

skrivet grund,
7) **uppehållstillstånd för näringsidkare** ett *uppehållstillstånd för utlänningar som har för avsikt att idka näring och som beviljas genom ett förfarande i två steg där närings-, trafik- och miljöcentralen fattar ett delbeslut i saken före Migrationsverkets eller polisinsrättningens beslut.*

5 kap

5 kap

Arbete**Arbete**

Bestämmelser om uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare

Uppehållstillstånd för arbetstagare, uppehållstillstånd för näringsidkare och annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete

70 §

70 §

73 §

72 §

*Arbetsgivarens skyldigheter***Ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare och bilagor till den**

Till en arbetstagares ansökan om uppehållstillstånd ska arbetsgivaren föga

Bestämmelser om ansökan om uppehållstillstånd finns i 60 §. Till en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare ska arbetsgivaren föga

1) sådan information om de centrala villkoren i arbetet som avses i 2 kap. 4 § i arbetsavtalslagen,

1) sådan information om de centrala villkoren i arbetet som avses i 2 kap. 4 § i arbetsavtalslagen (55/2001),

2) en försäkran om att villkoren stämmer överens med gällande bestämmelser och kollektivavtalet i fråga eller, om det inte finns något kollektivavtal som ska tillämpas, svarar mot den praxis som gäller arbetstagare som är verksamma i motsvarande uppgifter på arbetsmarknaden, samt

2) en försäkran om att villkoren stämmer överens med gällande bestämmelser och kollektivavtalet i fråga eller, om det inte finns något kollektivavtal som ska tillämpas, svarar mot den praxis som gäller arbetstagare som är verksamma i motsvarande uppgifter på arbetsmarknaden,

3) om arbets- och näringsbyrån kräver det, en utredning om att arbetsgivaren har uppfyllt och i fortsättningen förmår uppfylla sina förpliktelser som arbetsgivare.

3) om arbets- och näringsbyrån kräver det, en utredning om att arbetsgivaren har uppfyllt och i fortsättningen förmår uppfylla sina förpliktelser som arbetsgivare.

Arbetsgivaren skall försäkra sig om att utlänningar som anställs eller är anställda har ett sådant uppehållstillstånd för arbetstagare som krävs eller att de inte behöver något uppehållstillstånd.

En arbetsgivare som anställer en icke-unionsmedborgare, en därmed jämförbar person eller en familjemedlem till någon av dessa ska utan dröjsmål lämna arbets- och

näringsbyrån den information som avses i 1 mom. samt för förtroendemannen, den förtroendevalda och arbetarskyddsfullmäktigen på arbetsplatsen uppge utlänningens namn samt det kollektivavtal som ska tillämpas.

Arbetsgivaren skall på arbetsplatsen förvara uppgifter om anställda utläningar och om grunderna för deras rätt att arbeta så att arbetarskyddsmyndigheten vid behov kan granska uppgifterna utan svårigheter. Arbetsgivaren skall förvara uppgifterna fyra år efter det att utlänningens anställningsförhållande upphört.

72 §

Innehållet i prövningen av uppehållstillstånd för arbetstagare och uppehållstillstånd för näringsidkare

Beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare baserar sig på prövning där det gäller att

1) utreda möjligheten att inom en rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete, och att

3) säkerställa att uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas endast personer som uppfyller villkoren, om det för arbetet krävs särskild kompetens eller ett godkänt hälsotillstånd.

När beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare prövas skall de riktlinjer som avses i 71 § beaktas.

Beviljandet av uppehållstillstånd för näringsidkare baserar sig på prövning, där det skall säkerställas att det finns förutsättningar för lönsam näringsverksamhet.

När beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare eller uppehållstillstånd för näringsidkare prövas, gäller det att försäkra sig om att utlänningens försörjning är tryggad genom förvärsarbete eller näringsverksamhet eller på något annat sätt.

73 §

Arbets- och näringsbyråns delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare

Beviljandet av uppehållstillstånd för arbetstagare baserar sig på *en* prövning där *man* ska säkerställa att den information och den försäkran arbetsgivaren fogat till ansökan stämmer överens med vad som föreskrivs i 72 § och

1) utreda möjligheten att inom en rimlig tid få sådan arbetskraft som lämpar sig för det aktuella arbetet och som står till förfogande på arbetsmarknaden,

2) se till att beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare inte hindrar en person som avses i 1 punkten att få arbete,

3) säkerställa att uppehållstillstånd för arbetstagare beviljas endast personer som uppfyller villkoren, om det för arbetet krävs särskild kompetens eller ett godkänt hälsotillstånd.

När beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare prövas *ska* de riktlinjer som avses i 71 § beaktas.

Utlänningens försörjning ska vara tryggad genom inkomster från förvärsarbete under den tid som uppehållstillståndet gäller.

75 §

Beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare när det gäller personer som befinner sig utomlands

För att uppehållstillstånd för arbetstagare skall kunna beviljas förutsätts det att

1) prövningen enligt 72 § har verkställts och att villkoren i paragrafen uppfylls samt att villkoren enligt 73 § 1 mom. vilka gäller arbetsgivarens utredningar och givande av försäkring uppfylls, och att

2) de i 36 § föreskrivna allmänna villkoren för beviljande av uppehållstillstånd uppfylls och att utlänningsen inte har meddelats inreseförbud.

77 §

Branschvisa uppehållstillstånd för arbetstagare

Uppehållstillstånd för arbetstagare berättigar till att arbeta inom en bransch eller flera. Av särskilda skäl kan uppehållstillstånd för arbetstagare begränsas till arbete i anställning hos en viss arbetsgivare.

78 §

Förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare

På skriftlig ansökan av arbetsgivaren eller uppdragsgivaren ger Arbetskraftsbyrån ett skriftligt förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare i det ärende som ansökan avser. Arbetskraftsbyrån skall ge förhandsbeskedet utan dröjsmål. När uppehållstillstånd för arbetstagare söks skall Arbetskraftsbyrån på arbetsgivarens yrkande iakttä förhandsbeskedet under den tid som nämns i förhandsbeskedet.

74 §

Branschvisa och arbetsgivarvisa uppehållstillstånd för arbetstagare

Uppehållstillstånd för arbetstagare berättigar till anställning inom en bransch eller flera.

Av särskilda skäl kan uppehållstillstånd för arbetstagare begränsas till arbete i anställning inom en bransch eller flera hos en viss arbetsgivare.

75 §

Förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare

På skriftlig ansökan av arbetsgivaren eller uppdragsgivaren ger Arbets- och näringsbyrån ett skriftligt förhandsbesked om förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare i det ärende som ansökan avser. Arbets- och näringsbyrån ska ge förhandsbeskedet utan dröjsmål. När uppehållstillstånd för arbetstagare söks ska Arbets- och näringsbyrån på arbetsgivarens yrkande iakttä förhandsbeskedet under den tid som nämns i förhandsbeskedet.

76 §

Beviljande av uppehållstillstånd för näringsidkare när det gäller personer som befinner sig utomlands

För att uppehållstillstånd för näringsidkare skall kunna beviljas förutsätts det att

- 1) prövningen enligt 72 § har verkställts och att villkoren i paragrafen uppfylls, och att
- 2) *de i 36 § föreskrivna allmänna villkoren för beviljande av uppehållstillstånd uppfylls och att utlänningen inte har meddelats inreseförbud.*

Arbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare

79 §

Obegränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare

Rätt att förvärvsarbete har en utlänning som har beviljats permanent uppehållstillstånd, EG-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta eller kontinuerligt uppehållstillstånd på grundval av annat än arbete eller yrkesutövning.

Rätt att förvärvsarbete har en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd på grund av familjeband.

Rätt att förvärvsarbete har en utlänning som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd eller annan humanitär invandring.

En utlänning som har avlagt examen i Finland har rätt att förvärvsarbete utan prövning enligt 72 § 1 mom., om han eller hon har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 45 § 1 mom. 1 punkten eller 47 § 1 mom. 2 punkten.

Rätt att förvärvsarbete har en utlänning som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd med stöd av 52 a eller 52 d §.

Rätt att förvärvsarbete har en utlänning som har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd och som

- 1) sköter ledningsuppgifter på högsta nivå

76 §

Närings-, trafik- och miljöcentralens delbeslut på ansökan om uppehållstillstånd för näringsidkare

Beviljandet av uppehållstillstånd för näringsidkare baserar sig på en prövning där man ska säkerställa att näringsverksamheten har förutsättningar att vara lönsam.

Utlänningens försörjning ska vara tryggad genom förvärvsarbete, näringsverksamhet eller på något annat sätt under den tid som uppehållstillståndet gäller.

(upphävs)

77 §

Annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete

Annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete beviljas en utlänning som

1) sköter ledningsuppgifter på högsta nivå eller mellannivå i ett företag eller utför sakkunniguppdrag som kräver specialkompetens,

2) är idrottare, tränare eller idrottsdomare om verksamheten är yrkesmässig,

3) är *anställd hos* ett religiöst eller ideologiskt samfund,

4) yrkesmässigt verkar inom vetenskap, kultur eller konst med undantag av restaurangmusiker,

5) arbetar i en internationell organisation eller *utför* uppgifter som hänför sig till *melanstatligt officiellt samarbete*.

6) är yrkesmässigt verksam inom masskommunikation, *om inte hans eller hennes arbets- eller uppdragsgivare har verksamhetsställe i Finland,*

7) undersöker marknaden, förbereder ett företags etablering i Finland, förhandlar om beställningar, skaffar beställningar eller övervakar hur beställningar verkställs eller sköter andra motsvarande uppgifter, *om inte hans eller hennes arbets- eller uppdragsgivare*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

eller mellannivå i ett företag eller utför sakkunniguppdrag som kräver specialkompetens,

2) är idrottare, tränare eller idrottsdomare, om verksamheten är yrkesmässig,

3) arbetar för ett religiöst eller ideologiskt samfund,

4) yrkesmässigt verkar inom området för vetenskap, kultur eller konst med undantag av restaurangmusiker, eller som

5) arbetar i en internationell organisation eller sköter uppgifter som hänför sig till officiellt mellanstatligt arbete.

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning vars arbets- eller uppdragsgivare inte har något verksamhetsställe i Finland, om han eller hon

1) är yrkesmässigt verksam inom masskommunikationsområdet, eller

2) undersöker marknaden, förbereder ett företags etablering i Finland, förhandlar om eller skaffar beställningar eller övervakar hur beställningar verkställs eller sköter andra motsvarande uppgifter.

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning som av utrikesministeriet beviljats uppehållstillstånd för att utföra bygg-, reparations- och underhållsarbete vid en beskickning.

Sådan rätt att arbeta som baserar sig på denna paragraf skall med undantag av uppehållstillstånd enligt 7 mom. antecknas i utlänningens uppehållstillstånd.

re har verksamhetsställe i Finland,

8) har avlagt examen i Finland och det huvudsakliga syftet med vistelsen i landet är att arbeta,

9) utifrån en inbjudan eller ett avtal arbetar som gästande lärare, föreläsare, utbildare, konsult eller forskare om arbetet pågår högst ett år,

10) utför ett arbete som ingår i ett leveransavtal om enskilda maskiner, anordningar, produktionslinjer eller expertsystem som importerats till Finland eller som ska exporteras till utlandet, om arbetet pågår högst sex månader,

11) utför arbete eller arbetspraktik som ingår i ett mellanstatligt avtal eller medborgarorganisationers utbytesprogram, om arbetet eller praktiken pågår högst 18 månader, eller som sker i form av förflyttning för högst ett år inom företaget av en utlänning som avlagt högskoleexamen, eller

12) är 18—30 år gammal och utför arbetspraktik när han eller hon studerar finska eller svenska vid en utländsk högskola eller när praktikbranschen motsvarar utlänningens studier eller examen, om arbetspraktiken pågår högst 18 månader.

Om arbetet överskrider tidsgränserna enligt 1 mom. 9—12 punkten ska utlänningen ansöka om uppehållstillstånd för arbetstagare.

Utlänningens försörjning ska vara tryggad genom inkomster från förvärvsarbete under den tid som uppehållstillståndet gäller.

(ny)

Rätt att arbeta

80 §

78 §

Begränsat arbete med stöd av annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare

Rätt att arbeta med stöd av uppehållstillstånd

Rätt att förvärvsarbeta har en utlänning som beviljats uppehållstillstånd

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbetstagare har rätt att arbeta med iakttagande av de begränsningar som anges i 74 §.

1) för studier, om arbetet är arbetspraktik som ingår i examen eller är ett slutarbete som ingår i studierna och som utförs i form av förvärvsarbete eller om mängden av arbete utjämnas till i genomsnitt 25 timmar per vecka under den tid då egentlig undervisning ordnas vid läroanstalten eller om heltidsarbe-

En utlänning som har beviljats annat uppehållstillstånd för förvärvsarbete har rätt att arbeta enligt kriterierna för tillståndet. Också den som har beviljats uppehållstillståndet enligt andra kriterier har rätt att utföra arbete som avses i 77 § 1 mom. 1—5

tet infaller under en tid då egentlig undervisning inte ordnas vid läroanstalten,

2) för att på basis av kallelse eller avtal arbeta som gästlande lärare, föreläsare, utbildare, konsult eller forskare, om arbetet pågår högst ett år,

3) för utförande av arbete som ingår i ett leveransavtal om enskilda maskiner, anordningar, produktionslinjer eller expertsystem som importerats till Finland eller som skall exporteras till utlandet, om arbetet pågår högst sex månader,

4) för arbete eller arbetspraktik som ingår i ett mellanstatligt avtal eller medborgarorganisationers utbytesprogram, om arbetet eller praktiken pågår högst 18 månader, eller som sker i form av förflyttning för högst ett år inom företaget av en utlänning som avlagt högskoleexamen,

5) för arbetspraktik av en 18–30-årig utlänning, när utlänningen studerar svenska eller finska vid en utländsk högskola eller när praktikbranschen motsvarar utlänningens studier eller examen, om arbetspraktiken pågår högst 18 månader, eller

6) med stöd av 51 § på grund av hinder för avlägsnande ur landet.

Sådan rätt att arbeta som baserar sig på denna paragraf ska antecknas i samband med utlänningens uppehållstillstånd. Om arbetet överskrider tidsgränserna enligt 1 mom. 1–5 punkten, ska utlänningen ha uppehållstillstånd för arbetstagare.

81 §

Arbete utan uppehållstillstånd

Rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd har en utlänning som

1) med stöd av inbjudan eller avtal kommer som tolk, lärare, sakkunnig eller idrottsdomare för högst tre månader,

2) med stöd av inbjudan eller avtal kommer som yrkeskonstnär eller idrottare för högst tre månader, inbegripet biträdande personal, ser-

punkten.

Rätt att arbeta har dessutom en utlänning

1) som har beviljats permanent uppehållstillstånd, EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare enligt 56 a § eller kontinuerligt uppehållstillstånd på annan grund än arbete eller yrkesutövning,

2) som har beviljats uppehållstillstånd på grund av familjeband,

3) som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd eller annan humanitär invandring,

4) vars uppehållstillstånd är beviljat för studier, om

a) arbetet är arbetspraktik som ingår i examen eller ett slutarbete som ingår i studierna och utförs i form av förvärvsarbete,

b) mängden av arbete utjämnas till i genomsnitt 25 timmar per vecka under den tid då egentlig undervisning ordnas vid läroanstalten, eller

c) heltidsarbetet infaller under en tid då egentlig undervisning inte ordnas vid läroanstalten,

5) som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd med stöd av 52 a eller 52 d §,

6) vars uppehållstillstånd är beviljat med stöd av 51 § på grund av hinder för avlägsnande ur landet.

7) som utrikesministeriet har beviljat uppehållstillstånd för utförande av bygg-, reparations- eller underhållsarbete vid beskickningar.

Sådan rätt att arbeta som baserar sig på denna paragraf ska, *med undantag av sådant uppehållstillstånd som avses i 3 mom. 7 punkten*, antecknas i *anslutning till* utlänningens uppehållstillstånd.

79 §

Rätt att arbeta utan uppehållstillstånd

Rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd har en utlänning som

1) *utifrån en* inbjudan eller ett avtal kommer som tolk, lärare, sakkunnig eller idrottsdomare för högst tre månader,

2) *utifrån en* inbjudan eller ett avtal kommer som yrkeskonstnär eller idrottare för högst tre månader, inbegripet biträdande per-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

vicepersonal och träningspersonal,

3) arbetar som sjöman antingen på ett fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen eller, efter att ha anställts någon annanstans än i Finland, på ett fartyg som huvudsakligen går i trafik mellan utländska hamnar,

4) kommer för att plocka eller skörda bär, frukter, specialväxter, rotfrukter och grönsaker eller för arbete i anslutning till pälsfarming i högst tre månader,

5) är ordinarie arbetstagare hos ett företag som driver verksamhet i en annan stat inom Europeiska unionen eller i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som kommer för att utföra tillfälligt leverans- eller underleveransarbete som omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster, om han eller hon i nämnda stat har tillstånd som berättigar till vistelse och arbete och som är i kraft efter det att arbetet i Finland har upphört, eller som

6) kommer till Finland för högst tre månader som forskare med stöd av ett mottagningsavtal enligt forskardirektivet som ingåtts i en annan medlemsstat för genomförande av ett sådant forskningsprojekt som avses i det direktivet.

Efter att ha sökt internationellt skydd har en utlänning rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd då han eller hon

1) har ett sådant dokument som avses i 11 § 1 mom. 1 punkten och har vistats i landet i tre månader, eller

2) har vistats i landet i sex månader.

När arbetsgivaren eller uppdragsgivaren inte har något verksamhetsställe i Finland, har en utlänning rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd

1) som demonstratör eller filmarbetare i högst tre månader,

2) som en person som hör till personalen på ett motorfordon i utländsk ägo eller besittning, när utlänningen framför ett fordon med vilket en gränsöverskridande transport förs till bestämmelseorten eller hämtas från utgångsorten eller när trafikeringen i Finland hänför sig till regelbunden reguljär trafik mellan orter av vilka åtminstone en är belägen utomlands och utlänningen inte är bosatt i Finland, eller

3) som reseledare för en sällskapsresa från utlandet till Finland.

sonal, servicepersonal och träningspersonal,

3) arbetar som sjöman antingen på ett fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen eller, efter att ha anställts någon annanstans än i Finland, på ett fartyg som huvudsakligen går i trafik mellan utländska hamnar,

4) kommer för att plocka eller skörda bär, frukter, specialväxter, rotfrukter eller grönsaker eller för arbete i anslutning till pälsfarming i högst tre månader,

5) är ordinarie arbetstagare hos ett företag som driver verksamhet i en annan stat inom Europeiska unionen eller i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som kommer för att utföra tillfälligt leverans- eller underleveransarbete som omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster, om han eller hon i nämnda stat har tillstånd som berättigar till vistelse och arbete och som är i kraft efter det att arbetet i Finland har upphört,

6) kommer till Finland för högst tre månader som forskare med stöd av ett mottagningsavtal enligt forskardirektivet som ingåtts i en annan medlemsstat i Europeiska unionen för genomförande av ett sådant vetenskapligt forskningsprojekt som avses i direktivet.

Efter att ha sökt internationellt skydd har en utlänning rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd

1) *då han eller hon* har ett sådant dokument som avses i 11 § 1 mom. 1 punkten och har vistats i landet i tre månader,

2) *då han eller hon* har vistats i landet i sex månader.

När arbetsgivaren eller uppdragsgivaren inte har något verksamhetsställe i Finland har en utlänning rätt att förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd

1) som demonstratör eller filmarbetare i högst tre månader,

2) som *medlem av personalen* på ett motorfordon i utländsk ägo eller besittning, när utlänningen framför ett fordon med vilket en gränsöverskridande transport förs till bestämmelseorten eller *avhämtas* från utgångsorten eller när trafikeringen i Finland hänför sig till regelbunden *reguljärtrafik* mellan orter av vilka åtminstone en är belägen utomlands och utlänningen inte är bosatt i Finland,

3) som reseledare för en sällskapsresa från

Om en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare som gäller samma bransch eller en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd för näringsidkare har gjorts medan det tidigare uppehållstillståndet gällde, får utlänningen fortsätta arbeta tills ansökan har avgjorts.

utlandet till Finland.

81 a §

Rätt för en utlänning som avlagt examen i Finland att fortsätta och börja arbeta

Har en utlänning anhållit om fortsatt uppehållstillstånd för arbete eller sökande av arbete medan ett uppehållstillstånd för studier beviljat med stöd av 45 § 1 mom. 3 punkten varit gällande, får han eller hon fortsätta arbeta eller börja ett nytt arbete med stöd av det tidigare uppehållstillståndet.

Har en utlänning anhållit om fortsatt uppehållstillstånd för arbete medan ett uppehållstillstånd beviljat med stöd av 54 § 4 mom. varit gällande, får utlänningen börja arbeta när han eller hon har hittat ett arbete.

Får en utlänning avslag på sin ansökan enligt 1 eller 2 mom. får han eller hon inte fortsätta arbeta, även om ändring har sökts i beslutet genom besvär.

80 §

Hur länge rätten att arbeta gäller

Har en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd för arbetstagare som avser samma arbetsgivare eller samma bransch gjorts medan det tidigare uppehållstillståndet varit gällande, får utlänningen fortsätta arbeta i enlighet med det tidigare tillståndet tills uppehållstillstånd har beviljats enligt den nya ansökan eller tills ett avslagsbeslut vunnit laga kraft. I annat fall upphör rätten att arbeta med stöd av det tidigare tillståndet när tillståndets giltighetstid går ut. Rätten att arbeta med stöd av ett nytt uppehållstillstånd börjar gälla när tillståndet har beviljats.

Om en utlännings rätt att arbeta grundar sig på något annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd för arbetstagare och ansökan om fortsatt uppehållstillstånd har gjorts medan det tidigare uppehållstillståndet varit gällande fortsätter rätten att arbeta i enlighet med det tidigare tillståndet tills uppehållstillstånd har beviljats enligt den nya ansökan eller tills ett avslagsbeslut vunnit laga kraft.

Om en utlänning har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 77 § 1 mom. 9–12 punkten upphör rätten att arbeta när tillståndets giltighetstid går ut.

Har i ett sådant fall som avses i 54 § 4 mom. eller 77 § 1 mom. 8 punkten ansökan om fortsatt uppehållstillstånd för arbete eller sökande av arbete gjorts medan ett uppehållstillstånd för studier beviljat med stöd av 45 § 1 mom. 3 punkten varit gällande, får utlänningen fortsätta med det arbete han eller hon utfört enligt det tidigare tillståndet eller börja ett nytt arbete.

Har en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd för arbete gjorts medan ett tidigare uppehållstillstånd beviljat med stöd av 54 § 4 mom. varit gällande, får utlänningen börja

arbeta när han eller hon har hittat ett arbete.

Om en utlänning får avslag på en sådan ansökan om fortsatt uppehållstillstånd som avses i 4 eller 5 mom. får han eller hon inte fortsätta arbeta även om ändring i beslutet söks genom besvär.

Om en utlännings rätt att arbeta grundar sig på visum eller visumfrihet gäller rätten högst den tid som anges i 79 §. Tiden för rätten att arbeta förlängs inte av att en ansökan om uppehållstillstånd görs medan visumet eller visumfriheten är gällande. Rätten att arbeta upphör oberoende av vad som föreskrivs i 79 § när ett beslut om avvisning av personen i fråga blir verkställbart.

Om rätten att arbeta grundar sig på uppehållstillstånd och personen i fråga utvisas, upphör rätten att arbeta när beslutet om utvisning blir verkställbart.

(ny)

81 b §

Beviljande av EU-blåkort

EU-blåkort beviljas tredjelandsmedborgare som företer ett arbetsavtal eller ett bindande arbetserbjudande som gäller en högkvalificerad anställning på minst ett år, om de allmänna villkoren för beviljande av uppehållstillstånd är uppfyllda. Dessutom förutsätts att lönen enligt arbetsavtalet eller det bindande arbetserbjudandet ska vara minst 1,5 gånger högre än den genomsnittliga bruttolönen för löntagare.

Vid beviljande av EU-blåkort tillämpas bestämmelserna i 5 kap. om beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare med undantag för den prövning som avses i 72 § 1 mom. 1 och 2 punkten.

(se nedan 81 c §)

EU-blåkort

81 §

Beviljande av EU-blåkort

EU-blåkort beviljas tredjelandsmedborgare som visar upp ett arbetsavtal eller ett bindande arbetserbjudande som gäller en högkvalificerad anställning på minst ett år, om de allmänna villkoren för beviljande av uppehållstillstånd är uppfyllda. Dessutom förutsätts att lönen enligt arbetsavtalet eller det bindande arbetserbjudandet ska vara minst 1,5 gånger högre än den genomsnittliga bruttolönen för löntagare.

Vid beviljande av EU-blåkort tillämpas bestämmelserna i 5 kap. om beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare med undantag för den prövning som avses i 73 § 1 mom. 1 och 2 punkten.

81 a §

Beslut om ansökningar om EU-blåkort

Beslut som gäller EU-blåkort ska delges sökanden senast 90 dagar efter att ansökan lämnades in. Den tid som går åt för att komplettera en ansökan räknas inte in i behand-

81 c §

Beslut om ansökningar om EU-blåkort

Beslut som gäller EU-blåkort ska delges sökanden senast 90 dagar efter att ansökan lämnades in. Den tid som går åt för att komplettera en ansökan räknas inte in i behandlingstiden.

(se nedan 81 d §)

81 d §

Återkomst till och vistelse i Finland för innehavare av EU-blåkort och deras familjemedlemmar som flyttat till en annan medlemsstat

Om en annan medlemsstat inte beviljar EU-blåkort till en person som har ett EU-blåkort som beviljats av Finland, får personen och hans eller hennes familjemedlemmar efter att ha fått det negativa beslutet återvända till Finland och vistas i landet i tre månader, även om det EU-blåkort som Finland beviljat inte längre är i kraft

lingstiden

(upphävs)

81 b §

Återkomst till och vistelse i Finland för innehavare av EU-blåkort och deras familjemedlemmar som flyttat till en annan medlemsstat

Om en annan medlemsstat i *Europeiska unionen* inte beviljar EU-blåkort till en person som har ett EU-blåkort som beviljats av Finland, får personen och hans eller hennes familjemedlemmar efter att ha fått det negativa beslutet återvända till Finland och vistas i landet i tre månader, även om det EU-blåkort som Finland beviljat inte längre är i kraft.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*Förfarande och behöriga myndigheter**Förfarande och myndigheter*

82 §

82 §

har upphävts genom L 10.6.2011/631.

Beslut om ansökan som gjorts på grund av arbete

Den behöriga myndigheten ska fatta beslut om en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare eller någon annan ansökan om uppehållstillstånd för förvärvsarbete inom fyra månader efter att myndigheten har mottagit den vederbörligen ifyllda ansökan och bilagorna till den. Om ansökan lämnas in elektroniskt räknas behandlingstiden från det att personen i fråga personligen infinner sig hos myndigheten för att lämna de biometriska kännetecken som anges i 60 d § och visa upp bilagorna till ansökan i original.

Det är möjligt att förlänga den behandlingstid som anges i 1 mom. under exceptionella förhållanden där prövningen av ansökan är komplicerad. Om den behöriga myndigheten blir tvungen att begära eller skaffa ytterligare utredningar i ärendet upphör behandlingstiden att löpa till dess att de begärda utredningarna har mottagits.

83 §

83 §

*Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare**Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare*

Arbetskraftsbyrån avgör de förutsättningar för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare som anges i 75 § 1 punkten. Arbetskraftsbyrån avgör om arbetet är tillfälligt eller fortgående.

Efter arbetskraftsbyråns positiva beslut enligt 1 mom. beviljar Migrationsverket utlännningen ett första uppehållstillstånd för arbetstagare, om inte något annat följer av 75 § 2 punkten och om utlännningen, när ansökan lämnas in, inte har något annat gällande uppehållstillstånd. Migrationsverket avgör om 49 § 1 mom. 3 punkten är tillämplig.

Om utlännningen har ett gällande uppehållstillstånd när ansökan lämnas in och något annat inte följer av 75 § 2 punkten, beviljar polisinskrivningen i häradet efter arbetskraftsbyråns positiva beslut enligt 1 mom. ett nytt up-

Arbets- och näringsbyrån avgör förutsättningarna enligt 73 § för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare. Arbets- och näringsbyrån avgör om arbetet är tillfälligt eller fortgående.

Efter att arbets- och näringsbyrån fattat ett positivt delbeslut enligt 1 mom. beviljar Migrationsverket utlännningen uppehållstillstånd för arbetstagare, om inte något annat följer av 36 § och om utlännningen när ansökan lämnas in inte har något annat gällande uppehållstillstånd. Migrationsverket avgör när det är ogrundat enligt 49 § 1 mom. 3 punkten att vägra uppehållstillstånd.

Om utlännningen har ett gällande uppehållstillstånd när ansökan lämnas in och något annat inte följer av 36 §, beviljar polisinskrivningen efter att arbets- och näringsbyrån fat-

pehållstillstånd för arbetstagare. Om ansökan gäller samma bransch, verkställer arbetskraftsbyrån dock inte sådan prövning som avses i 72 § 1 mom.

tat ett positivt delbeslut enligt 1 mom. honom eller henne uppehållstillstånd för arbetstagare. Om ansökan gäller samma bransch *som det uppehållstillstånd för arbetstagare som var gällande när ansökan gjordes*, verkställer arbets- och näringsbyrån inte någon sådan prövning som avses i 73 § 1 mom.

84 §

Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för näringsidkare

Närings-, trafik- och miljöcentralen avgör om de förutsättningar för beviljande av uppehållstillstånd för näringsidkare som anges i 76 § 1 punkten uppfylls. Närings-, trafik- och miljöcentralen avgör om näringsidkandet är tillfälligt eller fortgående.

Efter ett positivt beslut enligt 1 mom. av närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar Migrationsverket utlänningen *ett första* uppehållstillstånd för näringsidkare, om inte något annat följer av 76 § 2 punkten och om utlänningen, när ansökan lämnas in, inte har något annat gällande uppehållstillstånd. Migrationsverket avgör om 49 § 1 mom. 3 punkten är tillämplig.

Om utlänningen har ett gällande uppehållstillstånd när ansökan lämnas in och något annat inte följer av 76 § 2 punkten, beviljar polisinrättningen i häradet efter ett positivt beslut enligt 1 mom. av närings-, trafik- och miljöcentralen *ett nytt* uppehållstillstånd för näringsidkare.

85 §

Arbetskraftsbyråns övriga behörighet

Arbetskraftsbyrån beslutar om förvägrande av uppehållstillstånd för arbetstagare på de grunder som anges i 187 §.

Arbetskraftsbyrån ger förhandsbesked enligt 78 § om arbetsmarknadsvillkoren för beviljande av uppehållstillstånd för arbetstagare.

Behöriga för uppgifter som föreskrivs med stöd av denna lag är Arbetskraftsbyråerna i de kommuner som är mest betydande med tanke

84 §

Behörighet att bevilja uppehållstillstånd för näringsidkare

Närings-, trafik- och miljöcentralen avgör om de förutsättningar för beviljande av uppehållstillstånd för näringsidkare som anges i 76 § uppfylls. Närings-, trafik- och miljöcentralen avgör om näringsidkandet är tillfälligt eller fortgående.

Efter *att närings-, trafik och miljöcentralen fattat ett positivt delbeslut* enligt 1 mom. beviljar Migrationsverket utlänningen uppehållstillstånd för näringsidkare, om inte något annat följer av 36 § och om utlänningen när ansökan lämnas in inte har något annat gällande uppehållstillstånd. Migrationsverket avgör *när det är ogrundat enligt 49 § 1 mom. 3 punkten att vägra uppehållstillstånd.*

Om utlänningen har ett gällande uppehållstillstånd när ansökan lämnas in och något annat inte följer av 36 §, beviljar polisinrättningen efter *att närings-, trafik och miljöbyråns fattat ett positivt delbeslut* enligt 1 mom. *honom eller henne* uppehållstillstånd för näringsidkare.

85 §

Behörig arbets- och näringsbyrå

Behöriga för uppgifter som *anges i denna lag* är *arbets- och näringsbyråerna* i de kommuner som är mest betydande med tanke

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

på den utländska arbetskraftens rörlighet, så som närmare föreskrivs genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

på den utländska arbetskraftens rörlighet, så som närmare föreskrivs genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

86 §

Arbetarskyddsmyndighet

I fråga om den tillsyn över löne- och andra anställningsvillkor som arbetarskyddsmyndigheten ansvarar för föreskrivs särskilt.

Om arbetarskyddsmyndigheten har sannolika skäl att misstänka sådant anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd enligt 47 kap. 6 a § strafflagen (39/1889), utlänningsförseelse enligt 185 § 1 mom. i denna lag eller *en* utlänningsförseelse av arbetsgivare enligt 186 §, skall arbetarskyddsmyndigheten anmäla saken till polisen.

Arbetarskyddsmyndigheten skall vid behov ges tillfälle att närvara och bli hörd när ett brott enligt 2 mom. behandlas vid förundersökning och domstol.

Arbetarskyddsmyndigheten övervakar att förpliktelserna enligt 73 § 2 och 4 mom. uppfylls på det sätt som bestäms i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen(44/2006).

(Se ovan 73 § 2—4 mom.)

86 §

Arbetarskyddsmyndighet

I fråga om den tillsyn över löne- och andra anställningsvillkor som arbetarskyddsmyndigheten ansvarar för föreskrivs särskilt.

Om arbetarskyddsmyndigheten har sannolika skäl att misstänka sådant anlitande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd enligt 47 kap. 6 a § i strafflagen (39/1889), utlänningsförseelse enligt 185 § 1 mom. i denna lag eller utlänningsförseelse av arbetsgivare enligt 186 §, *ska* arbetarskyddsmyndigheten anmäla saken till polisen.

Arbetarskyddsmyndigheten *ska* vid behov ges tillfälle att närvara och bli hörd när ett brott enligt 2 mom. behandlas vid förundersökning och domstol.

Arbetarskyddsmyndigheten *utövar tillsyn över att skyldigheterna enligt 86 a § och 86 b § fullgörs. Bestämmelser om tillsynen finns i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006).*

86 a §

Arbetsgivarens skyldigheter

Arbetsgivaren ska försäkra sig om att utlänningar som anställs eller är anställda har ett sådant uppehållstillstånd för arbetstagare som krävs eller att de inte behöver något uppehållstillstånd.

En arbetsgivare som anställer en icke-unionsmedborgare, en därmed jämförbar person eller en familjemedlem till någon av dessa ska utan dröjsmål lämna arbets- och näringsbyrån de förklaringarna och *den försäkran* som avses i 72 § samt för förtroendemannen, den förtroendevalda och arbetarskyddsfullmäktigen på arbetsplatsen uppge utlänningens namn samt det kollektivavtal

som ska tillämpas.

Arbetsgivaren ska på arbetsplatsen förvara uppgifter om anställda utlänningar och om grunderna för deras rätt att arbeta så att arbetskyddsmyndigheten vid behov kan granska uppgifterna utan svårigheter. Arbetsgivaren ska förvara uppgifterna fyra år efter det att utlänningens anställningsförhållande upphört.

74 §

Uppdragsgivarens skyldigheter

När arbetstagare som är anställda hos en utländsk arbetsgivare arbetar i entreprenad- eller underentreprenadarbete eller som hyrd arbetskraft, tillämpas arbetsgivarens skyldigheter enligt 73 § 1–3 mom. på den i Finland verksamma huvudentreprenören eller den som huvudsakligen låter utföra arbetet. I fråga om anställningsvillkoren för arbetstagare som avses i lagen om utstationerade arbetstagare (1146/1999) tillämpas dock vad som bestäms i nämnda lag.

86 b §

Uppdragsgivarens skyldigheter

När arbetstagare som är anställda hos en utländsk arbetsgivare arbetar i entreprenad- eller underentreprenadarbete eller som hyrd arbetskraft, tillämpas arbetsgivarens skyldigheter enligt 72 § och 86 a § 1 och 2 mom. på den i Finland verksamma huvudentreprenören eller den som huvudsakligen låter utföra arbetet. *Bestämmelser* om anställningsvillkoren för arbetstagare som avses i lagen om utstationerade arbetstagare (1146/1999) finns i den lagen.

186 §

Utlänningsförseelse av arbetsgivare

En arbetsgivare eller dennes företrädare som

1) uppsåtligen eller av oaktsamhet i sin tjänst håller en utlänning som inte har rätt att utföra förvärvsarbete,

2) uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar en myndighet oriktiga eller vilseledande uppgifter om en utlännings villkor i arbetet eller arbetsuppgifter och om de krav som dessa ställer, eller

3) uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar sin skyldighet enligt 73 § 3 mom.,

skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag, för **utlänningsförseelse av arbetsgivare** dömas till böter.

Fördelningen av straffansvaret mellan en arbetsgivare och en uppdragsgivare bestäms enligt 74 §. Bestämmelser om fördelningen

186 §

Utlänningsförseelse av arbetsgivare

En arbetsgivare eller dennes företrädare som

1) uppsåtligen eller av oaktsamhet i sin tjänst håller en utlänning som inte har rätt att utföra förvärvsarbete,

2) uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar en myndighet oriktiga eller vilseledande uppgifter om en utlännings villkor i arbetet eller arbetsuppgifter och om de krav som dessa ställer, eller

3) uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar sin skyldighet enligt 86 a § 2 mom.,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag, för **utlänningsförseelse av arbetsgivare** dömas till böter.

Fördelningen av straffansvaret mellan en arbetsgivare och en uppdragsgivare bestäms

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

av straffansvaret mellan en arbetsgivare och dennes företrädare finns i 47 kap. 7 § strafflagen.

enligt 86 b §. Bestämmelser om fördelningen av straffansvaret mellan en arbetsgivare och dennes företrädare finns i 47 kap. 7 § strafflagen.

187 §

187 §

*Vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare**Vägran att bevilja uppehållstillstånd för arbetstagare*

Arbetskraftsbyrån kan fatta beslut om att uppehållstillstånd för arbetstagare inte beviljas i fråga om anställning hos en sådan arbetsgivare eller uppdragsgivare som själv eller via en företrädare har lämnat en myndighet sådana oriktiga eller vilseledande uppgifter som avses i 186 § 1 mom. 2 punkten. Beslut som gäller detta fattas för viss tid eller tills vidare. Beslut kan inte fattas, om straff dömts ut för gärningen.

Arbets- och näringsbyrån kan fatta beslut om att uppehållstillstånd för arbetstagare inte beviljas i fråga om anställning hos en sådan arbetsgivare eller uppdragsgivare som själv eller via en företrädare har lämnat en myndighet sådana oriktiga eller vilseledande uppgifter som avses i 186 § 1 mom. 2 punkten. Beslut som gäller detta fattas för viss tid eller tills vidare. Beslut kan inte fattas, om straff dömts ut för gärningen.

191 §

191 §

*Besvärsförbud**Besvärsförbud*

I följande beslut som fattats med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär:

1) beslut i enlighet med viseringskodexen som hänför sig till skyldigheter i samband med inlämnande av ansökan om visering, en finsk beskicknings behörighet, upptagande av en ansökan till prövning, avbrytande av handläggning av ansökan, överlämnande av ansökan till myndigheterna i en representerad Schengenstat, utfärdande av visering, avslag på ansökan om visering, förlängning av visering, upphävande eller återkallande av visering, om det inte är fråga om avslag på ansökan om, upphävande eller återkallande av visering som gäller en sådan unionsmedborgare eller därmed jämförbar familjemedlem till honom eller henne som omfattas av bestämmelserna i 10 kap.,

2) beslut av utrikesministeriet om beviljande av uppehållstillstånd för en person som ingår i personalen vid en utländsk beskickning i Finland eller dennes familjemedlem eller be-

I följande beslut som fattats med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär:

1) beslut i enlighet med viseringskodexen som hänför sig till skyldigheter i samband med inlämnande av ansökan om visering, en finsk beskicknings behörighet, upptagande av en ansökan till prövning, avbrytande av handläggning av ansökan, överlämnande av ansökan till myndigheterna i en representerad Schengenstat, utfärdande av visering, avslag på ansökan om visering, förlängning av visering, upphävande eller återkallande av visering, om det inte är fråga om avslag på ansökan om, upphävande eller återkallande av visering som gäller en sådan unionsmedborgare eller därmed jämförbar familjemedlem till honom eller henne som omfattas av bestämmelserna i 10 kap.,

2) beslut av utrikesministeriet om beviljande av uppehållstillstånd för en person som ingår i personalen vid en utländsk beskickning i Finland eller dennes familjemedlem el-

slut om återkallande av ett sådant uppehållstillstånd,

3) beslut om beviljande av uppehållstillstånd för en utlänning som tas till Finland inom flyktingkvoten,

4) beslut om beviljande av uppehållstillstånd på grund av annan humanitär invandring,

5) beslut om beviljande av uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd under pågående behandling av en asylansökan,

6) beslut som ges med anledning av en begäran om omprövning enligt 191 a §,

7) beslut där en asylansökan har konstaterats förfalla med stöd av 111 § 2 mom.,

8) beslut där ett ärende har konstaterats förfalla till följd av att sökanden har återtagit sin ansökan eller sannolikt flyttat bort från Finland,

9) förhandsbesked som Arbetskraftsbyrån gett med stöd av 78 §,

10) beslut om betänketid enligt 52 b § eller avbrytande av den.

ler beslut om återkallande av ett sådant uppehållstillstånd,

3) beslut om beviljande av uppehållstillstånd för en utlänning som tas till Finland inom flyktingkvoten,

4) beslut om beviljande av uppehållstillstånd på grund av annan humanitär invandring,

5) beslut om beviljande av uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd under pågående behandling av en asylansökan,

6) beslut som ges med anledning av en begäran om omprövning enligt 191 a §,

7) beslut där en asylansökan har konstaterats förfalla med stöd av 111 § 2 mom.,

8) beslut där ett ärende har konstaterats förfalla till följd av att sökanden har återtagit sin ansökan eller sannolikt flyttat bort från Finland,

9) förhandsbesked som *arbets- och näringsbyrån* gett med stöd av 75 §,

10) beslut om betänketid enligt 52 b § eller avbrytande av den.

194 §

Arbetsgivares rätt att anföra besvär

En arbetsgivare har rätt att anföra besvär över beslut om uppehållstillstånd för arbetstagare till den del det är fråga om villkor enligt 75 § 1 punkten vilka Arbetskraftsmyndigheten avgör.

194 §

Arbetsgivarens rätt att anföra besvär

En arbetsgivare har rätt att anföra besvär över beslut om uppehållstillstånd för arbetstagare till den del det är fråga om de förutsättningar enligt 73 § som avgörs av Arbetskraftsmyndigheten.

2.

L a g**om ändring av 7 § i lagen om utlänningsregistret**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utlänningsregistret (1270/1997) 7 § 2 mom., sådant det lyder i lag 70/2010, som följer:

Gällande lydelse

7 §

Uppgifter som registreras

Föreslagen lydelse

7 §

Uppgifter som registreras

Utöver vad som bestäms i 1 mom. får i utlänningsregistret i den mån det behövs registreras

1) uppgifter som framgår av en i 5 § 1 eller 2 mom. avsedd ansökan eller anmälan eller av förfrågan som gjorts på grund av ansökan eller av i nämnda moment avsett hörande och som gäller ansökt tillstånd eller ärende och grunderna för ansökan, ändamålet med vistelsen i landet och resan och vistelsens och resans längd samt resrutten, tidpunkten och platsen för inresa och utresa samt uppgifter om arbetsgivare och arbete, huruvida arbetsgivaren har uppfyllt sin skattebetalningsskyldighet och uppgifter om betalningsarrangemang i fråga om skatter samt uppgifter enligt 73 § 1 mom. i utlänningslagen som ska fogas till uppehållstillstånd för arbetstagare,

2) uppgifter om behandlingen av ärenden som avses i 5 § 1 och 2 mom., om utredningar som gäller dem, om utlåtanden, avgörandet av ärendet och motiveringen till beslutet, om att ärendet förfallit samt om ändringssökande,

3) person- och kontaktuppgifter för familjemedlemmar, personer som bor i samma hushåll samt mottagare enligt 5 § 3 mom.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. får i utlänningsregistret i den mån det behövs registreras:

1) uppgifter som framgår av en i 5 § 1 eller 2 mom. avsedd ansökan eller anmälan eller av förfrågan som gjorts på grund av ansökan eller av i nämnda moment avsett hörande och som gäller ansökt tillstånd eller ärende och grunderna för ansökan, ändamålet med vistelsen i landet och resan och vistelsens och resans längd samt resrutten, tidpunkten och platsen för inresa och utresa samt uppgifter om arbetsgivare och arbete, huruvida arbetsgivaren har uppfyllt sin skattebetalningsskyldighet och uppgifter om betalningsarrangemang i fråga om skatter samt uppgifter enligt 72 § i utlänningslagen som ska fogas till *ansökan om* uppehållstillstånd för arbetstagare,

2) uppgifter om behandlingen av ärenden som avses i 5 § 1 och 2 mom., om utredningar som gäller dem, om utlåtanden, avgörandet av ärenden och motiveringen till beslut, om att ärenden förfallit samt om ändringssökande,

3) person- och kontaktuppgifter för familjemedlemmar, personer som bor i samma hushåll samt mottagare enligt 5 § 3 mom.

3.

L a g**om ändring av 4 § i aravabegränsningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i aravabegränsningslagen (1190/1993) 4 § som följer:

Gällande lydelse

4 §

Bostadbruk

En bostadslägenhet som avses i denna lag skall användas som hyresbostad.

En bostadslägenhet får användas för boende också utan ett sådant hyresavtal som avses i hyreslagen (653/87) när det gäller personer som behöver särskild vård och omsorg.

Föreslagen lydelse

4 §

Bostadsbruk och hyresgäster

En bostadslägenhet som avses i denna lag ska användas som hyresbostad.

En bostadslägenhet får användas för boende också utan ett sådant hyresavtal som avses i *lagen om hyra av bostadslägenhet (481/1995)* när det gäller personer som behöver särskild vård och omsorg.

Till hyresgäst kan väljas en finsk medborgare jämte hushåll. I denna lag jämställs med finsk medborgare en person

1) vars uppehållsrätt har registrerats enligt vad som anges i 10 kap. i utlänningslagen (301/2004) eller som har beviljats ett uppehållskort,

2) som har beviljats ett i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd som berättigar till vistelse i minst ett år,

3) som har beviljats uppehållstillstånd på grund av studier.

4.

L a g**om ändring av 11 § i lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 11 § i lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån (604/2001),
sådan den lyder i lag 84/2003, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

11 §

Bostadsbruk

Föreslagen lydelse

11 §

Bostadsbruk och hyresgäster

Till hyresgäst kan väljas en finsk medborgare jämte hushåll. I denna lag jämställs med finsk medborgare en person

1) vars uppehållsrätt har registrerats enligt vad som anges i 10 kap. i utlänningslagen (301/2004) eller som har beviljats ett uppehållskort,

2) som har beviljats ett i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd som berättigar till vistelse i minst ett år,

3) som har beviljats uppehållstillstånd på grund av studier.

5.

L a g**om ändring av 14 § i folkhälsolagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkhälsolagen (66/1972) 14 §, sådan den lyder i lagarna 1327/2010 och 1343/2011,
som följer:

Gällande lydelse

14 §

Med invånare i kommun avses i denna lag en person vars hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994) ifrågavarande kommun är. Med en persons bonings- och hemkommun avses den kommun där han eller hon är invånare. Med invånare i kommun jämställs i denna lag också personer som vistas inom kommunens område och har beviljats ett EU-blåkort enligt 3 § 26 punkten i utlänningslagen (301/2004) samt en sådan persons familjemedlemmar som avses i 37 § i utlänningslagen.

Föreslagen lydelse

14 §

Med invånare i en kommun avses i denna lag en person vars hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994) *kommunen i fråga* är. Med en persons bonings- och hemkommun avses den kommun där han eller hon är invånare. *Med invånare i kommunen jämställs i denna lag också en person som vistas inom kommunens område och har rätt att arbeta enligt 78 § 1 eller 2 mom., 78 § 3 mom. 1, 2, 4, 5 eller 7 punkten eller 79 § 1 mom. 1, 2 eller 6 punkten i utlänningslagen (301/2004) och som har ett i Finland giltigt arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande eller har registrerats som arbetslös arbetssökande efter det att ett minst sex månader långt arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande har upphört.* Med invånare i kommunen jämställs i denna lag också *en person* som vistas inom kommunens område och *som med stöd av 81 § i utlänningslagen har beviljats ett EU-blåkort enligt 3 § 26 punkten i den lagen* samt en sådan persons familjemedlemmar som avses i 37 § i utlänningslagen.

6.

L a g**om ändring av 3 § i lagen om specialiserad sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989) 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag
1344/2011, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Den kommun som enligt lagen om hemkommun (201/1994) är en persons hemkommun ska sörja för att personen får behövlig specialiserad sjukvård i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen. För ordnande av specialiserad sjukvård i enlighet med denna förpliktelse ska kommunen höra till en samkommun för ett sjukvårdsdistrikt. Med invånare i kommun enligt lagen om hemkommun jämställs i denna lag också personer som vistas inom kommunens område och har beviljats ett EU-blåkort enligt 3 § 26 punkten i utlänningslagen (301/2004) samt en sådan persons familjemedlemmar som avses i 37 § i utlänningslagen.

Föreslagen lydelse

3 §

Den kommun som enligt lagen om hemkommun (201/1994) är en persons hemkommun ska sörja för att personen får behövlig specialiserad sjukvård i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen. För ordnande av specialiserad sjukvård i enlighet med denna förpliktelse ska kommunen höra till en samkommun för ett sjukvårdsdistrikt. *Med invånare i kommunen enligt lagen om hemkommun jämställs i denna lag också en person som vistas inom kommunens område och har rätt att arbeta enligt 78 § 1 eller 2 mom., 78 § 3 mom. 1, 2, 4, 5 eller 7 punkten eller 79 § 1 mom. 1, 2 eller 6 punkten i utlänningslagen (301/2004) och som har ett i Finland giltigt arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande eller har registrerats som arbetslös arbetssökande efter det att ett minst sex månader långt arbets-, tjänste- eller anställningsförhållande har upphört.* Med invånare i kommunen jämställs i denna lag också *en person som vistas inom kommunens område och som med stöd av 81 § i utlänningslagen har beviljats ett EU-blåkort enligt 3 § 26 punkten i den lagen* samt en sådan persons familjemedlemmar som avses i 37 § i utlänningslagen.

7.

L a g**om ändring av barnbidragslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till barnbidragslagen (796/1992) en ny 1 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(ny)

1 a §

Rätt till barnbidrag på grundval av arbete

Barnbidrag betalas i enlighet med denna lag även för barn som medföljer arbetstagare som avses i 3 b § i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993) och som uppfyller kravet på uppehållstillstånd enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten i den lagen. Barnbidrag betalas dock inte om arbetstagarens rätt att arbeta grundar sig på 78 § 3 mom. 4 punkten eller 79 § i utlänningslagen (301/2004) eller om arbetstagarens tillstånd att arbeta gäller högst sex månader.

8.

L a g**om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) 3 §, sådan den lyder i lagarna 1291/1999, 985/2004 och 1256/2006, den finska språkdräkten i 4 § 2 mom., sådant det lyder i lag 763/2008, och 9 § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 985/2004, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Val av vårdform

Stöd enligt denna lag betalas på det villkor att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare inte väljer en dagvårdsplats enligt 11 a § 1 mom. lagen om barndagvård och att barnet faktiskt är bosatt i Finland.

Situationer där barnet inte vistas i Finland men där man för barnets del, med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, har rätt till vårdpenning och vårdtillägg enligt stödet för hemvård av barn i enlighet med denna lag jämföras med den situationen att barnet faktiskt är bosatt i Finland.

Rätt till stöd för hemvård av barn föreligger

Föreslagen lydelse

3 §

Val av vårdform

Stöd enligt denna lag betalas på det villkor att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare inte väljer en dagvårdsplats enligt 11 a § 1 mom. i lagen om barndagvård i Finland och att barnet faktiskt är bosatt i Finland.

Rätt till vårdpenning och vårdtillägg har man också för ett barn vars förälder eller vårdnadshavare har rätt att arbeta enligt 78 § 1 eller 2 mom. eller 78 § 3 mom. 1, 2, 5 eller 7 punkten i utlänningslagen (301/2004). Han eller hon ska dessutom ha i Finland giltigt arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande och tillstånd att arbeta i Finland minst sex månader. Rätt till vårdpenning och vårdtillägg har man också för ett barn vars förälder eller vårdnadshavare har registrerats som arbetslös arbetssökande efter det att ett minst sex månader långt arbetsförhållande har upphört.

Situationer där barnet inte vistas i Finland men där man för barnets del, med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, har rätt till vårdpenning och vårdtillägg enligt stödet för hemvård av barn i enlighet med denna lag jämföras med den situationen att barnet faktiskt är bosatt i Finland.

Rätt till stöd för hemvård av barn föreligger

dock endast, om barnet inte har fyllt tre år eller om det hör till samma familj som ett annat barn under tre år som berättigar till vårdpenning och som vårdas på samma sätt.

Utan hinder av 3 mom. har adoptivföräldrar rätt till stöd för hemvård av barn tills det har gått två år från början av den föräldrapenningsperiod som föreskrivs i 9 kap. 12 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004), den första betalningsdagen medräknad. En adoptivförälders ovan nämnda rätt till stöd för hemvård av barn gäller emellertid inte en adoptant som avses i 6 § 2 mom. i adoptionslagen (153/1985). Ett villkor för stödet vid adoption enligt 25 § 1 punkten i adoptionslagen är att adoptanten har beviljats ett i nämnda lagrum avsett tillstånd av nämnden för internationella adoptionsärenden i Finland.

Om barnet inte deltar i förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) anses såsom val av dagvårdsplats som ordnas av kommunen enligt 1 mom. inte det att barnet under ett verksamhetsår omedelbart innan det såsom läropliktigt inleder den grundläggande utbildningen deltar i halvdagsvård som kommunen ordnar.

9 §

Finansiering

Kommunen betalar ersättning till Folkpensionsanstalten för de kostnader som föranleds av stöd som har betalats enligt denna lag, med undantag av kostnader för stöd som betalats enligt 3 § 2 mom., för vilka staten betalar ersättning till Folkpensionsanstalten.

Den ersättning för kostnaderna som staten skall betala enligt 1 mom. bestäms varje månad på grundval av de stöd som skall betalas till dem som är berättigade till stöd enligt 3 § 2 mom.

dock endast, om barnet inte har fyllt tre år eller om det hör till samma familj som ett annat barn som är under tre år, som berättigar till vårdpenning och som vårdas på samma sätt.

Oberoende av 3 mom. har adoptivföräldrar rätt till stöd för hemvård av barn tills det har gått två år från början av den föräldrapenningsperiod som föreskrivs i 9 kap. 12 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) den första betalningsdagen medräknad. En adoptivförälders ovan nämnda rätt till stöd för hemvård av barn gäller emellertid inte en *adoptionssökande* som avses i 8 § 2 mom. i adoptionslagen (22/2012). Ett villkor för stödet vid adoption enligt 39 § 1 punkten i adoptionslagen är att *adoptionssökanden* har beviljats ett i nämnda lagrum avsett tillstånd. *Enligt 44 § i adoptionslagen beviljas adoptionstillstånd av adoptionsnämnden på ansökan av adoptionssökanden.*

Om barnet inte deltar i förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998) anses såsom val av dagvårdsplats som ordnas av kommunen enligt 1 mom. inte det att barnet under ett verksamhetsår omedelbart innan det såsom läropliktigt inleder den grundläggande utbildningen deltar i halvdagsvård som kommunen ordnar.

9 §

Finansiering

Kommunen betalar ersättning till Folkpensionsanstalten för de kostnader som föranleds av stöd som har betalats enligt denna lag, med undantag av kostnader för stöd som betalats enligt 3 § 2 *och* 3 mom., för vilka staten betalar ersättning till Folkpensionsanstalten.

Den ersättning för kostnaderna som staten *ska* betala enligt 1 mom. bestäms varje månad på grundval av de stöd som *ska* betalas till dem som är berättigade till stöd enligt 3 § 2 *och* 3 mom.